Editörden

بسم الله الرحمن الرحيم

Derdimiz Allah'ın rızasını kazanmak olmalı. İhlassızlık en büyük hüsrandır. Rabbimiz Cümlemize ihlas hidayet lütfetsin.

Şüfeyyü'l-Esmâi, Hz. Ebü Hüreyre'den naklediyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: **"Kıyamet günü ilk çağrılacaklar, Kur'ân-ı ezberleyen biri, Allah yolunda öldürülen biri ve bir de çok malı olan biridir. Allah Teâla Hazretleri Kur'ân okuyana:" Ben Resülüme inzal buyurduğum şeyi sana öğretmedim mi?"** diye soracak. Adam: **"Evet ya Rabbi!"** diyecek. **"Bildiklerinle ne amelde bulundun?"** diye Rabb Teâlâ tekrar soracak. Adam: **"Ben onu gündüz ve gece boyunca okurdum"** diyecek.

AlIâhu Teâlâ Hazretleri: **"Yalan söylüyorsun!"** diyecek. Melekler de ona: **"Yalan söylüyorsun!"** diye çıkışacaklar. Allahu Teâla Hazretleri ona: **"Bilakis sen, "Falanca Kur'an okuyor" densin diye okudun ve bu da söylendi"** der. Sonra, mal sahibi getirilir. Allah Teâlâ Hazretleri: **"Ben sana bolca mal vermedim mi? Hatta o kadar bol verdim ki, kimseye muhtaç olmadın?"** der. Zengin adam, **"Evet yâ Rabbi"** der. **"Sana verdiğimle ne amelde bulundun?"** diye Rabb Teâlâ sorar. Adam: **"Sıla-i rahimde bulunur ve tasadduk ederdim"** der. Allâhu Teâla Hazretleri: **"Bilakis sen: "Falanca cömerttir" desinler diye bunu yaptın ve bu da denildi"** der. Sonra Allah yolunda öldürülen getirilir.Allah Teâlâ Hazretleri: **"Niçin öldürüldün?"** diye sorar. Adam: **"Senin yolunda cihadla emrolundum. Ben de öldürülünceye kadar savaştım"** der.

Hakk Teâlâ ona: **"Yalan söylüyorsun!"** der. Ona melekler de: **"Yalan söylüyorsun!"** diye çıkışırlar. Allah Teâla Hazretleri ona tekrar: **"Bilakis sen: "Falanca cesurdur" desinler diye düşündün ve bu da söylendi"** buyurur.

Sonra (Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) Ebü Hüreyre'nin dizine vurup): **"Ey Ebü Hüreyre! Bu üç kimse, Kıyamet günü, cehennemin, aleyhlerinde kabaracağı Allah'ın ilk üç mahlükudur!"** dedi. "Şüfey der ki: "Ben Ebü Hüreyre'den aldığım bu hadisi, Hz. Muâviye'ye haber verdim. Bunun üzerine: **"Böylelerine bu muâmele yapılırsa, insanların geri kalanlarına neler yapılır?"** dedi ve Hz. Muâviye Şiddetli bir ağlayışla ağlamaya başladı, öyle ki helak olacağını zannettim.

Derken bir müddet sonra kendine geldi, yüzündeki (gözyaşlarını) sildi. Ve şunları söyledi: **"Allah ve Onun Resülü doğru söylediler: "Dünya hayatını ve onun zinetini isteyenlere, orada işlediklerinin karşılığını tastamam veririz. Onlar orada bir eksikliğe de uğratılmazlar. İşte âhirette onlara ateşten başka bir şey yoktur. İşledikleri şeyler orada boşa gitmiştir. Zâten yapmakta oldukları da bâtıldır"** (Hüd 15-16).

Ebü Hüreyre ve İbnu Ömer (radıyallâhu anhümâ) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: **"Ahir zamanda, dinle dünyayı taleb eden insanlar zuhur edecek. Bunlar, insanlar**(a iyi görünüp, onları aldatmak) **için öyle bir yumuşaklığa bürünürler ki koyun postu yanlarında kaba kalır. Diller de baldan daha tatlıdır. Ancak kalbleri kurtlarınkinden vahşidir. Cenâb-ı Hakk** (bunlar için) **şöyle diyecektir: "Beni aldatmaya mı çalışıyorsunuz, yoksa bana karşı cürete mi yelteniyorsunuz? Zât-ı Akdesime yemin olsun, bunlar üzerine, kendilerinden çıkacak öyle bir fitne göndereceğim ki, içlerinde halim olanlar bile şaşkına dönecekler."**

Daha güzel Burhan'larda buluşmak dileğiyle Allah'a emanet olunuz.

Aylık İlim Kültür Dergisi
Yıl:13 Sayı: 150
2018 Mayıs

İmtiyaz Sahibi
Burhan Basın Yayın
Eğitim ve Tur. Ltd. Şti. Adına
Şerif KALELİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Talha AKA

Yayın Danışmanları
Prof. Dr. İbrahim BAYRAKTAR
Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN
Yard. Doç. H. Murat KUMBASAR

Yayın Kurulu
Yusuf ELİBOL
Ramazan ÇAKIR
Aydın BAŞAR
Salih AYDIN
Musa KARACA

Grafik Tasarım
Burhan Ajans

Dağıtım Organizasyonu
Gsm: 0541 580 1969
Tel: 0(216) 498 94 00

Fiyatı
Tek Sayı: 8 TL
1 Yıllık (12 Sayı) Abone: 96 TL
Yurtdışı
1 Yıllık Abone: 75 Euro

Abonelik İçin Hesap Numaraları
Posta Çeki No: 5091167
Burhan Basın Yay.Eğt.Tur.Ltd.Şti.
Kuvettürk Sultanbeyli Şubesi
Hesap No: 826718 - 1
İBAN: TR51 0020 5000 0008 2671 8000 01
Türkiye Finans Sultanbeyli Şubesi
Müşteri No: 291928
IBAN:TR67 0020 6000 6300 2919 2800 01
Ziraat Bankası Sultanbeyli Şubesi
Hesap No: 1673–44165588-5002
IBAN:TR690001001673441655885002

Yayın ve İletişim Adresi
Mehmet Akif Mah. Kuran Kursu Cad.No: 87
Sultanbeyli / İST.
Tel: +9 (0216) 498 94 00
Faks: +9 (0216) 398 94 69

İnternet Adresi
burhandergisi@hotmail.com
www.burhandergisi.com

Baskı
Milsan A.Ş. 0212 697 1000
İnönü Mahallesi. Muammer Aksoy Cad.
Dere Sk. No:70 Sefaköy
Küçükçekmece - İSTANBUL

Yayın Türü
Aylık Süreli Yayın

Gönderilen yazılarda editör ve yayın kurulu değişiklik yapabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez. Yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yayınlanan reklamlardaki ürün ve hizmetlerin sorumluluğu reklam verene aittir.

İçindekiler

İhlâs ve Samimiyet **4** — Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN

İnanç ve Amelde İhlâs **8** — Yrd. Doç. Dr. Mustafa KARABACAK

İyi İşler Listesi **14** — Nureddin YILDIZ

Kalbin Ameli İhlâs **26** — Abdullatif ACAR

El Gördülük Amel **34** — Necmi ATİK

Dünyada Ki Sır'at (İhlas) **38** — Hatice FURHAN

Büyükleri Küçültür,

Küçükleri Büyültür İhlas… **42** — Fatih Sultan SEMİZ

İslam'ın Aşk ve Vecd Yolu:

Tasavvuf **46** — Dr. İhsan ŞENOCAK

Sahip Olduklarınız,

Sizi O'ndan Alıkoymasın! **56** — Prof. Dr. Ali AKPINAR

Ders Çalışmada Anne Babanın

Psikolojik Baskısı… (1) **60** — M. Emin KARABACAK

İtaatte ve Sevgide Ölçü **62** — Av. Bahaddin ELÇİ

Hz. Amr İbnu Cemuh (r.anh) **66** — Salih AYDIN

Burhan Çocuk **70** — Musa KARACA

Virdlerdeki Fazilet ve Müjdeler

İyi İşler Listesi
Nurddin YILDIZ

El Gördülük Amel
Necmi ATİK

Büyükleri Küçültür, Küçükleri Büyültür İhlas…
Fatih Sultan SEMİZ

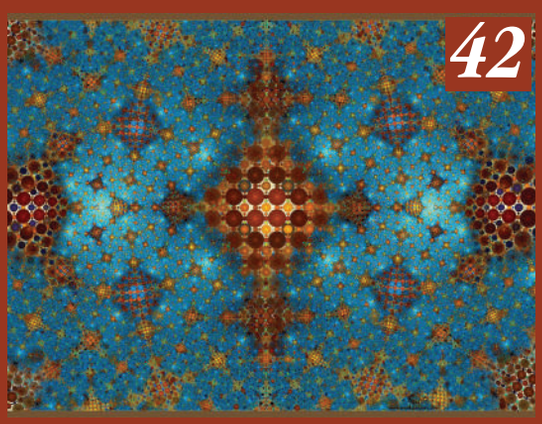

İslam'ın Aşk ve Vecd Yolu: Tasavvuf
Dr. İhsan ŞENOCAK

Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN

İhlâs ve Samimiyet

Sınıfta ders anlatırken öğrencilere, sohbet ederken sohbet halkasında bulunanlara, câmide vaaz ederken cemaate, evde yemek yerken çocuklara, sokakta yürürken karşılaştığım arkadaşlara şu soruyu soruyorum: **"Acaba şeytan nerede oturuyor, biliyor musunuz? Şeytana "git bir ikametgâh senedi al da gel!" desek, adres olarak nereyi yazar?"** Bu soruyu kendisine sorduğum herkes, aşağı yukarı birbirine yakın cevaplar veriyor ve şeytanın bulunabileceği yer olarak şu yerleri sıralıyorlar: **"Kahvehânede, meyhânede, kumarhânede, plajlarda, alış-veriş merkezlerinde, düğün salonlarında, eğlence merkezlerinde ve buna benzer yerlerde."** Bu şekilde cevap verenlere **ben, ikinci soruyu soruyor** ve şöyle diyorum: **"Bunu neye dayanarak söylüyorsunuz? Bu cevabı nerden veriyorsunuz, Kur'ân'dan mı, hadislerden mi?"** Bu sefer cevap verenler susuyorlar. Ben de diyorum ki: **"Bizim dinimizin iki ana kaynağı vardır, birincisi Kur'ân-ı Kerîm, ikincisi de hadis-i şerif, değil mi?"** Hepsi **"Evet!"** diyorlar. Ben devamla diyorum ki: **"Bu sorumun cevabını verirken Kur'ân'a ve hadise dayanarak cevap vermeniz gerekirdi."** Bu sefer hepsi yüzüme bakıyor ve şöyle diyorlar: **"Öyle ise sizden öğrenelim, şeytan nerede oturuyor?"** Bende onlara, size meâlini verdiğim şu âyetleri okuyorum:

"Andolsun sizi biz yarattık, sonra size şekil verdik. **Sonra da meleklere *"Âdem'e secde edin!"*** *diye emrettik.* **İblîs'in dışındakiler secde ettiler.** O secde edenlerden olmadı. Yüce Allah şöyle buyurdu: **"Ben sana emretmişken seni secde etmekten alıkoyan nedir?"** İblîs şöyle dedi: **"Ben, ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın."** Allah da **"Öyle ise in oradan! Orada büyüklük taslamak senin haddin değildir. Defol! Çünkü sen aşağılıklardansın!"** buyurdu. Bunun üzerine İblîs de **"Bana insanların tekrar dirilecekleri güne kadar mühlet ver!"** dedi. Allah şöyle buyurdu: **"Haydi, sen kendisine mühlet verilenlerdensin."** İblîs de dedi ki: **"Öyle ise beni azdırmana karşılık, yemin ederim ki, ben de onları saptırmak için senin dosdoğru yolunun** (sırât-ı müstakimin) **üstüne oturacağım. Sonra elbette onlara önlerinden, arkalarından, sağlarında, sollarından sokulacağım ve sen onların çoklarını şükredenlerden bulmayacaksın."** Bunun üzerine Allah, şöyle buyurdu: **"Haydi, yerilmiş ve kovulmuş olarak defol, çık oradan! Andolsun ki, onlardan kim sana uyarsa, sizin hepinizi cehenneme dolduracağım!"** (Kur'ân-ı Kerîm, el-A'râf sûresi, 7/11-18)

İblîs yani şeytan, Yüce Allah'ın emrine karşı gelip Âdem'e secde etmeyince, Allah da onu cennetten veya meleklerin içindeki yüksek makamından kovdu. Bunun üzerine Yüce Allah ile şeytan arasında yukarıdaki konuşma meydana geldi. Neticede **Allah ona, kıyâmete kadar yaşama, Sırât-ı müstakîm'in üstüne oturma ve insanları doğru yoldan saptırma fırsatı verdi.** Fakat **kim şeytana uyarsa, onu da şeytanla beraber cehenneme atacağını haber verdi.**

Yukarıdaki **âyetlerden şeytanın, Sırât-ı müstakîm'in üstünde oturduğunu ve kıyâmete kadar insanları doğru yoldan saptıracağını öğrendik.** Hem de bu saptırma eyleminden hiçbir zaman bıkmayacağını öğrendik. **İnsanın sağından, solundan, önünden, arkasından sokulacağını ve bu uğurda çok gayret sarf edeceğini öğrendik.** Şimdi de şöyle bir soru soralım ve bu sorunun cevabını da Kur'ân-ı Kerimde arayalım. **"Acaba şeytan, olanca gayretine rağmen herkesi doğru yoldan saptırabilecek mi? Yoksa yanına yaklaşamayacağı şanslı kimseler de var mı? Yani, Yüce Allah'ın koruması altında olanlar da var mı?"** Bu sorunun cevabı için de yine Kur'ân-ı Kerîm'den şu âyet-i kerimelerin meâlini veriyoruz:

"... İblîs şöyle dedi: "Senin mutlak kudretine yemin olsun ki, onlardan ihlâsa erdirilmiş kulların bir yana, hepsini mutlaka azdıracağım." Allah da şöyle dedi: "Doğrusu ki,-ben hep doğruyu söylerim- sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım!" (Kur'ân-ı Kerîm, Sa'd sûresi, 38/82-85)

Şeytan, ihlâs sahibi olanlara yani samimi olanlara zarar vermiyor ve onların ayağını kaydıramıyor. Bildiğiniz gibi ihlâs, bir insanın ibâdetlerini ve bütün işlerini yüce Allah'ın rızasını gözeterek yapmasıdır. Eğer bir insan, her işini Yüce Allah'ın rızasını ve onun hoşnutluğunu gözeterek yaparsa bu işlerin hayrını hem dünyada hem de âhirette görür.

"… İblîs şöyle dedi: **"Senin mutlak kudretine yemin olsun ki, onlardan ihlâsa erdirilmiş kulların bir yana, hepsini mutlaka azdıracağım."** Allah da şöyle dedi: **"Doğrusu ki,-ben hep doğruyu söylerim- sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım!"** (Kur'ân-ı Kerîm, Sa'd sûresi, 38/82-85)

Saygı değer okuyucularım! Bu âyetlerden de öğreniyoruz ki **şeytan, ihlâs sahibi olanlara yani samimi olanlara zarar vermiyor ve onların ayağını kaydıramıyor.** Bildiğiniz gibi **ihlâs, bir insanın ibâdetlerini ve bütün işlerini yüce Allah'ın rızasını gözeterek yapmasıdır.** Eğer **bir insan, her işini Yüce Allah'ın rızasını ve onun hoşnutluğunu gözeterek yaparsa bu işlerin hayrını hem dünyada hem de âhirette görür.** Buyurun, Hz. Peygamber efendimizin bir hadis-i şerifinin meâlini birlikte okuyalım:

"Ebû Abdirrahman Abdullah bin Ömer bin el-Hattâb radıyallahu anhümâ'dan rivâyet edildiğine göre, **Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinlediğini söylemiştir:**

"**Sizden önce yaşayanlardan üç kişi bir yolculuğa çıktılar. Akşam olunca, yatıp uyumak üzere bir mağaraya girdiler. Fakat dağdan kopan bir kaya mağaranın ağzını kapattı.** Bunun üzerine birbirlerine: **"Yaptığınız iyilikleri anlatarak Allah'a duâ etmekten başka sizi bu kayadan hiçbir şey kurtaramaz."** dediler. İçlerinden **biri söze başlayarak** şunları anlattı:

"Allah'ım! Benim çok yaşlı bir annemle babam vardı. Onlar yemeklerini yemeden çoluk çocuğuma ve hizmetçilerime bir şey yedirip içirmezdim. Bir gün hayvanlara yem bulmak üzere evden ayrıldım; onlar uyumadan önce de dönemedim. Eve gelir gelmez hayvanları sağıp sütlerini annemle babama götürdüğümde baktım ki, ikisi de uyumuş. Onları uyandırmak istemediğim gibi, onlardan önce ev halkının ve hizmetkârların bir şey yiyip içmesini de uygun görmedim. Süt kabı elimde şafak atana kadar uyanmalarını bekledim. Çocuklar etrafımda açlıktan sızlanıp duruyorlardı. Nihayet annem-babam, uyanıp sütlerini içtiler.

Ey Rabbim! Şayet ben bunu senin rızânı kazanmak için yapmışsam, şu kaya sıkıntısını başımızdan al!" Onun bu yalvarmasından sonra **kaya biraz aralandı;** fakat çıkılacak gibi değildi.

Bir diğeri söze başladı ve şunları söyledi: *"Allah'ım! Amcamın bir kızı vardı. Onu herkesten çok seviyordum. (Bir başka rivâyete göre: Bir erkek bir kadını ne kadar severse, ben de onu o kadar seviyordum). Ona sahip olmak istedim. Fakat o arzu etmedi. Bir yıl kıtlık olmuştu. Amcamın kızı çıkıp geldi. Kendisini bana teslim etmek şartıyla ona 120 altın verdim, kabul etti. Ona sahip olacağım zaman (bir başka rivâyete göre: Cinsî münasebete başlayacağım zaman) dedi ki:* **Allah'tan kork! Dinin uygun görmediği bir yolla beni elde etme! En çok sevip arzu ettiğim o olduğu halde kendisinden uzaklaştım, verdiğim altınları da geri almadım.**

Allah'ım! Eğer ben bu işi senin rızânı kazanmak için yapmışsam, başımızdaki sıkıntıyı uzaklaştır!" İkinci şahsın bu yalvarmasından sonra **kaya biraz daha açıldı;** fakat yine çıkılacak gibi değildi.

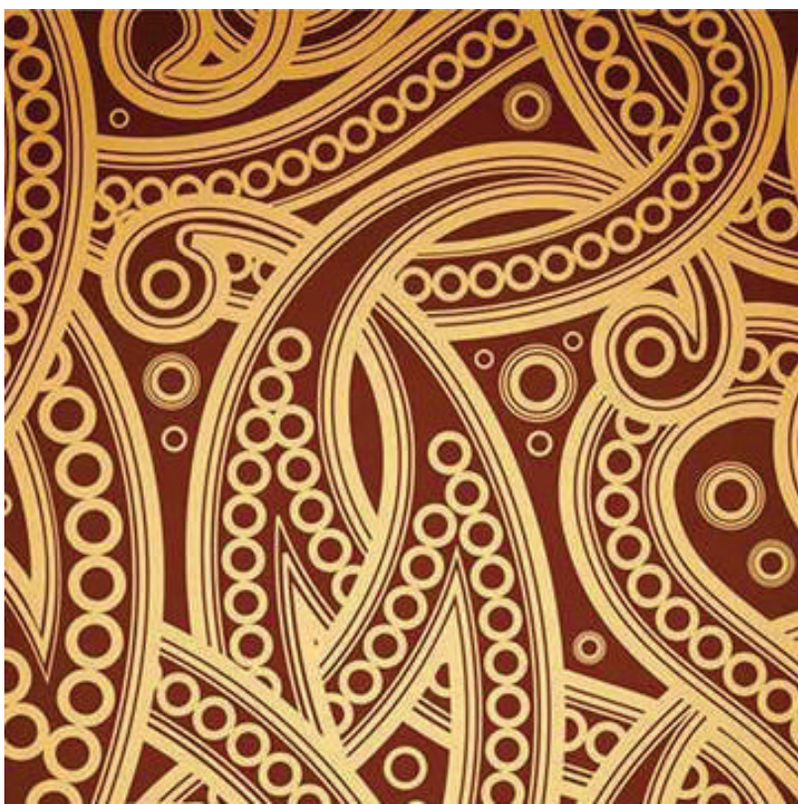

Üçüncü adam da şunları anlattı: *"Allah'ım! Vaktiyle ben birçok işçi tuttum. Parasını almadan giden biri dışında hepsinin ücretini verdim. Ücretini almadan giden adamın parasını çalıştırdım. Bu paradan büyük bir servet türedi. Bir gün bu adam çıkageldi ve bana:* **"Ey Allah'ın kulu! Ücretimi ver!"** *dedi. Ben de ona:* **"Şu gördüğün develer, sığırlar, koyunlar ve köleler senin ücretinden çoğaldı."** *dedim. Adamcağız:* **"Ey Allah'ın kulu! Benimle alay etme!"** *deyince* **"seninle alay etmiyorum"** *diye cevap verdim. Bunun üzerine o, geride bir tek şey bırakmadan hepsini önüne katıp götürdü.*

Ey Rabbim! Eğer bu işi sırf senin rızânı kazanmak için yapmışsam, içinde bulunduğumuz şu sıkıntıdan bizi kurtar!" üçüncü şahsın bu yalvarmasından sonra **mağaranın ağzını tıkayan kaya iyice açıldı; onlar da çıkıp gittiler."** (Buhârî, Büyû` 98; Müslim, Zikir 100)

Hadîs-i şerîfte iyi niyetle, ihlâs ve samimiyetle yapılan davranışların Allah Teâlâ'yı hoşnut ettiği belirtilmektedir. *Cenâb-ı Hak kendi rızâsını elde etmek için yapılan güzel hareketlerden ve azâbından korkularak terkedilen kötü işlerden dolayı kulundan memnun olmaktadır.* **O'nun bu hoşnutluğu insanı hem dünyadaki hem de âhiretteki birçok sıkıntılardan kurtarmakta, her iki dünyada bahtiyar olmasını sağlamaktadır.**

Efendimiz'in anlattığı **bu kıssada ana babaya hizmet, nefse hâkimiyet ve insan hakkına hürmetin önemi belirtilmektedir.** Birinci kıssa, **ana babaya yapılan iyiliğin, onların gönlünü hoş tutmanın değerli bir hareket olduğunu göstermektedir**. Aslına bakılırsa, **insan ana babasına iyilik yapmaya mecburdur.** Çünkü onlar vaktiyle kendisine birçok iyilik yapmışlardır. Şimdi ise iyilik yapma sırası evlâda gelmiştir. Buradaki güzel davranış sadece ana babayı içine aldığı, öteki kıssalarda ise başkalarına iyilik söz konusu olduğu için, onlar daha değerli görünmektedir.

Bu üç güzel hareketin en değerlisi, amcasının kızına sahip olmasına hiçbir engel yokken sadece Allah'tan korktuğu için nefsinin isteklerine meydan vermeyen kimsenin davranışıdır. Böyle birinin cennetlik olduğunu şu âyet-i kerîme de göstermektedir:

"Rabbinin huzurunda (suçlu) **durmaktan korkarak nefsini kötü arzulardan uzaklaştıranlar için şüphesiz varılacak yurt cennettir."** (Kur'ân-ı Kerîm, en-Nâzi`ât sûresi, 79/40-41)

İnsan sıkıntıya düşünce, kendisini bu sıkıntılardan kurtarması için Allah Teâlâ'ya duâ ve niyaz etmelidir. Bu esnada **samimiyetle yaptığından emin olduğu bazı güzel hareketlerini anarak, onların hâtırına kendisine yardım etmesini söyleyip Allah Teâlâ'ya yalvarabilir.** Bu hiçbir zaman başa kakma anlamına gelmez. **İnsanın sıkıştığı zamanlarda duâ vesilesi yapabileceği ihlâslı işlerinin olması ne güzeldir.**

İhlâs ve iyi niyetle yapılan güzel davranışların hayırlı neticeleri daha dünyada iken, hatta her şeyin bittiği sanılan bir zamanda görülüverir. Bu da ihlâs ve iyi niyetin insan hayatındaki yerini gösterir. (Riyâzü's-Sâlihîn Tercüme ve Şerhi, I, 139-140)

Hadîs-i şerîfte iyi niyetle, ihlâs ve samimiyetle yapılan davranışların Allah Teâlâ'yı hoşnut ettiği belirtilmektedir. Cenâb-ı Hak kendi rızâsını elde etmek için yapılan güzel hareketlerden ve azâbından korkularak terkedilen kötü işlerden dolayı kulundan memnun olmaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KARABACAK

İnanç ve Amelde İhlâs

Sözlükte **“arınmak, saflaşmak, kurtulmak”** manasındaki **ihlas kelimesi,** terim olarak **“ibadet ve iyilikleri riyadan ve çıkar kaygılarından arındırıp sadece Allah için yapmak”** demektir. İslami literatürde **ihlâs daha geniş olarak şirk ve riyadan, batıl inançlardan, kötü duygulardan, çıkar hesaplarından ve genel manada gösteriş arzusundan kalbi temizlemeyi, her türlü hayırlı faaliyete iyi niyetle yönelmeyi ve her durumda yalnızca Allah’ın rızasını gözetmeyi ifade eder.**

İhlâs Sûresi

İhlâs, Kur’an’daki yüz on ikinci sûrenin adıdır ve orada Allah Teâlâ bazı sıfatlarının yanında tevhid sıfatını ön plana çıkarmıştır. **“De ki: O, Allah birdir. Allah sameddir. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur.”** (İhlâs, 112/1-4).

Hadislerde bu sûrenin Kur’an’ın üçte birine denk olduğu bildirilmiştir. (Buhârî, Fedâilu’l-Kur’an, 13). Çünkü **İslâm üç temel akide üzerine kurulmuştur.** Bunlardan birisi **tevhid,** ikincisi **risâlet** (peygamberlik), üçüncüsü ise **ahirettir. Bu sûrede hâlis tevhid inancı beyan edildiğinden bu sûre Kur’an’ın üçte birine denk olarak kabul edilmiştir.**

Hz. Âişe annemizin rivayet ettiğine göre Allah Rasûlü sahabilerinden birini askeri birliğe kumandan yapıp savaşa gönderdi. Bu sahabi maiyyetindeki arkadaşlarına kıldırdığı namazlarda Kur’ân okur ve kıraatini her zaman **“Kul huvellâhu ahad”** sûresi ile bitirirdi. Seferden döndüklerinde kumandanın bu âdetini Allah Rasûlü’ne anlattılar. Allah Rasûlü de onlara **“Niçin böyle yapmakta olduğunu kendisine sorunuz”** buyurdu. Onlar da gidip bunu kendisine sordular. Kumandan da **“Kul huvellâhu ahad”** sûresi, **Rahmân’ın vasıf ve tarifidir** *(Allah’ın bütün isimleri ve sıfatları bu sûredir)*. **Onun için ben bu sûreyi okumayı severim”** diye cevap verdi. Gelip bu cevabı haber verdiklerinde Rasûlüllah (s.a.v.) **“Siz de kumandana, Allah’ın da onu muhakkak sevmekte olduğunu haber veriniz!”** buyurdu. (Buhârî, Tevhid, 1; Müslim, Salâtü’l-Misafirin, 263). Allah Rasûlü ihlâs sûresini sevdiği için her namazda okuyan sahabiye **“Onu sevmen seni cennete götürür”** buyurmuştur. (Tirmizî, Fedâilü’l-Kur’an, 11).

İhlâs, Felak ve Nâssûrelerine ise Muavvizât (sığınma) sûreleri denmiştir. (Buhârî, Fedâilu’l-Kur’an, 14).

Dini Allah’a Has Kılarak Kulluk

İhlâs, öncelikle dini Allah’a has kılmak ve yalnızca O’na samimi bir şekilde ibadet etmektir. **“Bu Kitap izzet ve hikmet sahibi Allah katından indirilmiştir.** (Rasûlüm!) **Şüphesiz ki Kitab’ı sana hak olarak indirdik. O halde sen de dini Allah’a has kılarak** (ihlâs ile) **kulluk et. Dikkat et, hâlis din yalnız Allah’ındır. O’nu bırakıp kendilerine bir takım dostlar edinenler: Onlara, bizi sadece Allah’a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz, derler. Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve inkârcı kimseyi doğru yola iletmez.”** (Zümer, 39/1-3). Ve Müslüman dini Allah’a has kılarak ihlâslı bir şekilde ibadetle emrolunmuştur: **“De ki: Bana, dini Allah’a hâlis kılarak O’na kulluk etmem emrolundu. Bana Müslümanların ilki olmam emrolundu. De ki: Rabbime karşı gelirsem, doğrusu büyük günün azabından korkarım. De ki: Ben dinimde ihlâs ile ancak Allah’a ibadet ederim.”** (Zümer, 39/11-14).

İhlâs, Kur’an’daki yüz on ikinci sûrenin adıdır ve orada Allah Teâlâ bazı sıfatlarının yanında tevhit sıfatını ön plana çıkarmıştır. **Hadislerde bu sûrenin Kur’an’ın üçte birine denk olduğu bildirilmiştir.** (Buhârî, Fedâilu’l-Kur’an, 13). **İhlâs, Felak ve Nâssûrelerine ise Muavvizât** (sığınma) **sûreleri denmiştir.** (Buhârî, Fedâilu’l-Kur’an, 14).

Cenâb-ı Hak buyurur: **"Yalan söyledin! Onları ancak cömerttir denilesin diye yaptın. Nitekim öyle de denildi." Sonra hakkında emredilir ve cehenneme atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir."** (Müslim, İmâre, 152/1905).

İbadetler Sadece Allah Rızası İçin Yapılmalı

İhlâslı Müslüman yaptığı ilim ve ameli sırf Allah rızası için yapmalı ve ibadetine riya/gösteriş karıştırmamalıdır. Böyle yapanların durumlarını Allah Rasûlü bir hadislerinde şöyle haber vermektedir: "Kıyâmet gününde aleyhinde ilk hükmedilen insanlar şunlardır: Birincisi şehit edilen kimsedir. O Allah'ın huzuruna getirilir. Allah kendisine olan nimetlerini anlatır. O da, bunları itiraf eder. Cenâb-ı Hak **"Öyleyse bunlara karşı ne yaptın?"** diye sorar. Adam **"Yâ Rabbi! Senin uğrunda şehit edildim" der. Allah buyurur ki: "Yalan söyledin! Sen, yalnızca kahraman ve cesur denilsin diye savaştın. Gerçekten öyle de denildi."** (Sonra) onun hakkında emredilir ve ateşe atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir. İkincisi ilim öğrenen, başkalarına da öğreten, ayrıca Kur'an okuyan adamdır. O huzura getirilir. Allah kendisine olan nimetlerini anlatır. O da itiraf eder. Cenâb-ı Hak **"Bunlara karşı ne yaptın?"** diye sorar. Adam **"İlim tahsil ettim. Onu başkalarına da öğrettim. Senin uğrunda Kur'an da okudum"** der. Allah buyurur ki **"Yalan söyledin! Sen ilim öğrendin, ancak âlim denilsin diye; Kur'an okudun, ancak o kârîdir yani kıraât ehlidir denilsin diye. Hakikat öyle de denildi."** Sonra hakkında emrolunur ve ateşe, yani cehenneme atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir. Üçüncüsü Cenâb-ı Hakk'ın kendisini genişlettiği, malın her çeşidinden verdiği adamdır. O getirilir. Allah ona olan nimetlerini anlatır. O da bunları itiraf eder. Cenâb-ı Hak **"Öyleyse bunlara karşı ne yaptın?"** diye sorar. Adam **"Hakkında infâk edilmesini emir buyurduğun hiçbir yol bırakmadım. Malımı ancak senin yolunda harcadım"** der. Cenâb-ı Hak buyurur: **"Yalan söyledin! Onları ancak cömerttir denilesin diye yaptın. Nitekim öyle de denildi." Sonra hakkında emredilir ve cehenneme atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir."** (Müslim, İmâre, 152/1905).

Ebu Umâme el- Bâhilî'den rivâyete göre "Bir adam Rasûlüllah'a (s.a.v) gelerek *"Şöhret ve ücret elde etmek için savaşan kimse hakkında ne dersin?"* diye sordu. Rasûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: **"Onun için hiç bir şey yoktur."** Adam sorusunu üç sefer tekrarladı. Rasûlullah (s.a.v) da her defasında: **"Onun için hiçbir şey yoktur"** buyurdu ve şöyle devam etti: **"Allah ancak kendi rızası gözetilerek ihlâsla yapılan ibadetleri kabul eder."** (Nesâî, Cihâd, 24; Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV,126).

Mâûn sûresinde ise Rabbimiz gösteriş için namaz kılanların halini şöyle bildirmektedir: **"Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yapanlardır."** (Mâûn, 107/4-6).

İhlâslı (Samimi) Kulların Allah Yardımcısıdır

Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre "Rasûlüllah, İsrail oğullarından bir adamı anlattı. O adam İsrail oğullarının birisinden ödünç olarak bin dînâr vermesini istedi. Para vermek isteyen kişi **"Buna şâhit yapacağım şâhitleri getir"** dedi. Ödünç isteyen **"Şâhit olarak Allah yeter"** dedi. Ödünç verecek olan bu sefer de **"Haydi bana kefil getir"** dedi. O adam **"Kefil olarak Allah yeter"** dedi. Para sahibi **"Hakîkaten doğru söyledin"** dedi ve belirlenen bir vade ile ona bin dînâr verdi. Parayı alan müteakiben deniz seferine çıktı. İşlerini gördü. Sonra kendisine ödünç veren kişiye gelmek üzere bineceği bir gemi aradı. Belirlenen müddet yaklaşıyordu. Fakat bir gemi bulamadı. Bunun üzerine bir odun parçası

alıp, onun içini oydu. İçine bin dînârı ve bir de kendisinden o arkadaşına yazdığı bir mektup sahîfesini koydu. Sonra o oyuk yerin ağzını sıkıca kapatıp düzeltti. Sonra o odun parçasını deniz kenarına getirdi de şöyle duâ etti:

"Yâ Allah, Sen bilmektesin ki, ben fulan kimseden bin dînâr ödünç istedim. O benden bir kefil istedi. Ben ***"Kefîl olarak Allah kâfidir"*** *dedim. O, Sen'in kefilliğine razı oldu. Bir de benden şâhit istedi. Ben yine* ***"Şâhit olarak Allah kâfidir"*** *dedim. O yine Sen'in şâhitliğine de razı oldu (ve bin dînârı verdi. Ben vadesinde borcumu ödemek kaygısına düştüm de) ona bu parayı göndereyim diye bir gemi bulmaya çalıştım. Fakat bulamadım. Artık ben şu bin dînâr borcumu Sen'in koruyuculuğuna emânet ediyorum!"* dedi de o odunu denize attı.

Odun denizin içine girdikten sonra kendisi geri döndü. Borçlu bu hususta kendisini beldesine çıkaracak gemi bulmağa çalışırken, **alacaklı da onun dönmesini umarak deniz kenarına çıktı da belki bir gemi malını getirmiş olabilir diye gözetliyordu.** *Bu sırada birdenbire sahilde içinde mal bulunan o odunu gördü. Onu ailesine yakacak bir odun olarak aldı.* **Evde onu parçalayınca içindeki paraları ve mektup sahîfesini buldu. Sonra borçlu kimse kendisine borç verene geldi ve ona bin dînârı getirdi de:**

"Allah'a yemîn ederim ki, malını sana getirmem için bir gemi aradım. Fakat sana geldiğim şu zamandan önce bir gemi bulamadım" dedi ve borcunu verdi. Alacaklı **"Sen bana bir şey gönderdin mi?"** dedi. Borçlu **"İçinde sana geldiğim şu günden önce bir gemi bulamadığımı sana haber veriyorum"** dedi. Alacaklı **"Şüphesiz ki, Allah senin odun içinde göndermiş olduğun borcunu senin adına ödemiştir. Binâenaleyh tekrar vermek için getirdiğin bu bin dînârı, bir râşid olarak sevinçle götür, dedi."** (Buhârî, Zekât, 65, Havalât, 4, İsti'zan, 259).

Dolayısıyla verdiği sözü samimi bir şekilde ödemek isteyen kişiye Allah Teâlâ bir şekilde onun sözünü yerine getirtecek imkanları sunar. **Yeter ki Allah'a olan güvenimizi kaybetmeyelim ve istediğimizi samimiyetle isteyelim.**

İhlâsla Allah'a Dua Edin

Rabbimiz amellerde olduğu gibi duadan da ihlâslı olarak yapılanları kabul eder ve bu şekilde dua etmemizi istemektedir: **"Yeri sizin için yerleşim alanı, göğü de bir bina kılan, size şekil verip de şeklinizi güzel yapan ve sizi temiz besinlerle rızıklandıran Allah'tır. İşte Allah, sizin Rabbinizdir. Alemlerin Rabbi Allah, yücelerden yücedir. O daima diridir; O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. O halde dinde ihlâslı ve samimi kişiler olarak O'na dua edin. Her türlü övgü âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur."** (Mü'min, 40/64-65). **"De ki: Rabbim adaleti emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi O'na çevirin ve dini yalnız Allah'a has kılarak O'na yalvarın. İlkin sizi yarattığı gibi (yine O'na) döneceksiniz."** (A'raf, 7/29). **"Haydi, kâfirlerin hoşuna gitmese de Allah'a, Allah için dindar ve ihlâslı olarak dua edin!"** (Mü'min, 40/14).

"De ki: Rabbim adaleti emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi O'na çevirin ve dini yalnız Allah'a has kılarak O'na yalvarın. İlkin sizi yarattığı gibi (yine O'na) **döneceksiniz."** (A'raf, 7/29). **"Haydi, kâfirlerin hoşuna gitmese de Allah'a, Allah için dindar ve ihlâslı olarak dua edin!"** (Mü'min, 40/14).

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiği bir hadise göre Allah Rasûlü şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde halk içinde şefaatimle en çok sevinecek olan kimse kalbinden -yâhud içinden- ihlâsla La ilahe ille'llah.. diyendir" (Buhârî, İlim, 33, Rikâk, 51).

Mü'minler dini Allah'a has kılarak dua ederler. **"...Ve onlar dini Allah'a hâlis kılarak yalvarırlar.."** (Yunus, 10/22). Rabbimiz, Müşriklerin dualarında samimi olmadıklarını bildirmektedir. "Andolsun ki (Müşriklere) onlara: **"Gökten su indirip onunla ölümünün ardından yeryüzünü canlandıran kimdir?"** diye sorsan, mutlaka, **"Allah"** derler. De ki: (Öyleyse) **hamd da Allah'a mahsustur.** Fakat onların çoğu (söyledikleri üzerinde) **düşünmezler. Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız O'na has kılarak** (ihlâsla) **Allah'a yalvarırlar. Fakat onları sâlimen karaya çıkarınca, bir bakarsın ki,** (Allah'a) **ortak koşmaktadırlar."** (Ankebut, 29/63, 64). **"Dağlar gibi dalgalar onları kuşattığı zaman, dini tamamen Allah'a has kılarak** (ihlâsla) **O'na yalvarırlar. Allah onları karaya çıkararak kurtardığı vakit içlerinden bir kısmı orta yolu tutar. Zaten bizim âyetlerimizi, ancak nankör hâinler bilerek inkâr eder."** (Lokman, 31/32).

İhlâslı Müslümana Allah'tan Başka Kimse Zarar Veremez

İnancında ihlâslı olan gerçek Müslümanlara Allah'ın izni dışında kimse zarar veremez. Allah Teâlâ Hz. Âdem'i yaratıp meleklerden secde etmelerini isteyince şeytan hariç hepsi secde etmişti. Şeytan secde etmeyince Allah Teâlâ da huzurundan kovar ve yeryüzüne gönderir. Şeytan da kıyamet gününe kadar Allah Teâlâ'dan mühlet ister. Rabbimiz de kıyamet gününe kadar mühlet verir. (Hıcr, 15/28-38). Bunun üzerine şeytan ihlâslı kullar hariç hepsini yoldan çıkaracağını söyler: **"**(İblis) **dedi ki: Rabbim! Beni azdırmana karşılık ben de yeryüzünde onlara** (günahları) **süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracağım! Ancak onlardan ihlâslı kulların müstesnadır. Buna karşılık** (Allah) **"İşte bana varan dosdoğru yol budur. Şüphesiz kullarım üzerinde senin bir hâkimiyetin yoktur. Ancak azgınlardan sana uyanlar müstesna" buyurdu."** (Hıcr, 15/39-42). **"Şurası muhakkak ki, benim** (ihlâslı) **kullarım üzerinde senin hiçbir ağırlığın olmayacaktır. (Onları) koruyucu olarak Rabbin yeter."** (İsra, 17/65).

Sadece şeytan değil eğer bizler inancımızda, yaşantımızda samimi olursak bize kimse zarar veremeyeceğini yine Rabbimiz bildirmektedir: **"Ey iman edenler! Siz kendinize bakın. Siz doğru yolda olunca sapan kimse size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Artık O, size yaptıklarınızı bildirecektir."** (Maide, 5/105).

İhlâslı Kullar İçin Vaat Edilenler

Rabbimiz ihlâslı kulları için türlü türlü nimetler hazırlamıştır. **"**(Cehennem azabından) **ancak Allah'ın hâlis kulları istisna edilecek. Bunlar için bilinen bir rızık vardır.** (Türlü türlü) **meyveler vardır. Ve onlar Naîm cennetlerinde ağırlanırlar.**

Tahtlar üzerinde karşılıklı otururlar. Onlara pınardan (doldurulmuş) **kadehler sunulur. Berraktır, içenlere lezzet verir. O içkide ne sersemletme vardır ne de onunla sarhoş olurlar. Onların yanlarında güzel bakışlarını yalnız onlara tahsis etmiş, iri gözlü eşler vardır. Onlar, gün yüzü görmemiş yumurta gibi bembeyazdır."** (Saffat, 37/40-49).

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiği bir hadise göre Allah Rasûlü şöyle buyurdu: **"Kıyamet gününde halk içinde şefaatimle en çok sevinecek olan kimse kalbinden -yâhud içinden- ihlâsla La ilahe ille'llah.. diyendir"** (Buhârî, İlim, 33, Rikâk, 51).

Selam ve dua ile...

Kalblerinizi tertemiz yapınız,

Çünkü kalb temizliği üst-baş temizliğinden daha önemlidir.

Zaten Allâhu Teâlâ elbiseye değil, kalblere nazar eder.

İstikâmet hudûdunu gözetip Allâh'tan başkasını taleb ve ihtiyâr etmeyin.

Hz. Pir Seyyid Ahmed er-Rufai Hazretleri

Nureddin YILDIZ

İyi İşler Listesi

Bismillahirrahmanirrahim.

Elhamdülillahi Rabb'il âlemin. Vessalatu vesselamu alâ Resûlina Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ecmaîn.

Değerli Kardeşler,

Allah Kitabı Kur'an'da, yüzden fazla ayette iman etmekle beraber **"salih amel yapmak"** diye bir kavram daha kullanıyor. Cennetten söz eden ayetler incelendiğinde, Allah'ın kimlerden razı olduğuna dair ayetler incelendiğinde yüzden fazla ayette Allahu Teâlâ'nın **"salih amel yapan insanlar"** diye bir kayıt koyduğunu görüyoruz.

"İman eden ve salih amel yapan", "iman eden, salih işlere sahip olan" diye özellikle Kur'an-ı Kerim, adeta imanın bir ön şartı ya da imanın bir koruyucu kılavuzu olarak **"salih amel yapanlar"** diye bir kayıt koyuyor. Binaenaleyh bu bize, Müslümanlığımızın salih amellerle donatılmış olması gerektiğini hatırlatıyor. Mü'min olmak, Allah'a iman etmek; evet, iman esası olarak bildiğimiz altı esasa iman etmekle gerçekleşiyor, böylece insan mü'min oluyor ama ortada bir hakikat daha var.

İman ettim demek, hem ispat bakımından hem de o imana süreklilik kazandırmak bakımından salih amelle mümkündür. Salih amel yapmamak, salih amelin sahibi olmamak korunması riskli bir iman sahibi olmak demektir. Biz, **salih amel** kelimesini **"iyi iş"** olarak tercüme edebiliriz. Türkçesi böyle zaten, iyi iş. Ama **Allah neye iyi iş diyor,** neye de kötü iş diyor? Bunu **Peygamber'inden ve Kitabı Kur'an'dan öğrenmek zorundayız.**

Kardeşler,

Bizim için iyi şeyler ve kötü şeyler sadece insan olarak bize ölçüldüğünde, menfaatimize gelen ve gelmeyen diye bir tasnif yaparız. Benim için iyi şey cebime yararı olan, sağlığıma yararı olan, keyfime gelen şeylerdir. Kötü şeyler de bir yolla bana zararı olan şeylerdir. Ama **Allah için iyi şey, sadece insanın kendisini ölçerek iyi dediği şeyler değildir.** Özellikle **"salih amel"** kelimesini, **"iyi iş"** kavramını bir zemine oturtmak gerekiyor.

Kardeşler,

Allah'ın razı olacağı her iş, salih ameldir. *Allah ise ibadet diye yapılan şeylerden, insana, canlı olan herhangi bir mahlûka yararı olan her şeye varıncaya kadar insanın yapmış olduğu bütün işleri salih amel listesinde görebilmektedir.* Hepimizin istisnasız bir kural olarak bilmesi gereken bir hakikati perçinleyelim: Allah'ın cenneti, bir kediyle bir köpeğin arasındadır. Cehennem de bir kediyle bir köpeğin arasında durur. Bu kadar basit.

Biz salih amel deyince haccetmeyi, Kur'an okumayı, infak etmeyi düşünüyoruz. Öbür taraftan **Sevgili Peygamberimiz aleyhissalatu vesselam, fısk-u fücur içerisinde, günahlar içerisinde yüzen birisinin susamış bir köpeğe su vermesi, köpeğe merhamet etmesinden dolayı Allah'ın onu mağfiret buyurup cennetine koyduğunu söylüyor.**

Dikkat edin! Cehennem ve cennet köpekle kedinin arasına sıkışmış durumdadır. Çünkü **Allah günahlarından dolayı cehenneme girmeyi hak etmiş bir insanı, sırf köpeğe merhamet gösterdiği için** -kaldı ki köpek, Allah'ın Şeriat'ında en pis, en murdar hayvandır, salyasının damladığı kuyunun suyunu kullanmak mümkün değildir- **böyle necis, domuzdan sonra en necis olan hayvana merhamet gösteren birinin günahlarını bağışlamıştır.** *Kim bilir o bağışladığı günahlar arasında zina mı vardı, kumar mı vardı, içki mi vardı, o listeyi bilmiyoruz* ama **cehennemlik bir adam bir tas suyu köpeğe verdiği için cehennemden kurtulmuştur.** Aynı şekilde, **Peygamberimiz aleyhisselam Efendimiz evinde beslediği kediyi aç bırakıp, açlıktan ölmesine**

İman ettim demek, hem ispat bakımından hem de o imana süreklilik kazandırmak bakımından salih amelle mümkündür. Salih amel yapmamak, salih amelin sahibi olmamak korunması riskli bir iman sahibi olmak demektir. Biz, salih amel kelimesini "iyi iş" olarak tercüme edebiliriz.

Allah'ın razı olacağı her iş, salih ameldir. Allah ise ibadet diye yapılan şeylerden, insana, canlı olan herhangi bir mahlûka yararı olan her şeye varıncaya kadar insanın yapmış olduğu bütün işleri salih amel listesinde görebilmektedir.

neden olduğu için de bir kadının cehenneme girdiğini söylemiştir.

İyi işlerin, Allah'ın razı olup ödüllendirdiği şeylerin listesini yazmak istiyoruz. Cennete, cehenneme girmeye veya kurtulmaya yardım edecek işlerin listesini belirlemek istiyoruz. Bakıyoruz ki Peygamber aleyhisselam Efendimiz, Kâbe'nin etrafında tavaf etmek, infak etmek, Allah için cihat edecek ordular kurup donatmaktan söz ettiği bir Medine'de bir kediyi aç bırakmaktan da söz ediyor, bir köpeğe su vermekten de söz ediyor.

Bakıyoruz ki **bir kadın, aç bıraktığı kediden dolayı cehenneme giriyor.** Başka **birisi de bir köpeğe su verdiği için cennete giriyor.** Asla **"Bu kadar ucuz mu cennet? Bu kadar kolay mı cehennemden kurtulmak"** diyemiyoruz. Evet, **bu kadar ucuz, bu kadar kolay ve o kadar zor, o kadar değerli.**

İnsan, Allah için ve Allah'ın Şeriat'ına uyumlu yaptığı herhangi bir işi, velev ki bir tas suyu bir köpeğe vermek olsun, cennetinin sebebi yapabilir, cehenneminin de sebebi yapabilir. Bizim için önemli olan, iş listesindeki kabarıklık değildir. Bizim, işi büyük veya küçük görmemiz değildir. Bizim **niyetimizin Allah için olmasıdır. Önemli olan budur. Allah için olduktan sonra bir avuç buğday bir Uhud Dağı ağırlığı kadar altından da kıymetli oluyor.**

Allah için akan, bir damla kan cennete giden ırmak olabilir. *Allah için olmadıktan sonra can da çıksa, servet de gitse, hayat da bitse, kâinat da yıkılsa Allah için olmadıktan sonra Allah'ın nazarında bir değeri yok.* **İki şey iş listemize değer koyuyor,** değer getiriyor; **Allah için olmak ve Allah'ın Şeriat'ına ters düşmemek.** *Allah'ın Şeriat'ına ters düştükten sonra namazın da değeri yok, Kur'an okumanın da değeri yok.* **Namaz, Allah'ın Şeriat'ına göre, fıkhın getirdiği kaidelere göre olmadığı zaman cehenneme sürükler.** Namaz da **Allah'ın Şeriat'ına uyumlu olduğu zaman değerli, herhangi bir salih amel de Allah'ın Şeriat'ına uygun olduğu zaman değerli.**

İyi işler, Allah'ın razı olduğu işler sadece camide görülen işler değildir. Sadece Beytullah'ın etrafında tavaf etmekten ibaret değildir. **Herhangi bir ziyaret hatta ve hatta bir sofrada yemek yemek için, oturup beraber çay içmek için yapılmış bir ziyaret de Allah'ın Peygamberi Muhammed aleyhisselamın kabrini ziyaret etmek gibi değerli olup Allah'ın cennetine girmeye sebep olabilir.** Sadece Allah'ın rızası kastıyla, maddi bir beklenti olmadan ve Allah'ın dinine ters düşmeyen bir arkadaş ziyareti Allah katında, niyet bozukluğu taşıyan Ravzayı Mutahhara ziyaretinden daha çok işe yarayabilir.

Bozuk bir niyetle ve hurafelerle, bidatlerle yapılmış bir Medine ziyareti insana hiçbir şey kazandırmamışken, üç arkadaşın bir yerde çay içip, birbirlerinin gönlünü almak için yaptıkları bir ziyaret cennet sebebi olabilir. Kime göre, neye göre, neye güvenerek bunları söylüyoruz? Allah'ın Kitabı Kur'an'a güvenerek söylüyoruz. O'nun Peygamberi Muhammed aleyhisselamın hadis-i şeriflerine güvenerek söylüyoruz. Allah'ın Kur'an'ına güveniyorum.

Biraz sonra göreceğiz ki o Kur'an, iyi işler listesini sayarken **namazın, zekâtın, haccın, cihadın yanında bizim basit gördüğümüz, arkadaşlarla çay içmek olarak gördüğümüz şeyleri de koca koca namazın ve cihadın bulunduğu ayetlerin içine sıkıştırılmış bulunuyor.** Çünkü Allah'ın in-

dirdiği Kur'an, İslam'ın kaynağı olan bu kitap, hayatı yaşamak içindir. **Camilerde Allah'a ibadet etmek, haccedip Medine-i Münevvere'de ziyarette bulunmak bu Kur'an'ın yaptırmak istediği şeylerden sadece bir tanesidir.** Bu bir taneye kilitlenip, İslamiyet'i, Kur'an'ı namazdan ibaret zannedenler asla kuşatıcı bir bilgiyle Allah'ın kitabını bilmiş değildirler. **İslam, hayat dinidir. İslam, camide olduğu kadar yatak odasında da sevap kazandıran bir dindir.**

Allah'ın Beyti'ni, Peygamber'inin kabrini ziyaret etmek için yola çıkanla, arkadaşına çay içmek için, selam vermek için, şöyle bir ziyaret etmek için gideni bile Allah için iş yapan olarak kabul eden bir dinimiz vardır. Onun için **iyi işler listesi sadece meydanda şehit olacağın cihattan, ihram giyip Kâbe'yi tavaf edeceğin haccından, Kurban Bayramı gününde boğazlayıp keseceğin bir koçtan ibaret değildir**. *Üç mü'min, beş mü'min bir araya gelip et pişirip yemek için kestikleri koçu da Allah rızası için kabul etmektedir.* Bunu Peygamberi müjde etmiştir. Bunu Kitabı Kur'an böyle müjde etmiştir.

Allah, kıyamet gününde **"haccedenler buraya gelsin", "şehitler yanıma gelsin", "Kur'an hafızları buraya gelsin", "mücahitler buraya gelsin"** diye anons ettirdiği gibi **"birbirini seven mü'minler de buraya gelsin, gölgemde onları da bekliyorum"** diyecektir. Çünkü iyi işler arasında **Allah rızası için, sırf mü'min olduğu için birbirini seven insanların yaptığı eylemde vardır.**

Her hâlükarda kardeşler, **sağlam bir niyet ve Allah'ın dininin temel sistemine ters düşmeyen bütün işler Allah rızası içindir.** Allah'ın ödül vereceği işlerdir. Bu, velev ki ***bir Müslüman'ın nikâhlı hanımıyla lezzet duyacağı yatak ilişkilerinden ibaret olsun. Onu bile sadaka kabul eden, Allah'ın hoşnutluğuna götüren iş olarak gören dinimiz için Rabb'imize hamd ediyoruz.***

Kardeşler,

Biz namazı, orucu, anaya babaya itaati, cihadı, Allah rızası için sevmeyi, sevilmeyi ve nafile ibadetler yapmayı, infak etmeyi, çoluk çocuğumuza harcama yapmayı, çocuklarımıza oyuncak almayı, çocuklarımızın razı olacağı, memnun olup tebessüm edeceği işler yapmayı her birini Allah için yapılacak iyi işlerde görürüz.

Yalnız burada küçük bir parantez açmak istiyorum; **Allah için yapmak demek, bir Müslüman'ın abdest alıp, kıbleye dönüp "niyet ettim ya Rabbi senin rızan için çocuğuma oyuncak almaya" demesi gereken işler değildir.** Bunu öğle namazının farzını kılarken bile söylemek şart değildir de çocuğa oyuncak alırken nasıl şart olsun? Müslüman, kıbleye döndü mü, öğle namazını kılmak için mescide geldiğini bildi mi niyet budur zaten. "Niyet ettim Allah rızası için, Kâbe'ye döndüm, Kâbe'm güneyde ben kuzeyde" böyle niyetler şart değil böyle bir şey yok. Bunun için, *Allah adına olacak, Allah'ın rızası olan iş, Allah'a niyet edilerek yapılmış olacak demek, "niyet ettim ya Rabb'i" demek değildir.*

Bir Müslüman'ın "bunca nimetler veren Rabb'im için ben de şunu yapayım" demesi de niyet demektir. **Bir Müslüman'ın cehennemden korkup cenneti umut ederek bir iş yapması da niyet demektir.** Bir Müslüman'ın *"madem Allah böyle istiyor, madem Peygamber böyle istiyor"* diye düşünüp bir iş yapması da Müslüman açısından niyettir.

Biz salih amel deyince haccetmeyi, Kur'an okumayı, infak etmeyi düşünüyoruz. Öbür taraftan Sevgili Peygamberimiz aleyhissalatu vesselam, fısk-u fücur içerisinde, günahlar içerisinde yüzen birisinin susamış bir köpeğe su vermesi, köpeğe merhamet etmesinden dolayı Allah'ın onu mağfiret buyurup cennetine koyduğunu söylüyor.

İnsan, Allah için ve Allah'ın Şeriat'ına uyumlu yaptığı herhangi bir işi, velev ki bir tas suyu bir köpeğe vermek olsun, cennetinin sebebi yapabilir, cehenneminin de sebebi yapabilir. Bizim için önemli olan, iş listesindeki kabarıklık değildir. Bizim, işi büyük veya küçük görmemiz değildir. Bizim niyetimizin Allah için olmasıdır.

Niyet, güden enerjinin adıdır. Ne için bu işi yapıyorsun? **Bu çocuk Allah'ın elindeki emaneti olduğu için sen buna oyuncak alıyorsan çok ciddi bir şekilde Allah için iş yapıyorsun demektir.** *Ama filancalar aldı ben de çocuğa benzer bir bisiklet almasam "bu adam kazandıklarından çocuğuna bile harcamıyor" derler dediğin an, Allah devreden çıktı demektir.* O zaman, aldığın bisiklet havalı bir lastiğin içinde gidip gelen oyuncaktan ibaret kalır. Sen ondan ecir kazanamazsın. Ama bisiklet alırken de "niyet ettim ya Rabb'i senin rızan için çocuğuma bisiklet almaya kabul buyur, "velhamdülillahi Rabb'il âlemin" deyip dua etmen de gerekmiyor. **"Baba bana bisiklet alır mısın?" "Alırım tabi yavrum." Dediğin an, sen niyet ettin demektir.** *Yeter ki o arada çocuğun dırdırından kurtulmak, komşuların göz ablukasından, onların riyaya teşvik eden denetlemelerinden etkilenmemiş olarak o bisikleti almış olma.*

Allah için infak ederken, mesela; **evine kaliteli bir yiyecek alırken, peynirin iyisini alırken, meyvenin kalitelisini alırken** *'niyet ettim ya Rabb'i bu iyi peyniri rızayı şerifin için almaya' demen gerekmez.* Hac mı ediyorsun, umre mi yapıyorsun da ihram giyerken niyet ettin? Telbiye mi getireceksin? Hayır. Ne yapman gerekiyor? Hiçbir şey yapman gerekmiyor. Sen babasın zaten, ağabeysin, annesin, amcasın. Bu çocuk senin elini öptüğü zaman ona verdiğin harçlıktaki maksadın akrabalığı, yeğenliği, çocukluğu, torunluğu, dedeliği yani o sılayı korumaya, dede olmanın hakkını vermeye, amca olmanın hakkını vermeye, dayı, hala, teyze olmanın hakkını vermeye, baba olmanın içini doldurmaya niyet ediyorsun ya bu Allah'ın en muhteşem emirlerinden biri olan sılayı rahimi korumak değil midir?

Sılayı rahim Allah'ın Arş'ında bağlanmış bir bağ değil midir? *Bu, yeğen olarak senin elini öpen, senin gözüne bakan bir yeğene yeğenliğini hissettirmen, amca olarak, dayı olarak, hala olarak, teyze olarak, dede olarak varlığını hissettirmen senin, riya olmadığı sürece öbür amcaya, öbür dayıya, öbür halaya farklı olduğunu hissettirmek için düğünde takı yaptırmak değildir.* Amca olarak, senin dayı olarak, hala olarak verdiğin bu bilezik, yeğeninin senden amcalığı, dayılığı, halalığı görmesini kavraması içindir. Bu zaten niyettir, sılayı rahimdir. Amcalığı hissettirmektir, halalığı hissettirmektir. Allah'ın rızası bunun tam ortasındadır. Dinimiz sadece seccade serip namaz kılmaya yönelik bir din değil. Namazı, orucu, haccı, cihadı ve bizim mukaddes bildiğimiz, mübarek bildiğimiz bütün amelleri birer parça gören dindir. İslam, bütün bunların ortak adıdır. Sadece namaz kılmak, sadece tespih çekmek, sadece hafız olmak İslam değildir.

Nasıl bir insan sadece gözüyle insan olmuyor, bir insanın gözünü çıkarıp alınca insan almış olmuyorsun, insandan bir organ çıkarmış oluyorsun, İslam da böyle. Sadece onun tespihine, zikrine takılıp kalırsan en büyük yatırım kaynaklarını kaybetmiş olursun. Sadece camiyi İslam simgesi olarak görür evinde camilik pozisyonlar üretemezsen, din olarak **sadece Cuma Hutbesi'ni dinler ama Riyazu's-Salihin okumayan,**

İhya-i Ulumiddin okumayan bir Müslüman olarak ahirete gidersen büyük sermayeler kaybetmiş, yatırım imkânlarını, fırsatlarını heba etmiş birisi olarak ahirete gitmiş olursun.

Bunları nereden biliyoruz kardeşler? Allah'ın Elçisi, Peygamberi sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'den biliyoruz. **Ebu Zer radıyallahu anh diyor ki:** *"Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bir gün dedim ki: 'Ya Resûlullah! Bana cehennemden kurtulacağım şifreyi öğretir misin?' buyurmuş ki:* **'İman ya, iman.'** *demiş ki Ebu Zer: 'Ama ya Resûlullah, iman dediğin şeyin ameli yok mu?'* **'E var tabi'** buyurmuş. *'E bu gene yük oldu bana'* demiş. **'O zaman Allah'ın sana verdiği malı iyilik için kullan'** buyurmuş. *'Fakirsem ne yapacağım?'* demiş. **'Fakirsen, mal infak edemiyorsan iyiliği emreder, kötülükten alıkoyarsın, "bunu yapma dersin, sen namaza gel" dersin.'** *'E beceremiyorsam, konuşma yeteneğim yoksa ne yapacağım o zaman?'* **'O zaman yolda kalmış zavallı birine yardım edersin.'** demiş. *'Ben kendim zavallıysam ne yapacağım peki?'* demiş. Ben kendim zavallıysam ne yapacağım? **'O zaman çaresiz birine akıl verirsin'** demiş. *'Benim aklım yoksa ne yapacağım'* demiş. **'Benim de aklım yok.'** Çare üretiyor Peygamber: **'Git birine akıl ver, cennete gir. Birine tebessüm et cennete gir.'** O yok, o yok. Dönmüş buyurmuş ki: *'Ebu Zer, senin derdin çaresiz kalmak mıdır'* demiş **'ben sana çare üretiyorum.'** *'Üretiyorsun ama ya Resûlullah bunların hepsini yapmam mümkün değil ki. İman dedin, amel dedin, infak dedin, emri bi'l ma'ruf dedin, çaresizlere yardım et dedin, git adama tebessüm et dedin. E bunları, ben hepsini yapamam.'* Buyurmuş ki aleyhisselam Efendimiz: **'Beni dinle Ebu Zer! Bu saydığım şeylerden herhangi birini yapan onu yapmaya devam ettiği sürece cennete vallahi girer.'**demiş."

İşte bu, Yahudi'ye karşı silah kullanıp dinini müdafaa eden, onurlu mü'mine cennet vaat eden Allah'ın, ona yiyecek götüren, silahına mermi parası götürene cenneti vaat eden Allah olduğunu gösteriyor. ***Mermi parası veremeyenin moral için selam vermesi,*** **"maşallah sen bu zamanda cihadı ayakta tutuyorsun, Allah mübarek etsin" diyene de cennet vaat ettiğini gösteriyor.** Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bunu yapacak, bunun için telefon edecek kadar parası olmayan zavallı birinin de kalkıp sabah namazı kıldığı bir gecede

Rabb'ine dua edip **'kardeşlerime yardım et ya Rabbi, onları yalnız bırakma"** demeye de cennet vaat ettiğini gösteriyor.

Hepimiz ilan edebiliriz ki mü'min olmak, sadece meleklere iman etmek değildir. Sadece mü'min olmak için haccetmek, Kur'an okumak, hoca olmak şartı yoktur. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz iman listesini sayarken: **"iman, yetmişten fazla bölümden oluşur"** buyuruyor. **"Bunların en birincisi 'lailaheillallah' demektir. Ama Müslümanların yürüdüğü yoldaki bir çalıyı, bir cam parçasını, kalın bir taş parçasını kimsenin ayağına zarar vermesin diye yoldan kaldırıp ve bir kenara koymak da imanın bölümlerinden bir bölümdür"** buyuruyor.

Şu liste, iyi işler listesine bak. **Uhud'da şehit olacağın, imanın içeriğinde Uhud'a giderken çocukların ayağına batmasın diye bir çiviyi alıp kenara koymak da lailaheillallahla başlayan listenin içinde var. İman budur.** Bunlar sadece hadislerde mi böyle? Hayır, Kur'an okuyoruz ya. Kur'an-ı Kerim'de Bakara Suresi'nde Allahu Teâlâ iyilikle ilgili standarttan söz ediyor. Listeleri sayıyor. Ne buyuruyor?

"iyi, iyi kaliteli" وَلَكِنَّ الْبِرَّ

مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ **"Allah, iman, kaliteli mü'min, Ebubekirlik standartları, Ömerlik standartları, Osman, Ali kalitesinde imandan söz ediyor. Çünkü bu ayetler Ali'nin kulağına döküldü, Osman'ın kulağına döküldü. Ebubekir, Ömer bu ayetleri sancak yapıp yeryüzüne çıktılar. Allah iman, iyilikten söz ederken "iman, iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere iman**

Allah için akan, bir damla kan cennete giden ırmak olabilir. Allah için olmadıktan sonra can da çıksa, servet de gitse, hayat da bitse, kâinat da yıkılsa Allah için olmadıktan sonra Allah'ın nazarında bir değeri yok. İki şey iş listemize değer koyuyor, değer getiriyor; Allah için olmak ve Allah'ın Şeriat'ına ters düşmemek. Allah'ın Şeriat'ına ters düştükten sonra namazın da değeri yok.

etmektir" buyuruyor. Bunları zaten biliyorduk biz. Bunları biz ayetten dinlemesek de biliyorduk. Ama aynı ayetin içinde, yine Bakara Suresi'nde henüz ayet bitmeden Allah, dikkat edin, bakın; meleklere, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe, Allah'a, Allah'a iman etmenin iyi olmaktan, iyi olmanın şartlarından ibaret olduğunu söylediği ayetine nasıl devam ediyor? Henüz ayet bitmedi. Aynı ayette:

وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ

Bir de bu kaliteli işler nelermiş? Bir de çok çalışarak biriktirdiği, sevdiği parasından akrabalarına, yetimlere, miskinlere, yolda kalmışlara, dilencilere, kölelere vermek de Allah'a iman etmek, meleklere, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe Allah'ın Kitabı'nda iman etmek kalitesinde işlerdir. Zekâttan söz etmiyor. Zekat değil. Çünkü sen zaten **"zekât vermiyorum"** desen **Allah'a iman etmiş olmaz, ahiret gününe iman etmiş olmazsın.** Şu ayetin saydığı listeye dikkat edin: **"Allah, ahiret, melek, kitap, peygamber ve akrabaya iyilik."** Akrabaya iyilik, yetime iyilik, miskine iyilik, cihada infak değil. Allah için ordular kurmak değil, develer yükü erzak getirmek, silah getirmek değil. Hangi iyi şeyden bahsediyor? Yeğenine alacağın bir saatten bahsediyor. Bir yetime alacağın bir kutu bisküviyi Allah, ahirete iman etmek diye saydığı listenin içine yerleştirmiş. Ayet yine bitmedi. Şimdi araya, senin o ayda bir maaşından biriktirip getirip bir vakfa, bir derneğe, bir yetime, bir dul kadına verdiğin beş kuruş, on kuruşu Allah'a, meleklere, kitaba, peygamberlere, ahiret gününe imandan sonra saydı. Ayet, yine noktalanmadı, devam ediyor. وَلَكِنَّ الْبِرَّ ayeti devam ediyor وَأَقَامَ الصَّلاة **"Ve namaz kılarlar."** Namaz kılmak, namaz. وَآتَى الزَّكَاةَ " أَقَامَ الصَّلاةَ " **"Ve zekât verirler."** Kimler? İyi adamlar. Namaz önümüze çıktı, zekât önümüze çıktı. Ondan önce ne vardı? Basit sadakalar, iyilikler yapmak vardı. Ondan önce ne vardı? **Allah'a iman, ahirete iman, peygambere iman vardı.** Ayet bitti mi? Kaliteli işleri sayan ayet bitmedi. **"وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا" "Verdiği sözünde de dururlar."** Allahuekber! Çocuğundan büyüğüne kadar konuştuğu sözünü yemeyen, **sözünde duran adam, Allah'a ve Peygamber'e iman eden, ahiret gününe iman eden, namaz kılan, zekât verenle beraber tutuluyor.**

Bu kadar mı? Hayır, iyi işler listesi bitmedi. Biz, **iyi iş deyince sadece cihat etmeyi, sadece hac etmeyi, sadece zekât vermeyi düşünüyoruz** ama bunlara sevaplar veren Allah, Kitabı Kur'an'ın ilk cüzünde, ilk surelerinde neler anlatıyor? Bitmedi. "وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاء والضَّرَّاء وَحِينَ الْبَأْسِ" **"Bir de dara düştüklerinde, bunaldıklarında sabredenler."** İyi adamaların listesine bak! **Çocuğu kendisini bunalttığında feryadı figan çıkarmayıp sabrediyor. O, zekât veren gibi, namaz kılan gibi, meleklere iman eden gibi, Allah'a iman eden gibi büyük iş yapmış.** Ne yapıyorsun ki zaten sabretmekten başka çaren mi vardı? Hayır, önemli değil. Sabretmeyip sui edeple Rabb'ine karşı isyan da edebilirdi. Boş boş beklediğini de zannedebilirdi. **Hayır, o sabrediyor, sabrının karşılığını da Allah'ın vereceğine iman ediyor ya.** Eee ne saydı bu ayet bize? Neyi saymış biliyor musunuz?

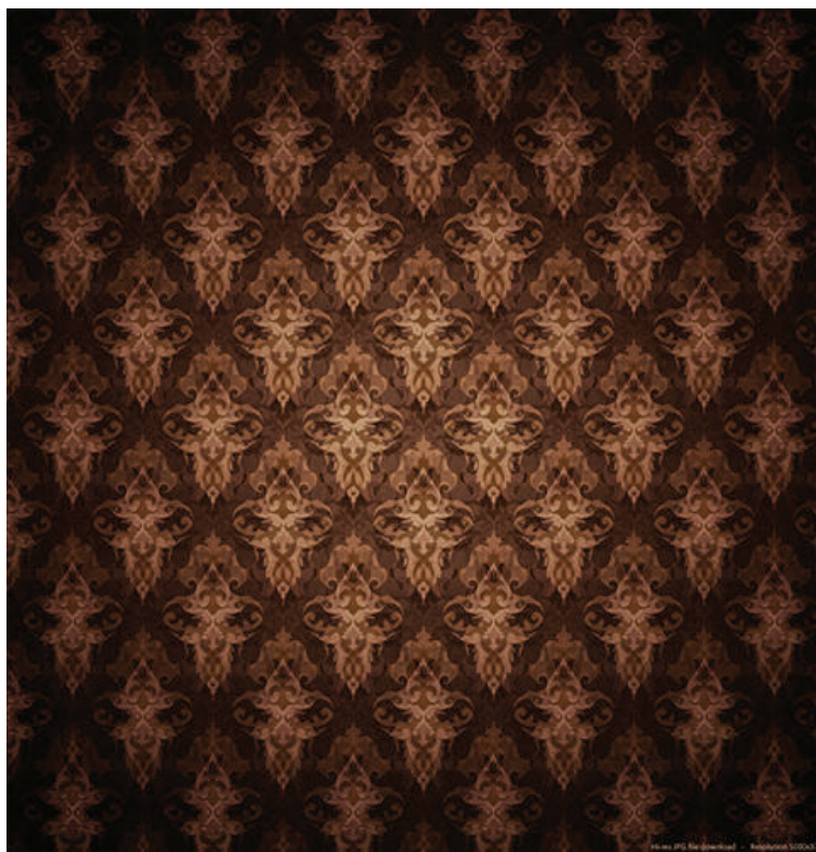

أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

“Sadık Müslümanlar bunlardır” Allah buyuruyor. **Müttaki mü’minler de bunlardırlar.** İyi işler listesini sayıyoruz. Bu listede namaz var, bu listede zekât var, bu listede hac var, ahiret var, Peygamber var, çok şey var. Ama asıl gaye bu listede, Allah niyetiyle İslam olmanın gereği olarak yapılan her şey var. Allah için yapıyor olduktan sonra Allah’ın sevap vaat etmediği bir şey yoktur. Hem de bu sevap şöyle küçük bir avanta değildir. Küçük bir avanta değil. Hani sen yüz puanlık bir işe girdin, bunu beceremedin, beş puan da sana yazalım değil, öyle değil.

Abdullah ibni Sabit isimli bir sahabi Tebük Gazvesi’ne hazırlandığı günlerde Peygamber aleyhisselam Efendimiz’e haber edilmiş ki “çok ağır hasta oldu, gel ya Resûlullah” demişler. O da kalkmış Abdullah ibni Sabit isimli sahabinin evine gitmiş. Bakmış ki hiç iyi durumu yok, çok üzülmüş. “إِنَّا لِلّٰهِ وإِنَّا إِلَيْهِ رَجِعونَ”demiş. Yani anlaşıldı ki yolcu, son dakikalarında. Kızı demiş ki Abdullah ibni Sabit’in: **“Ya Resûlullah!”** “Zavallı babam” demiş, **“şehit olacağım diye bir sürü de hazırlık yaptı”** demiş. “Bak şu paket de onun hazırlığı.” Hani teçhizatını hazırlamış, Resûlullah’la cihada gideceğim, şehit olurum diye umuyordu, **“yatağında öldü zavallı”** demiş. Buyurmuş ki: **“öyle değil, o niyet etmişti ya şehit olarak öldü”** buyurmuş. Yatağında, yatağında. Neden? Çünkü Allah, kullarının yapmak istediklerine yaptıklarından fazla değer veriyor da ondan.

İbni Abbas radıyallahu anhuma diyor ki: **“Biz haccederken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle beraber, birisi devesinden düşüp öldü.** Adam ihramlı, Arafat’ta, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle beraber haccediyor ama haccı bitmedi. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **“Bunu güzel yıkayın, elbisesiyle mezara koyun.”** Yani üstündeki ihram kıyafetiyle yani özel kefen yapmayın buna. **“Çünkü bu Rabb’inin huzuruna bu ihramıyla ve telbiye getirerek dikilecektir”** buyurmuş. Çünkü **kul, haccetmeyi beceremese bile niyeti ve emeli sayesinde ihramıyla Allah’ın huzuruna çıkabilir.** Öbür taraftan hacı amca olmak için bir sürü servet yatırmış birisi de hac borcuyla Rabb’inin huzuruna çıkacaktır. Çünkü **Allah niyetlere ödül veriyor. Eğer niyetlere ödül vermeseydi, becerebildiklerimize sadece ödül verseydi kim Allah’ın cennetine girebilir ki?** Ne becerebiliriz ki?

Namaz, Allah’ın Şeriat’ına göre, fıkhın getirdiği kaidelere göre olmadığı zaman cehenneme sürükler. Namaz da Allah’ın Şeriat’ına uyumlu olduğu zaman değerli, herhangi bir salih amel de Allah’ın Şeriat’ına uygun olduğu zaman değerli.

Kardeşler,

Bizim iyi işler listemiz doğru, **camiden başlar; doğru, taharetle başlar. Lakin camide kalmaz, taharette kalmaz. İş yerlerimiz, sokaklarımız, ticaretimiz, evlerimiz, oturma odalarımız, pikniklerimiz, gezilerimiz, yatak odalarımız, muhabbet ortamlarımız her biri Allah için yaptığımız iyi işler listesine girer; girebilir.** Aynı ziyaret bayramlaşma olsun diye olur, bayramdan sonra kaybolur gider, buhar olur gider. O ziyareti Allah’ın emridir, akrabalık hakkı diye yaparsın ecir kaynağı olarak defterine yazılır. Rabb’inin huzurunda onu bulursun. Her şey niyete kilitli ve Allah’ın dinine uyumlu olmaya bağlı.

Kardeşler,

Bu kanun yani iyi işler listesi kanunu bizim için özel değil. Allah eski ümmetlere de böyle muamele yaptı. Âdem aleyhisselamdan beri açtığı kapısından

İyi işler, Allah'ın razı olduğu işler sadece camide görülen işler değildir. Sadece Beytullah'ın etrafında tavaf etmekten ibaret değildir. Herhangi bir ziyaret hatta ve hatta bir sofrada yemek yemek için, oturup beraber çay içmek için yapılmış bir ziyaret de Allah'ın Peygamberi Muhammed aleyhisselamın kabrini ziyaret etmek gibi değerli olup Allah'ın cennetine girmeye sebep olabilir.

girenler böyle girdiler. Hatta ve hatta Buhârî ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadisten daha büyük bir şifreyi çözüyoruz. Biz, "şu işi yaparsan Allah buna sevap verir" diye bekliyoruz. Ama bakıyoruz ki Peygamber aleyhisselam Efendimiz böyle tarif etmiyor. Buyuruyor ki: **"Bir Müslüman iyi bir iş-Allah'ın listesindeki iyi işlerden biri, ne olduğunu gördük, Bakara Suresi'nde gördük Allah neye iyi diyor- iyi işlerden birisini yapmaya niyet ediyor. Henüz yapmadan, Allah meleklerine: 'Bu kulumun niyet ettiği işi yapmış yazın.' buyuruyor. Henüz yapmamış. Yaptığı zaman da Allah, 'kulum bu işi yaptı, on defa yaptı yazın' buyuruyor."** Ve bu on rakamı, kulun niyetindeki kaliteye ve hızındaki yüksekliğe göre yedi yüz katına kadar da çıkıyor. Bir kuruş veriyor, Allah onu yedi yüz kuruş sayabiliyor. Neye göre? Her şey niyete göre. Senin kafa yapın neye göre kurulu? Sen Ramazan'da fitre verip kurtulmayı mı düşünüyorsun? Küçük bir sadaka da olsa Allah'ın dinine yardımım olsun diye mi düşünüyorsun?

Sen namaz kılmakla ne düşündüğüne bak, Allah'ın sana ne vereceğini anlarsın. Eğer secdeye indiğinde kendini maden ocağında eriyip kalıba dökülen bir madenin sıvıya gelmiş hâli gibi secdeye yığıyorsan, Rabb'inin önünde eriyip kül olduğunu düşünüyorsan Rabb'in de seni kendisine yükselmiş bir kul olarak kabul ediyor demektir. Ama **vakit geçirmek, hele kış günü iyi vakit geçirmek için kaloriferli cami arıyorsan sen, zaten Allah seni aramıyordu. Niyetlerimiz kadar Müslüman'ız.** Niyetlerimiz ve heyecanımız kadar, taşıdığımız kapasite kadar, becerebildiklerimiz kadar değil niyetlerimizle taşıdığımız kapasite kadar Allah katında değerimiz vardır. Çünkü Allah bizim gibi ölçmüyor. Bizim kullandığımız ölçekleri kullanmıyor.

Allah bedenlerimize, kıyafetlerimize bakıp bize puan vermiyor. **Kalplerimize, beyinlerimize bakıp ne düşündüğümüzü görerek karar veriyor.** Bunun için **Tebük'ten dönerken Efendimiz aleyhisselatu vesselam, kırk günden fazla aç, güneşin altında, susuz, büyük bir cihad hareketinden döndüler. Yaya, beş yüz kilometreden fazla yol kat ettiler; sıcacık, ateş gibi çöllerin üstünde.** Bir grup Müslüman da Medine'de evlerinin bahçesinde, hurma liflerinin altında keyif sürüyorlardı. Bir grup Müslüman onlarla beraber Tebük'e gelmemişlerdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **"Biz bunca vadiyi kat ettik, bunca tepeden indik çıktık ya, bu kadar sevap kazandık ya, Medine'de bir gurup kardeşiniz var, hanımlarıyla evlerde oturuyorlar, gölgedeler şu anda ama biz hangi vadide bir adım atıp sevap kazandıysak aynı sevabı Allah Medine'de onlara yazdı." "Biz bir tepeyi tırmanırken, sırtımızdaki teçhizatla ter akıtırken, onlar evlerinde, Medine'de, gölgede, düzlük bir yerde oturdukları hâlde Allah, bizim tepeyi tırmanırken kazandığımız sevabın aynısını onlara da yazdı."** Çünkü Allah biliyordu ki o kulların gerçekten bir özrü olmasa, Medine'de evlerinde oturmazlardı. Yürekleri Resûlullah'la

onların. Bedenleri, takatsizlikten, hastalıktan veya annesini babasını beklemek zorunda olduğundan, anasını tedavi etmek, hastasına bakmak zorunda olduğundan dolayı Resûlullah'tan ayrı kaldı.

Bu dinde Medine'de oturup, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabı güneşin altında kavrulurken, evindeki bahçenin gölgesinde oturup Resûlullah'ın sevabına ortak olmak var. Ama aynı **Peygamber, kendi gözlerinin önünde kılıçla, mızrakla delik deşik olmuş bir Müslüman'ı, Allah için yapılan bir cihatta delik deşik olmuş bir Müslüman'ı gösterip "bu cehennemdedir" de buyurmuş.** Çok merak edilince de anlaşılmış ki adam, **Resûlullah'la beraber Allah'ın dinini yüceltmek için değil asıl gayesi düşman Medine'ye gelirse ilk görecekleri bahçe onun bahçesi, ilk işgal edilecek bahçe onun bahçesi, bahçesini korumak için gitmiş.**

Niyet çürük. Niyet çürük olunca vücuduna giren onlarca mızrak, akan kanı, uçup giden ruhu cennete girmesine bile yetmemiş. *Niyet sağlam olunca, maksat büyük olunca evinde hanımıyla, çocuklarıyla otururken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yüzlerce kilometre yolu, yaya yürüdüğü çöl yolculuğundaki sevabına denk sevapların sahibi olmuştur.* Çünkü **Allah, yaptığımız işleri değil yapmayı hedeflediğimiz işlere; ruhumuzu dolduran, yüreğimizi basan, beynimizi işgal eden, hasretiyle kavrulduğumuz işlere Allah sevap veriyor.**

Tembel tembel kıldığın, **üşene üşene seri bir şekilde kıldığın binlerce rekâtlık teravihe**

bakmaz, *iki rekât huzur içerisinde, kendini sırattan geçer gibi hissettiğin rükûlar, secdeler yaptığın namaza Allah'ın izniyle cennet verir,* Firdevs verir. Neden? Çünkü biz beşeriz. Biz teraziden anlarız. Biz kilogram biliriz. Biz metre biliriz. Biz kulaç biliriz. Biz ayak, adım biliriz, Allah bunları bilmez; kalp bilir, yürek bilir, düşünce, idrak bilir Allah. İyi işler, yapabileceğimiz bütün işlerdir. Hatta ve hatta bir Müslüman'a tebessüm etmeyi bile, bir Müslüman'ın gönlünü alacak bir şekilde "nasılsın" diye sormayı bile Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah'ın razı olacağı işlerden görür.

Abdullah ibni Ömer radıyallahu anhuma hizmetçisini yanına alıp bir öğle vaktinde, güneşin kavurduğu bir saatte çarşıya çıkmış. Hizmetçisi de çuvalını yanına almış; çarşıdan bir şeyler alacaklarını zannediyorlar. Bir-iki kişiye selam verip geri dönmüşler. Eve geldiklerinde hizmetçi şaşırmış. Demiş ki: **"biz çarşıdan bir şey almak için gitmedik mi, boş geldik"** demiş. **"Yok, bir şey almayacaktık."** Demiş. **"Peki, madem bir şey almayacaktık, bu sıcakta ne işimiz vardı çarşıda?"** demiş. **"Ne işimiz vardı olur mu?"** demiş. **"İki Müslüman'a selam verdiğimi görmedin mi?"** demiş. **"İki mü'minin gönlünü aldım, yeter bize bugün."** demiş. **"Hepten boş geçecekti günümüz."** demiş.

Abdullah bin Ömer -Ömer'in oğlu Abdullah- iki mü'minin selam vererek, borç vererek, burs imkânı bularak değil selam vererek gönlünü almış olmayı, gününü boş geçirmemek olarak görüyor. **Teheccütlü, sabah namazlı, Peygamber övgülü, mücahit, müttakî, adil bir babanın çocuğu gününü boş geçirmemek için iki mü'mine selam vermiş olmayı yeterli görüyor.** İki mü'minin **"aley-**

Allah, kıyamet gününde "haccedenler buraya gelsin", "şehitler yanıma gelsin", "Kur'an hafızları buraya gelsin", "mücahitler buraya gelsin" diye anons ettirdiği gibi "birbirini seven mü'minler de buraya gelsin, gölgemde onları da bekliyorum" diyecektir. Çünkü iyi işler arasında Allah rızası için, sırf mü'min olduğu için birbirini seven insanların yaptığı eylemde vardır.

Biz namazı, orucu, anaya babaya itaati, cihadı, Allah rızası için sevmeyi, sevilmeyi ve nafile ibadetler yapmayı, infak etmeyi, çoluk çocuğumuza harcama yapmayı, çocuklarımıza oyuncak almayı, çocuklarımızın razı olacağı, memnun olup tebessüm edeceği işler yapmayı her birini Allah için yapılacak iyi işlere görürüz.

kümselâm" sözünü kazanç olarak görüyor. İyi iş listesini görüyoruz. İyi işler, iyi işler…

Kardeşler, Çocuk yetiştirirken, öğrenci yetiştirirken bu iyi işler listesine önem vermek zorundayız. Çocuklarımız, talebelerimiz bizi **"İslam"** deyince sadece namaz, sadece hac, sadece Ramazan'da zekât vermekten ibaret bir İslam'ı savunduğumuzu zannetmesinler. En başta, en önce çocuklarımız onları Allah'ın rızasını kazanmak için doyurduğumuzu görmelidirler. **"Bu oyuncağı bana niye aldın baba, henüz karne almadık."** dediğinde: **"Allah beni sevsin diye sana aldım yavrum."** demeliyiz. **Eğitim budur.** Böylece çocuk, **ona gelen oyuncağı da Allah'tan bilsin.** O da **Allah için vermeyi öğrenmiş olsun.** Eşler, birbirlerinin gönüllerini yaparken Allah için yapmalıdırlar. **Hem Allah, onların arasındaki sevgiyi, merhameti geliştirir hem de boşuna yapmış olmazlar.**

Zira bir kadına yetmiş sene ipekten koltuklar üzerinde imkânlar sunsan bir defa da istediği mendili almasan sana diyeceği sözü Peygamber söylemiştir: **"Senden ne hayır gördüm ki zaten."** diyeceği budur. Aynı nankörlük Peygamber'in ağzından çıkmasa da erkekte de vardır. **Otuz sene, kırk sene tutuşmuş şehvetini söndürdüğün hâlde bir defa senin isteğin on dakika gecikti diye "ikinci kadından başka çaresi yok bu işin" diyen erkek de o adamdır.** Aynı nankörlük erkeğin kanında da vardır. Ama kadın unutur, erkek unutur; **Allah unutmaz. Severken, öperken, okşarken, hediye alırken Allah için al, iyi işler listesine yazılsın diye al; Allah unutmaz merak etme.**

Sen düğünde ağırlığı kadar takı yapsan, kolundan daha büyük bileziklerle donatsan, ayaklarını da bilezik donatsan nihayetinde onun kardeşine, teyzesine, filan yakınına gerekli alakayı göstermediğini hissettiği gün gittin sen, gittin. Erkek de öyle, kadın da öyle. **Lâkin Allah bir gülücüğü, bir tebessümü, bir selamı, bir "nasılsın'" sözünü asla unutmuyor.** Kabalığı siliyor da bunları silmiyor. **Hatta sen "keşke şunu yapabilsem, şu iyiliği yapabilsem" diye hissettiğin zaman seni Allah, yapmış kabul ediyor.**

Sevgili Peygamberimiz aleyhisselatu vesselam kaliteli Müslüman'dan bahsederken **"filan filan iyilikleri yapan cenneti kazanır"** buyuruyor. Bir adam daha, o iyilikleri yapması mümkün değil ama düşünüyor ki **"şu adama bak, Allah vermiş o da harcıyor, verse bana ben de harcasam"** diyor ya o da onun gibidir, buyuruyor. Kime imrendiğine bağlı… Kimi taklit etmek istediğine bağlı… İçindeki sevda meselesi bu. Kazandıran sevdadır, hasrettir, arzular, emellerdir.

Sen emekli olmayı dört gözle bekleyenle, şahadeti dört gözle bekleyeni Allah'ın aynı tutacağını mı düşünüyorsun? Birisine yatağı dar geliyor. **"Allah için ben bu evde nasıl dururum"** düşünüyor. Öbürüne de han kadar ev komşularınınki daha geniş olduğu için dar geliyor. İki bakışı biz hissedemiyoruz. Ama **Allah, yürekleri okuduğu için, kalplere muttali olduğu için, göğüslerimizin içindeki dünyayı Allah bildiği için bunların birine boş kovan muamelesi yapıyor, öbürüne de bal muamelesi yapıyor. Mühim olan da Allah'ın ne dediğidir.**

Bunun için **biz çocuklarımızı, mesuliyetini taşıdıklarımızı, Allah için çok iş yapmaya aday kimseler olarak yetiştirmeliyiz.** Ve Allah için yapılacak işler sadece çok zeki olup filan tıbbı, filan mühendislik fakültesini kazanıp Ümmeti Muhammed'e büyük hizmetler yapma arzusu değildir. Bu, Ümmeti Muhammed'e yapılacak milyon işten bir tanesidir. Aynı şekilde **Allah, bir insanı hangi yetenekle, hangi kapasiteyle yaratmış olursa olsun -velev**

ki sıfır zekâlı, sıfır yetenekli olsun- onun muhakkak Allah için yapacağı bir iş vardır. Sıfırın altına düşmüş, hiçbir yeteneği olamayan birisine bile Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, sadaka torbasını açmıştır. Ne buyurmuştur? **"Kimseye zarar verme, sana da Allah sevap versin"** buyurmuştur. Efendimiz aleyhisselam sıfırın altında, eksi sıfır yetenekli insana torbasını açmış. **Bir tebessüm edene, bir hasta ziyaret edene sevap vaat ediyor, hasta ziyaret edemeyecek, bir tebessüm edemeyecek, "nasılsın" diyemeyecek bir Müslüman'a da sevap vaat ediyor.** Sen, "nasılsın" diyemeyecek durumdaysan, kapasitesizliğin, yeteneksizliğin, kabalığın, hırçınlığın nedeniyle kendi çocuğunu bile, yetim bir çocuğu bile okşayamayacak durumdaysan, kazanamıyorsan, infak edemiyorsan mü'minlerin başına bela olma, **camiye gittiğinde Müslümanların ortasına oturup ayağının kokusunu koklatma, caminin kenarında oturmayı düşün. Bu senin kimseye zarar vermeme düşünceni bile Allah, hayır kabul etsin.**

İyi işler listesi. İşte liste. Zararsız olmak da hayır. Çünkü sen, Müslümanlardan burs aldığın sürece, sen elin böyle durduğu sürece Müslümanların başına verse bir dert vermese bir dert, sorumlusun sen. Müslümanların daha acil cephelerine harcamaları gereken infak mallarından sen tüketiyorsun, zarar veriyorsun. **Sen koltuğunu yenileme, sen ev mobilyanı yenileme, badananı iki senede bir yapma. Müslümanların dul kadın fonlarını sık sık kullanma. Müslümanlar da sana vermeleri gereken dul kadın fonunu götürüp Afrika'da Hıristiyanlık propagandası altında, tehdit altında olan Müslümanların dul kadınlarına versinler.** Böylece sen kendinden yonttuğun için öbür tarafı kazandırdığından dolayı Allah sana sevap yazmış olsun.

İyi işlerimiz yerler gökler kadardır. Allah'ın rahmeti bizim zannettiğimiz gibi birden yüze kadar filan sınırlı değil. A**llah'ın rahmeti hiçbirimizin hayal edemeyeceği kadar büyüktür, geniştir. Her birimizin adım atışından göz kapaklarını hareket ettirişine kadar müspet veya menfi Allah'tan bir şeyler alma imkânına sahibiz.**

Bir göz kapağından Müslüman sevap kazanabilir mi? Kazanır tabii. Karşındakine göz kapaklarını hırçın bir şekilde tutuğun zaman, onun seninle konuşmasını engellersin. Göz kapakların onun gözüne açık bir şekilde olduğu zaman "benimle konuş" demiş olursun. **Hani güler yüz de sevaptı işte? İşte güler yüz, işte tebessüm. İşte bir göz kapağını cennete açılan bir kapı hâline getirme anlayışı.**

Ebu Zer radıyallahu anh diyor ki: "Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bir gün dedim ki: 'Ya Resûlullah! Bana cehennemden kurtulacağım şifreyi öğretir misin?' buyurmuş ki: 'İman ya, iman.' demiş

Kardeşler,

Bir hoca olarak, bir hatip olarak ben kuru vaatler kendi adıma yapabilirim. **Allah'ın adına konuşma hakkım yok. Peygamber'inin de kendisini Allah'ın yerine koyma hakkı yok. Konuştuğu Allah'ın adına konuştuğu şeylerdir. "De" dediği için Allah, diyor.**

İşte Kur'an'ın ayetlerini gördük. İşte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in hadis-i şeriflerini gördük. Bu Ümmet gözünü açsa, dudağını kıpırdatsa, ayağını oynatsa, hatta hiçbir şey yapmasa içinden hayaller kursa, efkârlanıp devletler kurup devletler yıksa Allah buna bile sevap yazıyor, bunu bile iyi adamlık şartlarından görüyor. Buna bile cennet vaat ediyor. Garantimiz Allah'ın Kitabı Kur'an'dır, garantimiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'dir.

Velhamdülillahi Rabb'il âlemin.

Abdullatif ACAR

Kalbin Ameli İhlâs

Sözlükte, **bir şeyi halis kılmak, halis olmak, özünü almak ve seçmek** manalarına gelen **ihlâs,** dini ıstılahta **iman, ibadet, itaat, ahlak, amel ve dua… Gibi her türlü dini görevleri, halkın övme ve beğenmesini, yerme ve kınamasını düşünmeksizin sırf Allah için iyi ve halis bir niyetle yapmak, şirk, nifak, riya** (gösteriş) **ve sum'a** (duyurma) **vb. Şaibelerden uzak durmak, söz fiil, fiil ve davranışlarında samimi ve dosdoğru olmayı ifade eder.** (D. kavramlar sözlüğü-Diyanet)

İhlâs, Allah ile kulu arasında bir sırdır; melek bilip yazamaz, şeytan bilip ifsat edemez. **İhlâs kalbin ameli olduğundan zahiri amellerde ki arı ve duruluğu saf ve temizliği de temsil eder.** *Azda olsa, ihlâsa bulaşan farklı kötü düşünce ve niyetler onun saflığını ve temizliğini hemen bozuverir.*

Zünnun-i Mısri şöyle demiştir: **"Şu üç şey ihlâs alametlerindendir: insanların övmelerinin ve yermelerinin kulun gözünde eşit olması, yapılan amellerde bu amellere kıymet vermeyi terk etmek** (yaptığın ameli gözünde büyütmemek) **ve bu amellerin ahrette seni kurtaracağını unutmak"**

Başkalarının övgüsünden memnuniyet, yergisinden üzüntü ihlâslı olunmadığının göstergesidir. Zira **muhlis bir insan, sırf Allahın rızasını düşündüğünden O'nun emirlerini yapmadığında üzülür, yaptığında sevinir fakat amellerine de güvenmez;** Allah'tan gayrisini dikkate almaz. **İhlâs öyle bir erdemlilik ve öyle bir derecedir ki, onu her türlü tehlikeden muhafaza etmek çok gayret ve mücadele gerektirir.** Aksi taktirde ihlası muhafaza etmek mümkün olmaz.

Amellerde nefse pay çıkarmakta ihlâssızlığın göstergesidir. Çünkü **ihlâsta nefse yer yoktur.** Bu nedenle **nefse en ağır gelen şey ihlâstır. Benlik ve enaniyet devreye girdimi orada riya hükmünü geçerli kılar.** *İhlâs riyayla zıt olan şeylerdir; riyanın olduğu yerde ihlâs, ihlâsın bulunduğu yerde ise riya ve gösteriş bulunmaz.*

Ebu Osman el- mağribi şöyle demiştir: **"İhlâs işlenen amelde nefsin en ufak pay sahibi olmamasıdır. Ancak bu avamın ihlâsıdır. Havasın ihlâsı ise, Allahın kendileri üzerinde takdir ettiği amellerdir. Bu sayede onlarda ibadetler zuhur eder ve onlar bu amelleri kendilerinden bilmezler. Amellerine değer vermezler. İşte havasın hali budur."**

İhlâslı insanın içi dışına, kalbi kalıbına, özü sözüne uyar. Böyle olunca da o insan için yapılan amellerin açık ve gizli yapılması arasında fark yoktur. İhlâslı insan öyle bir zirveyi tutmuştur ki, ne cehennemden korktuğu için amel eder ne cennete girmek ümidiyle ibadetlerine devam eder. **Onun tek gayesi ve niyeti vardır oda Rıza-i ilahiye ulaşmak.** Bu niyet, muhlis olan insanı hem bu dünyada itidalli ve uyanık olmaya yöneltir hem de ahrette mükâfat kazanmasına vesile olur. Diyor ki cennet için kulluk yapanın düşüncesinde yine nefsi ve rahatı söz konusudur buda o insanı midesinin ve arzularının kölesi durumuna getirir. Cehennemden korktuğu için ibadet eden kötü köle gibidir. Halis niyetli muhlisler ise zoraki ve beklenti içerisinde olarak değil, severek ve zevkle ibadetlerini yaparlar.

Niyet Neyse Akıbet de O dur

İnsanlar niyetlerine göre yaşar ve niyetlerine göre haşredilirler. Niyeti dünya olanın akıbeti berbat olu. **Niyeti Allah rızası olanın ise hem dünyası hem de ahreti huzur ve saadetle dolar.**

Bir hadis-i şerife göre kıyamet gününde ilk defa bir şehit hakkında hüküm verilecek. Allah Teâlâ ona ne yaptığını sorduğunda:

Zünnun-i Mısri şöyle demiştir: **"Şu üç şey ihlâs alametlerindendir: insanların övmelerinin ve yermelerinin kulun gözünde eşit olması, yapılan amellerde bu amellere kıymet vermeyi terk etmek** (yaptığın ameli gözünde büyütmemek) **ve bu amellerin ahrette seni kurtaracağını unutmak"**

Başkalarının övgüsünden memnuniyet, yergisinden üzüntü ihlâslı olunmadığının göstergesidir. Zira muhlis bir insan, sırf Allahın rızasını düşündüğünden O'nun emirlerini yapmadığında üzülür, yaptığında sevinir fakat amellerine de güvenmez; Allah'tan gayrisini dikkate almaz.

- Senin uğrunda çarpıştım, şehit edildim, diyecek. Fakat Cenâb-ı Hak ona:

- **Yalan söyledin. Sana cesur adam desinler diye çarpıştın, buyuracak ve o adam yüz üstü sürüklenerek cehenneme atılacak.**

Daha sonra ilim öğrenip öğreten ve Kur'an okuyan bir kimse getirilecek. Ona da ne yaptığı sorulacak.

- **İlmi öğrendim ve öğrettim. Senin rızânı kazanmak için Kur'an okudum,** diyecek.

Allah Teâlâ ona:

- **Yalan söyledin. İlmi, sana âlim desinler diye öğrendin. Kur'an'ı ise, güzel okuyor desinler diye okudun. Nitekim öyle de denildi,** buyuracak. **O adam da yüz üstü sürüklenerek cehenneme atılacak.**

Hadis-i şerifin devamında **zengin bir kimsenin** huzura getirileceği, onun da malını Allah rızası için harcadığını söyleyeceği, ona, **"cömert adam"** desinler diye malını sarf ettiği söyleneceği ve diğerleri gibi onun da cehenneme atılacağı belirtilmektedir. (Müslim, İmâre 152).

Hadis-i Şerifde **"Kimin niyeti Allah'a ve Resulü'ne varmak, onlara hicret etmekse, eline geçecek sevap da Allah'a ve Resulü'ne hicret sevabıdır"** buyuruluyor. Hicret, bir şeyi terk etmek demektir. Allah Teâlâ'nın yasak ettiği şeyleri terk edip yapmamak da genel manada hicret sayılmaktadır. Bu sebeple Peygamber Efendimiz:

"Muhacir, Allah'ın yasakladığı şeyleri bırakan kimsedir" buyurur (Buhari,iman, 4; Müslim, iman,64)

Peygamberimiz(s.a.v.) başka bir hadisinde de şöyle buyuruyorlar:

"İnsanlar helak olur, âlimler kurtulur. Âlimler helak olur, amel sahibi âlimler kurtulur. Amel sahibi âlimler helak olur, ancak ihlâs sahibi olanlar kurtulur, ancak bu ihlâs sahipleri de büyük bir tehlikeyle karşı k karşıyadır." (Acluni, keşfü'l- Hafa , II)

Yüce Allah bir ayetinde buyuruyor ki;

"Kim Rabbin(in rızasına ve onun nimetlerine) **kavuşmayı arzu ediyorsa, ihlaslı ameller yapsın ve Rabbine ibadette hiç bir kimseyi** (ve hiçbir şeyi) **ortak koşmasın"**(Kehf, 324)

Nimetlere kavuşmak, hak rızasına ulaşmak için her ibadet ve davranışı hakkın rızası için yapmak gerekir. Ne inançta nede amelde Allaha hiçbir şeyi ortak koşmamalı. Dini sadece Allah'a has kılmalı, Allah'ın vahdaniyetini anlatan kur'an'ın 112. surenin ismi de "ihlas"tır.

Halis bir imanın neticesi halis bir ameldir. Şirke bulaşmış bir iman nasıl kabul edilmiyorsa nifak, gösteriş ve riya için yapılan amellerde makbul değildir.

Her işe niyetle başlanır o işin semeresi de samimiyet ve ihlas neticesinde elde edilir. İyi ve hayırlı bir işe bir insan niyet etse onu

herhangi bir sebeple yerine getiremese yinede mükâfat alır. Kötü bir işe niyet etse onu terk etse yapmasa da günah kazanmaz.

Peygamberimiz (s.a.v.) **"Müminin niyeti amelinden hayırlıdır"** ve yine **"Bütün işler ve ameller niyetlere göredir"** buyuruyor.

Bu nedenle niyet her davranışın ibadete dönüşmesine vesiledir. **Farz olan ibadette bile niyet bozuk olunca fayda elde etmek mümkün değilken Allah rızası gözetilerek yapılan mubah bir iş bile mükâfata vesile olunur.**

Yapılan amellerin dış görünüşü ne kadar mükemmel olursa olsun o amellerin faydası ihlâs terazisinde ölçülür. İhlâsın ölçü birimi neyi gösterirse insanın elde ettiği de o olur. Dışı güzel içi bozuk olanın mükâfatı şekilden ve gösterişten öteye geçmez. Mümin içinin güzelliğiyle dışını düzene soktuğunda anlamlı ve kıymetli olur. Bir cevher güzel bohçalara sarılır çünkü içte güzellik olunca muhafaza etmek onu korumak önem arz eder, bu da o cevherin değerini ifade eder. Yoksa paslı bir demirin altın yaldızlı sandıklarda süslenmesi demire değer vermez. Belki bu aldatmaya ve aldanmaya vesile olur. **Allahtan insanı kalbiyle muhatap alıyor oradaki değere göre kıymet biçiyor. O kalpteki en önemli cevher iyi niyet ve ihlâstan başkası değildir.**

Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadisinde şöyle buyuruyor:

"Allah sizin suretinize ve mallarınıza değil, kalplerinize bakar"

Amellerde nefse pay çıkarmakta ihlâssızlığın göstergesidir. Çünkü ihlâsta nefse yer yoktur. Bu nedenle nefse en ağır gelen şey ihlâstır. Benlik ve enaniyet devreye girdimi orada riya hükmünü geçerli kılar. İhlâs riyayla zıt olan şeylerdir; riyanın olduğu yerde ihlâs, ihlâsın bulunduğu yerde ise riya ve gösteriş bulunmaz.

İhlâs Bedende ki Ruh Gibidir

İhlâs özdür, özeldir, özdendir, cevherdir, hazinedir. **İhlâs ibadetlerin ruhudur. Bedenin hayatiyeti nasıl ki ruhun varlığıyla mümkünse ibadetin faydası da ihlâsla mümkündür.** İhlâs kurumuş topraklara can suyu, çölleşmiş gönüllere gülistan bahçesi sunar. İhlâsın olmadığı yerde ibadetin ölümü, hem de insandan davacı olacak kokmuş, kulun yüzüne çarpılmış boş ceset vardır. İhlâs insanı yakin ve ihsana ulaştırır. İhlâsla yol kat etmek çok kolayken riya ve gösteriş kirine bulaşmış amellerle derece elde etmek, Rıza-i ilahiye ulaşmak mümkün değildir. İhlâslı insanda hikmet pınarları kaynar; kalbi dilinin değil, dili kalbinin hükmüne boyun büker. Muhlisler gönülden yaptığından her ameli, gönül ehli ve gönül adamı olurlar; kalbi olgun ve mutmain olduğundan zahiri güzellikler yumağı haline gelir, konuştuklarında dinlenir sözü tesirli, bakışı anlamlı olur, yaptığı her işte insanlara örnek olurlar.

İhlâsın önündeki en büyük engellerin başında dünya sevgisi, Şeytan ve Nefis gelir. Dünyaya meyleden onu gönülden seven insanın Allah'a yüzünü dönmesi, O'na samimi bir şekilde ibadet etmesi mümkün olmaz. **İhlâs madem kalp işi o zaman o kalpte hem dünya hem de ukba bir arada olmaz.** Dünyaya meyledenlerin ibadetleri yorgunluk ve zahmetten başka bir anlam ifade etmez. Böylelerinin tercihi hep dünyadan yana olduğundan ameller, ya o dünyalığa ulaşmak için bir basamak olarak kullanılır ya da ibadetler yüzeysel olarak yerine getirilir. Bu nedenle **ihlâsı kalbe yerleştirmenin**

Ebu Osman el- mağribi şöyle demiştir: **"İhlâs işlenen amelde nefsin en ufak pay sahibi olmamasıdır. Ancak bu avamın ihlâsıdır. Havasın ihlâsı ise, Allahın kendileri üzerinde takdir ettiği amellerdir. Bu sayede onlarda ibadetler zuhur eder ve onlar bu amelleri kendilerinden bilmezler. Amellerine değer vermezler. İşte havasın hali budur."**

ilk şartı; o kalpte bulunan mal mülk, makam mevki sevgisini çıkarıp atmak olmalı. Şeytanın bu yolunu kapattığımız anda işimiz kolaylaşır, yolumuz açılır, gönlümüz rahatlar.

Şeytan aleyhillaneh kibirlendi niyetini bozdu, benliğini ön plana çıkardı, Allah'ın dergâhından kovulduğunda ise müsaade istedi insanları Allahtan uzaklaştırmak için.

Allah samimi ve ihlâslı kullarına güvenerek buyurdu ki:

"Şüphesiz benim kullarımın üzerinde senin hiçbir hâkimiyet (ve nüfusun) **yoktur. Ancak azgınlardan sana uyanlar hariç."** (Hicr, 41-42)

Başka bir ayeti kerimesinde ise şöyle buyuruyor:

"Elbette benim (ihlâslı) kullarım üzerinde senin hiçbir tesirin olmayacaktır. (zira onları) koruyucu olarak Rabbin yeter" (İsra,65)

Ulûhiyette Allah'ı birleyen müminin ubudiyette bu sözünü yerine getirmesi gerekir. Allah bizi uyarıyor:

"Dikkat edin! Halis din Allah'ındır"(Zümer, 3)

Samimiyetin olmadığı, ihlâsın bulunmadığı yerde dinden söz etmek mümkün olmaz. Bu samimiyeti üçe ayırarak , **"Allaha, Resulüne Müslümanların idarecilerine ve bütün Müslümanlara"** diye ifade etmiştir peygamberimiz.

İslam dini hem inançta hem amelde tevhit dinidir. Rab'inin Allah olduğuna inanan bir insan nasıl olurda onun rızasının dışında hal ve hareketlere girer. Peygamberimizin ihlâs tarifinde de bu vardır. Buyuruyorlar ki:

"İhlâs, Rabbimiz Allah'tır deyip hayatı Allah'ın rızasına dönük olarak emrolunduğumuz üzere dosdoğru yaşamaktır."

Her gün beş vakit namazda günde kırk kere böyle bir istikamet üzere olmayı talep ediyoruz Rabbimizden. Bizi sırat-i müstakimden ayırma, diye. Bundan önce ihlâslı olmanın sözünü vermek gerek, onu da veriyoruz. Sadece ibadeti ona has kılmak, yardım istenecekse de ondan istemek için rabbimize "ancak sana ibadet eder ve ancak senden yardım isteriz diye ahdediyor, fatiha suresinde söz veriyoruz. Allah sözünü tutan ahde vefa gösteren kullarından eylesin (Âmin)

Evet, yaratan, yaşatan hesap soracak olan, her şeyin sahibi, mutlak hâkimiyeti elinde bulunduran Allah, hazinesi sonsuz olduğu kadar merhameti ve cömertliği de sınırsızdır. *Ebedi âlem karşılığında üç günlük dünyaya bel bağlayan, insanların iltifatının peşinde sürüklenenler ne kadar bedbaht ve talihsiz insanlardır değil mi? Böyle insanların durumu zengin, cömert ve adaletli, merhametli olan bir padişahı unutup Onun hizmetçisinin gözüne girmeye çalışan, Onun iltifatına mazhar olmak için köçeklik, dalkavukluk yapan insanın durumuna benzer.*

Kula kul olup gerçek mabudu unutanlar Allah'ın ikramından ve iltifatından mahrum olacaklar. Cennet nimetlerine büyük bir özlemle ve hasretle bakadururken, bir an kendilerini bekleyen en acıklı azapla yüz yüze kalacaklar. Öyle ya niyet neyse akıbet de o olur. **Tutuğun yol nereye gidiyorsa varacağın yerde oradan başkası değil. Hicretin Allaha ise mükâfatında ona aittir.** Dünya ise

de eline geçende sadece o olur. İnsan neyi severse bu dünyada ne ile beraber ise, neye muhabbet besliyorsa ahrette de onunla olur. Allah tan gayrisinden medet umanlara yarın Allah. **"Gidin kimin için dünyanızı geçirdiyseniz mükâfatınızı da ondan isteyin"** diyecek. O zaman nereye gidecek kimden ne koparabileceğiz.

İhlâs Ve Riya

Ebu Bekir ed- Dekkak şöyle demiştir:

"İhlâs sahibi herkesin kusuru, ihlâsını görüyor olması, ihlâslı olduğunu düşünüyor olmasıdır. Allah bir kulun ihlâsını halis kılmak istediği zaman, onun kendi ihlâsını görmesini engeller. O zaman kul muhlis (ihlâs sahibi) **değil, muhlas** (ihlâs sahibi kılınan kimse) **olur."**

Fudayl b. İyaz şöyle emiştir:

"İnsanların rızası için bir şeyleri terk etmek riya onların rızası için ibadet etmek ise şirktir. İhlâs ise Allah'ın seni bu iki şeyden muhafaza etmesidir."

Riya bir insanda çeşitli şekillerde meydana çıkar. Her riyanın tedavi yöntemi farklılık arz etmesine rağmen bütün bu hastalıkların esas memba-ı kalptir zira kalpte ihlâs olmadı mı azalardaki riya son bulmaz. Riya bazen bedende, bazen kılık kıyafette bazen sözde bazen amellerde meydana çıkar.

Riya hastalığı ihlâsı saran kanser hücreleri gibidir. Bir defa yakalandınız mı, kolay kolay sıhhat ve afiyeti yakalayamaz, saf ve duruluğa ulaşamazsınız. Bir yanınız **"Allah için"** dem vururken öteki yanınız başkalarının alkışlarını gözetler. Bir gözünüzü hakka dikerken öteki gözünüzle halkın **"demelerine"** ve iltifatlarına hasretle bakarsınız. Kalbinizde sadece **"Allah var"** diye düşündüğünüz zamanda bile yaptığınız bir hayır nedeniyle insanlar övdüklerinde sizi, kalbinizin memnuniyetine şahit olursunuz. Bu memnuniyet Allah'ın değil aslında nefsinizin memnuniyetidir. Sizi takdirle işaret eden parmakların inmesini istemediğiniz zamanlar olur. Belki ihtiyaçları nedeniyle, elinizi uzattıklarınız, size hiç iltifat etmediklerinde, başa kakar, bu hareketinizle yaptığınız iyiliklerin mükâfatını burada ve Allahtan başkalarından beklersiniz.

Örnek olarak diyelim ki bir cami yaptırmış, han hamam inşa ettirmişsiniz. Bir sohbet esnasında, yeri geldi zannına kapılıp **"Ben yaptırdım"** dememek için nefsinizi zorlarsınızda, başaramazsınız o sözleri söylememeyi yani ihlâsınızı kirletmemeyi. Serbest bıraktığınızda kendinizi dilinizi zorlayan, **"ben ettim,**

Peygamberimiz(s.a.v.) başka bir hadisinde de şöyle buyuruyorlar:

"İnsanlar helak olur, âlimler kurtulur. Âlimler helak olur, amel sahibi âlimler kurtulur. Amel sahibi âlimler helak olur, ancak ihlâs sahibi olanlar kurtulur, ancak bu ihlâs sahipleri de büyük bir tehlikeyle karşı k karşıyadır." (Acluni, keşfü'l- Hafa , II)

Yusuf b. El- Hüseyin (Rahmetüllahi aleyh) de bunu başarmanın zorluğunu kendi hayatından verdiği örnekle şöyle anlatır:

"İhlâs, dünyada bulunması en zor şeydir. Ben bütün gücümle kalbimden riyayı söküp atmaya çalışıyorum, ama bakıyorum ki o yine kılık değiştirip kalbime girmiş."

Onun için Peygamberimiz(s.a.v.), varlığıyla ihlâsı alıp götüren riyayı, gizli şirk olarak görmüş, en korkulan şey olarak nitelendirmiştir:

"Ümmetim hakkında korktuğum şeylerin en korkuncu, Allaha şirk koşmaktır. Dikkat edin, ben, güneşe taparlar, aya taparlar, puta taparlar demiyorum, Ancak Allahtan başkası için yapılan ameller ve gizli şehveti (kastediyorum)**"** (ibni Mace c.1,s. 286)

Yüce Allah bir ayetinde buyuruyor ki;

"Kim Rabbin(in rızasına ve onun nimetlerine) **kavuşmayı arzu ediyorsa, ihlaslı ameller yapsın ve Rabbine ibadette hiç bir kimseyi** (ve hiçbir şeyi) **ortak koşmasın"**(Kehf, 324)

Nimetlere kavuşmak, hak rızasına ulaşmak için her ibadet ve davranışı hakkın rızası için yapmak gerekir.

ben yaptım" kelimelerini ağzınızdan bir an döktürüverirsiniz, suni bir rahatlık hissedersiniz, ancak aldanırsınız. Yaptığınız o hayırlara isminizi yazdırmanın mazeretlerini bulursunuz kendinizce. Ya da Birçok talebe okutmuşsunuzdur hayrıma deyip**. Bir gün okuttuğunuz o talebelerden birisizi görse, siz hemen beklentiye mi giresiniz, gelip elinizi öpmesi gerekir diye.** *Ya da çok fakir duruma düşmüş bir insanın bu sıkıntısını giderseniz, elinden tutup iş, eş sahibi etseniz, zamanla bu insan sayenizde çok zengin olsa bu sefer siz aynı duruma düştüğünüzde vefa göstermesi gerekir kılıfıyla, onu borçlu, kendinizi alacaklı mı olarak görürdünüz?* Eğer **"evet"** dediyseniz riya var demektir. **Riya hastalığına müptela olmuşsunuz demektir.** O zaman Allahtan mükâfat beklemeyin.

Yüce Allah gerçek bir müminin ihlâs ve samimiyetini şöyle ifade buyuruyor:

"Zaten siz(müminler) **ancak Allah'ın rızasını dileyerek verirsiniz."**(Bakara, 272)

Evet, Hayır hasenat yapıldığında yapılan o iyilikleri hemencecik orada unutmaktır asıl olan, işlediğiniz günahı da unutmamaktır ihlâs.

Namazı yalnız kıldığımızda, alelacele kılıyor, aynı namazı insanlar içerisinde eda ederken rükûsunu uzatıyor, secde de daha fazla duruyorsak; duamızı, tespihimizi çekmeyi kınanmaya sebep olarak görüyor isek bu namazı kimin için kıldığımızı kontrol etmeliyiz. **Bir günah işlemeye niyetlendiğimizde, hazır o anda kimse yok diye bunu fırsat bilerek, Allahın görmesi ve meleklerle o günahı yazacağını unutup, o günahı işlemekten ızdırap duymuyor isek, kimden korktuğunuzu, kime ortak koştuğumuzu ve kime değer verdiğimizi düşünmeli, bir an önce tövbe etmeliyiz.**

Yüce Allah bu hususta, maun süresinde namazla irtibatlandırarak samimiyetten uzak, münafıkane davranışlar sergileyenlerle ilgili olarak şöyle buyuruyor:

"Ey Muhammed! Dini yalan sayanı gördün mü? Öksüzü kakıştıran, yoksulu doyurmaya yanaşmayan kimse işte odur. Vay o namaz kılanların haline; onlar ki kıldıkları namazdan gafillerdir. Onlar gösteriş yaparlar. Onlar basit şeyleri dahi vermezler" (Maun,1-7)

İhlâslı insanlar ibadetlerinden haz ve lezzet alırlar, imanları kalplerine tam anlamıyla yerleşmemiş, taklidi olarak inanan insanlar ise ibadetleri sırtlarında bir yük olarak görür, alelacele ödenmesi, kusturulması gereken bir borç edasıyla yerine getirirler.

Yüce Allah buyuruyor ki bir ayetinde:

"Onlar namaza kalktıkları vakit üşene üşene kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı (başka değil) **birazcık hatıra getirirler."** (Nisa, 142)

Özet olarak: İnsan Mevlana'nın ifadesiyle **"ya olduğu gibi görünmeli yâda göründüğü gibi olmalı"** insanları aldatmamalı Allaha karşı samimi davranmalı. Şunu unutmamak gerekir ki Allah kalplerde olanı en iyi bilendir. Kimin ne niyet taşıdığına aşinadır. İlk önce kalplerin riyasını tedaviden başlamalı, her işimizi ve niyetimizi hakkın rızasına ayarlamalıyız. Riyanın çeşitli şekil ve suretlerde karşımıza çıkacağını bilmeliyiz. Her amelde riyaya girme tehlikesi söz konusu olduğu gibi bazen ihlâs ve sadakat kılıfında da riya tehlikesine düşmek söz konusudur.

Allah bizi dosdoğru yol üzere olanlara ilhak eylesin.(Amim)

Selam ve dua ile...

“Benim dervişlerimin iki atı vardır.
Birinden yorulur birine biner, birinden yorulur birine biner.
Biri Kelime-i Tevhid, biri de
Salavat-ı Şerife’dir.”

Sanamerli Seyyid Hacı Ahmed Baba Hazretleri

Necmi ATİK

El Gördülük Amel

“Her şey zıddıyla kâimdir, kıymetlidir ve bilinir” kâidesince hayatımızda mevcut olan her şeyin gece ve gündüz gibi bir zıddı vardır. İnsan, kendisinde var olan iyi ve kötü haller ve sıfatlarla tanımlanır. Kişi, ne kadar **“ben kötü bir insan değilim, iyi birisiyim”** dese de, **“âyinesi iştir kişinin lafa bakılmaz, şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde”** fehvâsınca, insan diğer insanlar tarafından vasıfları ve yaptığı işlerin neticeleri ile değerlendirilir.

Söz ile öz, öz ile söz vahdeti, birlikteliği, müminin sıfatıdır. Özün söze, sözün de öze farklılığı ise münâfıkların sıfatıdır. Özün sözünü söylemek, ne yaptığının şuurunda olmaktır. Efendimiz’in (s.a.v.); **“Ameller niyetlere göredir ve herkes niyetinin karşılığını alacaktır”**[1] buyruğunda ifâde edilen, amel nasıl ve ne kadar olursa olsun, asıl olan özdeki niyetin karşılık bulacağıdır. **“Sînelerin gizlediğini bilen”**[2] Allahu Teâlâ tarafından insanın değerlendirilmesi ise **“özü”** yani **“niyeti”** ile olur. Yunus Emre hazretleri:

Gaflet ile Hakk’ı buldum diyenler
Er yarın Hak divanında bellolur.
Ahret tedârikin gördüm diyenler
Er yarın Hak divanında bellolur.

diyerek, **kimin ihlaslı bir er olduğunun kıyâmet günü, hesap günü, Hak divânında belli olacağını haber vermektedir.**

Mü’minin, söz ile öz birliğini, ihlasını Efendimiz (s.a.v.): **“Şehit olmayı Yüce Allah’tan samimi olarak dileyen kimseyi, Allah, rahat yatağında vefat etse bile, şehitlerin derecesine eriştirir.”**[3] hadis-i şerîfiyle müjdelemektedir. Cenâb-ı Hakk’ın; **“Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Bilakis onlar diridirler; Allah’ın, lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir halde Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine de hiçbir keder ve korku bulunmadığı müjdesinin sevincini duymaktadırlar. Onlar, Allah’tan gelen nimet ve keremin; Allah’ın, müminlerin ecrini zayi etmeyeceği müjdesinin sevinci içindedirler.”**[4] âyet-i kerimesiyle vasfettiği üstün nimetlere, mü’minin rahat yatağında vâsıl olması, **öz ile söz birliğinden, yâni ihlasındandır.**

“Sâlih Amel”İn Şartlarını Allah Ve Rasûlü Belirler

“Asra yemin olsun ki, hiç şüphesiz, insan hüsrandadır. Ancak, iman edip, salih amel işleyenler, birbirine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna.”[5]

Mevlâmız, amelleri sâlih şartıyla kabul etmektedir. Amelin sâlih olması için zâhiren Allah ve Rasûlü’nün belirlediği İslam fıkhına uygun olması, bâtinen de niyetin ihlâslı olması gerekiyor. Amel, hem zâhiren hem de bâtınen dinden olmayan şeylerden arındırılmalı, sâf, berrâk ve hâlis yapılmalıdır. Bunu elde edebilmek içinde, mü’min işlediği amelin sıhhat şartlarını, ilm-i hâlini erbâbından talim ederken (**“İlim talep etmek / öğrenmek her Müslümana farzdır”**[6]), bâtınî hâlinin tezkiyesi ve kalbinin tasfiyesi için de ehline mürâcaat etmelidir. Kâl ile hâlin yâni söz ile özün vahdeti, zâhir ve bâtının, iç ve dışın talim ve terbiyesine muhtaçtır. Her iki konuda da mütehassıs olan Rabbânî âlimler ise kibrit-i ahmer gibidirler. Rabbimiz şöyle buyurur: **“Ona hem kötülük, hem de ondan sakınma yolu ilham eden hakkı için ki: Nefsini maddî ve manevî kirlerden arındıran, felaha erer.”**[7]

Efendimiz (s.a.v.) başka bir hadis-i şerifinde sâlih amelin merkezi olan kalp hakkında şöyle buyurmaktadır: **“Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o iyi/doğru/düzgün olursa bütün vücut iyi/doğru/düzgün olur; o bozulur-**

“Asra yemin olsun ki, hiç şüphesiz, insan hüsrandadır. Ancak, iman edip, salih amel işleyenler, birbirine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna.”[5]

Efendimiz (s.a.v.) başka bir hadis-i şerifinde sâlih amelin merkezi olan kalp hakkında şöyle buyurmaktadır: "Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o iyi/doğru/düzgün olursa bütün vücut iyi/doğru/düzgün olur; o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir."[8]

sa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir."[8] İhlasın mekânı ve tasdik makâmı olan kalbin sâlih olabilmesi ve sâlih kalabilmesi büyük dikkat ve çabayla mümkündür. Rabbimiz şöyle buyurur: **"O gün ki ne mal, ne mülk, ne evlat insana fayda eder. O gün insana fayda sağlayan tek şey, Allah'a teslim ettiği selim bir kalp (gönül) olur."**[9] Selîm bir kalple yapılan amellere bakar Rabbimiz, dış görünüşe, mal ve mülke değil. **"Allah sizin dış görünüşünüze ve mallarınıza bakmaz. Ama o sizin kalplerinize ve işlerinize bakar."**[10]

Cebrail aleyhisselâm, Hz. Peygamber'in de aralarında bulunduğu bir sahabe topluluğuna insan suretinde gelmiş, İman, İslâm, İhsan ve kıyamet alâmetleri gibi bazı soruları Allah Rasûlüne (s.a.v.) sorarak cevaplarını almıştır. İşte Cebrail'in (a.s.) bizzat soru sorarak ve cevaplarını tasdik ederek telkin ettiği bu hadîs-i şerif, Cibril hadisi diye maruf ve meşhur olmuştur. Hadis-i şerifte, İslam, İman ve İhsan üçlü sıralamasında, sağlam bir îmanın şartları, yapılması gereken başlıca ameller ve ihsan hâliyle **"Allah'ı görüyormuş gibi"** yaşanan bir kulluk, en azından **"her ne kadar sen O'nu göremiyorsan da O mutlaka seni görüyor"**[11] hâli ve bu hâlin her mü'minin vasfı olması gerektiği anlatılmaktadır. İnsanın her ânını murâkabe eden Allahu Teâla'nın varlığına ve her amelini kaydeden ve kendisini bir an olsun terketmeyen Kirâmen Kâtibin meleklerinin şehadetine îkân ile îmân eden mü'min, kalbi sâlih, ihlaslı bir mü'mindir. **İhlaslı mü'min ise, elinden ve dilinden hem kendisinin hem de başkalarının güvende olduğu kimsedir.** Başkasının malına, ırzına kem gözle bakmaz. Allah'ın men ettiği şeylerden kendini muhâfaza eder. Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurur:

"Zina eden kişi zina ettiği sıra, mümin olduğu halde zina etmez. Hırsızlık yapan kişi hırsızlık ettiği sıra, mümin olduğu halde hırsızlık etmez, içki içen kişi içki içtiği sıra, mümin olduğu halde içki içmez."[12]

En Azı Da Şirk Olan Riyâ

Makâlemizin başında yer alan **"Her şey zıddıyla kâimdir, kıymetlidir ve bilinir"** kâidesi **"ihlas"** için söz konusu olduğunda hiç şüphesiz ihlasın zıddı olan **"riyâ"** çıkar karşımıza. **Hakîkatte olmadığı halde iyi görünmek, gösteriş, samimiyetten uzaklık, Allah rızasını değil de, dünyevî bir maksad gütmek, insanların rızasını aramaktır riyâ**. İmam Gazâlî'nin (r.a.) tabiriyle riyâ; **"İyi görünerek insanların kalbinde yer almayı istemek veya Allah'a yaptığı ibâdet ile kulları kastetmek"**tir.

Riyâ, mânevî büyük bir hastalık ve bir nevi şirktir. Tedâvisi ise elzemdir. Mütehassısları ise gönül doktorlarıdır, **"sâdıklarla beraber olmaktır"**[13]. Mü'min amellerinde Allah rızâsını gâye ve hedef edinir. Amel, dünyevî bir menfaat için yapılınca, o menfaat ilah edinilmiş olur. Efendimiz (s.a.v.), şirkin bu şeklini şirk-i hafî, yâni gizli şirk olarak vasıflandırmıştır.

Diğer hadis-i şeriflerinde ise şöyle buyururlar:

“Riyanın en azı da şirktir”[14]

“Muhakkak ki, sizin için en çok korktuğum şey, küçük şirk, yani riyâdır.”[15]

“Her kim duyulsun diye bir iş işlerse, Allah onun kıymetsizliğini duyurur. Her kim gösteriş olsun diye bir iş yaparsa, Allah da onun gösteriş yapmasını ve değersizliğini ortaya çıkarır”[16]

“Kıyamet günü ilk çağrılacaklar, Kur’ân-ı ezberleyen biri, Allah yolunda öldürülen biri ve bir de çok malı olan biridir. Allah Teâlâ Hazretleri Kur’ân okuyana:

“Ben Resûlüme inzal buyurduğum şeyi sana öğretmedim mi?” diye soracak. Adam:

“Evet yâ Rabbi!” diyecek.

“Bildiklerinle ne amelde bulundun?” diye Rabb Teâlâ tekrar soracak.

Adam:

“Ben onu gündüz ve gece boyunca okurdum” diyecek. Allâh Teâlâ Hazretleri:

“Yalan söylüyorsun!” diyecek. Melekler de ona:

“Yalan söylüyorsun!” diye çıkışacaklar. Allah Teâlâ Hazretleri ona:

“Bilakis sen, “Falanca Kur’an okuyor” densin diye okudun ve bu da söylendi” der.

Sonra, mal sahibi getirilir. Allah Teâlâ Hazretleri:

“Ben sana bolca mal vermedim mi? Hatta o kadar bol verdim ki, kimseye muhtaç olmadın?” der. Zengin adam, “Evet yâ Rabbi” der.

“Sana verdiğimle ne amelde bulundun?” diye Rabb Teâlâ sorar. Adam:

“Sıla-i rahimde bulunur ve tasadduk ederdim” der. Allâh Teâlâ Hazretleri:

“Bilakis sen: “Falanca cömerttir” desinler diye bunu yaptın ve bu da denildi” der.

Sonra Allah yolunda öldürülen getirilir. Allah Teâlâ Hazretleri:

“Niçin öldürüldün?” diye sorar. Adam:

“Senin yolunda cihadla emrolundum. Ben de öldürülünceye kadar savaştım” der. Hakk Teâlâ ona:

“Yalan söylüyorsun!” der. Ona melekler de:

“Yalan söylüyorsun!” diye çıkışırlar. Allah Teâlâ Hazretleri ona tekrar:

“Bilakis sen: “Falanca cesurdur” desinler diye düşündün ve bu da söylendi” buyurur. Sonra (Resûlullah (a.s) Ebû Hüreyre’nin dizine vurup):

“Ey Ebû Hüreyre! Bu üç kimse, Kıyamet günü, cehennemin, aleyhlerinde kabaracağı Allah’ın ilk üç mahlûkudur!” dedi.”[17]

Makâlemizi, sâdıklardan Yahyalı’lı Hacı Hasan Efendi hazretlerinin bir şiiriyle hitâma erdirelim:

El gördülük yaptın amel,
Buzdan kurmuş idin temel,
Şöhret ile olmaz kemal,
Evlerimi yıktın nefis

Amelime riyâ katar
Ahlaklarım beter beter
Aklım ânın sözün tutar
Zincirini taktın nefis.

Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurur:

“Zina eden kişi zina ettiği sıra, mümin olduğu halde zina etmez. Hırsızlık yapan kişi hırsızlık ettiği sıra, mümin olduğu halde hırsızlık etmez, içki içen kişi içki içtiği sıra, mümin olduğu halde içki içmez.”[12]

Dipnotlar

1. Buhârî, Bedü’l-Vahy, 1; Müslim, İmare, 155; Ebu Davud, Talak, 11. **2.** Mü’min sûresi, 40/19; Mülk sûresi, 67/13; Lokman sûresi, 31/23; Tegâbun sûresi, 64/4. **3.** Müslim, İmâre, 156, 157; Ebû Davud, İstigfâr, 26; Neseî, Cihâd, 36; ibn Mâce, Cihâd, 15. **4.** Âl-i İmrân, 2/169-171. **5.** Asr sûresi, 103/1-3. **6.** İbn Mâce, Mukaddime, 17. **7.** Şems sûresi, 91/8-9. **8.** Buharî, İman, 39. **9.** Şuarâ sûresi, 26/88-89. **10.** Müslim, Birr, 33; İbn Mâce, Zühd, 9; Ahmed b. Hanbel, 2/285, 539. **11.** Buhârî, İman, 1; Müslim,İmân, 1. **12.** Buhari, Esribe, 1. **13.** Tevbe suresi, 9/119. **14.** İbn Mâce, Fiten, 16. **15.** Tirmizi, Hudut, 24. **16.** Müslim, Zühd, 38. **17.** Müslim, İmâret, 152; Tirmizi, Zühd, 48; Nesâî, Cihâd 22.

Hatice FURHAN

Dünyada Ki Sır'at (İhlas)

İslam hem teslimiyet aynı zamanda da samimiyet demektir. Teslim olduktan sonra **yaptığımız her işi samimiyet ile yapmanın adıdır ihlas. Amelleri, emredene has kılarak sadece O' nun için eda etmenin** adıdır ihlas. **Sağa sola bakmadan, görene görmeyene aldırmadan, kimseden takdir ve övgü beklemeden sadece Allah için yapmanın ve ödülü sadece Allah tan beklemenin** adıdır ihlas. **Dünya da geçilecek bir Sır'at tır** ihlas. **Dünya da ihlas köprüsünden geçenler, ahirette Sır'at köprüsünden rahatça geçerler.**

İhlas üç basamaklı bir merdiven gibidir. En tepesine yani ihlas basamağına ulaşmak için evvelki iki basamağı sırası ile adımlamak gerekir. **Birinci basamak ilim** yani bilmek. **Bir ameli yapmaya başlamadan önce samimiyetle o amelin nasıl yapılacağını öğrenmek demektir.** Unutmamak gerekir ki; **Bir işi sadece Allah rızası için yapıyor olmak yetmez, aynı zamanda o işin nasıl yapılacağını, Allah'ın o ameli nasıl yapmamızı emrettiğini de bilmek gerekir.** İhlas a ulaşmak için ilk basamak budur. Bilmek. Bu nedenle alimler; **"Her insanın kendine yetecek kadar ilmihal bilgisi öğrenmesi farzdır."** demişlerdir.

Ve bir Hadis'i Şerif te şöyle buyurulur; **"İlim talep etmek / öğrenmek her Müslümana farzdır."**(İbn Mace, Mukaddime, 17).

Rabbimiz de Kurân da Zümer Suresi 9. Ayette şöyle buyurur; De ki: **"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"** Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar.

İşte bir amelin nasıl yapılacağını bilmenin önemini kavrayarak öğrendikten sonra sıra **ikinci basamağa** gelir. Bu da **"niyet"** tir.

Niyet, farkında olmak demektir. **Ameli yapmaya başlamadan önce kalben uyanmak demektir. Kimin huzurunda olduğunun, kim için yaptığının bilincin de olmak ve bunu her amel öncesi kendine hatırlatmak demektir.** Niyetin önemine binaen Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurur;

"Ameller (başka değil) **ancak niyetlere göredir; herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur. Kimin hicreti, Allah ve Resûlü** (rızası ve hoşnutlukları) **için ise, onun hicreti Allah ve Resûlü'ne mütevecciih sayılır. Kim de nâil olacağı bir dünya veya nikahlanacağı bir kadından ötürü hicret etmişse, onun hicreti de hedeflediği şeye göredir."** (Buhârî, Bedü'l-Vahy, 1; Müslim, İmare, 155; Ebu Davud, Talak, 11)

Hatta öyle ki; Rasulullah (sav) niyeti amelden hayırlı kabul ederek şöyle buyurmuştur;

"Mü'minin niyeti, amelinden hayırlıdır."(-Mecmeu'z-Zevâid, I/61,109)

Zira niyette samimiyet yoksa amelde de hayır yoktur. **Niyet, amelin ruhudur; niyetsiz ameller ölü sayılır.** Niyet, hasenâtı seyyiâta, seyyiâtı da hasenâta çeviren sırdır. İnsan niyeti sayesinde, çok küçük bir gayret ve az bir masrafla çok büyük ve çok kıymetli şeyler elde edebilir.

Bilmek ve Niyet. İşte bu iki basamak bizi **üçüncü basamağa taşır. İhlas B**asamağına**. Ameli sadece emredene hasrederek, gönlü dünyalık menfaatlerden kesmek, kimseden bir karşılık beklemeden sadece Rabbimizin hoşnutluğunu ve rızasını ummak.**

İhlâs, Cenâb-ı Allâh'a yakınlaşabilme gâyesiyle her türlü dünyalık çıkardan kalbi koruyabilmektir.

Ebu Bekir Şibli (k.s) Hazretlerine: **En acayip şey nedir,** diye soruldu. Buyurdu ki:

Rabbini tanıdıktan sonra O'na asi olan, karşı gelen kalptir. İhlâs ise, Al-

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurur;

"Ameller (başka değil) ancak niyetlere göredir; herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur. Kimin hicreti, Allah ve Resûlü (rızası ve hoşnutlukları) için ise, onun hicreti Allah ve Resûlü'ne mütevecciih sayılır. Kim de nâil olacağı bir dünya veya nikahlanacağı bir kadından ötürü hicret etmişse, onun hicreti de hedeflediği şeye göredir." (Buhârî, Bedü'l-Vahy, 1; Müslim, İmare, 155; Ebu Davud, Talak, 11)

Şakik Belhi, bütün ömrünü tevekkül içinde geçirdi. Derdi ki: **"Kırk deve yükü kitap okudum, Allah yolunu dört şeyde buldum: Rızk için emin olmak, her işte ihlâs, şeytanla düşman olmak, ölümü yakın bilip tedarikli olmak."**

Nefse en ağır gelen şey, ihlâstır. Çünkü nefs, ihlâstan pay alamaz. Bu yüzden ihlâsı hiç istemez.

lah ile kul arasında bir sırdır. Melek bilmez ki yazsın, şeytan anlamaz ki bozsun.

Şakik Belhi, bütün ömrünü tevekkül içinde geçirdi. Derdi ki: **"Kırk deve yükü kitap okudum, Allah yolunu dört şeyde buldum: Rızk için emin olmak, her işte ihlâs, şeytanla düşman olmak, ölümü yakın bilip tedarikli olmak."**

Nefse en ağır gelen şey, ihlâstır. Çünkü **nefs, ihlâstan pay alamaz.** Bu yüzden ihlâsı hiç istemez.

İhlâsın olmadığı işlere riya karışır. İbadetleri tehlikelerden koruyan ihlâstır. **İhlâs, sahibini takvaya götürür. İhlas insana güç ve kuvvet verir.** Said Nursi İhlas Risalesin de şöyle demiştir ;

Bütün kuvvetinizi ihlâsta ve hakta bilmelisiniz.
Evet, kuvvet haktadır ve ihlâstadır. **Haksızlar dahi, haksızlıkları içinde gösterdikleri ihlâs ve samimiyet yüzünden kuvvet kazanıyorlar.**
en metin bir nokta-i istinad,
en kısa bir tarik-i hakikat,
en makbul bir duâ-i mânevî,
en kerametli bir vesile-i makasıd,
en yüksek bir haslet,
en sâfi bir ubudiyet, ihlâstır.

Birinci Düsturunuz

Amelinizde rıza-yı İlâhî olmalı. Eğer O razı olsa, bütün dünya küsse ehemmiyeti yok. Eğer O kabul etse, bütün halk reddetse tesiri yok. **O razı olduktan ve kabul ettikten sonra, isterse ve hikmeti iktiza ederse, sizler istemek talebinde olmadığınız halde, halklara da kabul ettirir, onları da razı eder.** Onun için, bu hizmette, doğrudan doğruya, yalnız Cenâb-ı Hakkın rızasını esas maksat yapmak gerektir. (İhlas Risalesi)

Şakik B. İbrahim şöyle der: **"Amellerin kalesi üçtür. Bu üç şey, bir sur ve kale gibi amelleri korur:**

BİRİNCİSİ: *Amellerin Allah'tan bir lütuf olduğunu bilmektir. Ta ki ücup ve gurur damarları kırılsın, insan, bir şey yaptım diye kendi kendine böbürlenmesin.*

İKİNCİSİ: *Amelleri sadece Allah rızası için yapmaktır. Ta ki hevai arzular kırılsın.*

ÜÇÜNCÜSÜ: *Amellerin ecrini yalnız Allah'tan beklemektir. Ta ki böylece tamah ve riya duyguları kırılsın"*

Hamid-i Lifaf ise bir sözün de İhlas ın önemine işaret ederek şöyle diyor; **"Allah bir kimseyi mahvetmeyi murat ettiği zaman onu üç şeyle cezalandırır:**

1-) *İlim verir fakat ilmiyle amel etmeyi nasip etmez.*

2-) *Salihlere arkadaş eder fakat onların hallerine aşina olmaktan alıkoyar, onların kadrini bilemez.*

3-) *İbadet kapısını açar fakat ihlâs kapısını kapatır."*

İşte içimizi titretecek bir husus. İhlas kapısının kapatılması. Rabbimiz bizi bu duruma götürecek ameller yapmaktan muhafaza buyursun ve bize az da olsa daim olan ihlaslı ameller yapmayı nasıp eylesin. Zira ***Peygamberimiz şöyle buyurur;***

"**Dini hayatında ihlaslı ol, az amel yeter."** (Münavi, Feyzul Kadir, I, 216) **"Her zaman amellerinizde ihlası gözetin, zira Allah, sadece amelin halis olanını kabul eder."** (Münavi, Feyzul Kadir, I, 217)

Tüm bunların sonucun sa anlamamız gereken şudur ki; **İhlas yok ise amel yok.** İhlas yok ise **ecir yok.** İhlas yok ise **rıza yok,** ihlas yok ise **cennet yok.**

İhlas'ın da bir üst mertebesi vardır ki; **Bu da ihsan'dır. İbadetlerin de ihlası yakalamış olan mü'minin zirve durağı ihsan makamıdır.** Üç basamaklı merdiveni tırmanarak İhlas basamağına ulaşan insan, buradan ihsan zirvesine atlar. **İhsan ise artık her daim Rabbi tarafından görüldüğünü, gözetlendiğini bilme zirvesidir.** Bunun farkında olma makamıdır. Rasulullah (s.a.v.) Cibril Hadisi diye meşhur rivayette şöyle buyurmuştur.

"İhsan, Allah'ı görür gibi ibadet etmendir; çünkü sen O'nu görmesen de O seni görmektedir."(Buhârî, İman 1)

Her daim gözetim altında olduğunun bilincin de olan insan her hareketini, her davranışını bu bilinçle yapar. **Hata etmekten, günaha girmekten korkar ve çekinir.**

İbrahim Ethem' in bu konuda güzel bir kıssası vardır. Hissemizi almak ümidi ile okuyalım;

İbrahim (bin) Edhem'e gelen biri, halinden şikayette bulunarak der ki:

- Ey İbrahim, nefsimden şikayetçiyim. Günah işlememeye söz veriyorum, ama yine de kararımda duramıyor günaha giriyorum. Sonra, vicdan azabı çekiyorum. Bana birazcık nasihatte bulunsanız da şu vicdan azabı çektiğim günahlarımdan kurtulsam, bir daha girmesem.

İbrahim Edhem günaha girmemesi için adamı düşündürmek ister. Ancak bu düşünceyi sağlamak için şöyle bir yöntemi tercih eder, der ki:

- Fazla üzülmene gerek yoktur. Şartlarını yerine getirirsen günah işleyebilirsin, sana bir zararı,bir mahzuru olmaz. Yeter ki şartlarını yerine getir, ondan sonra işle günahlarını!..

Adam şaşırır. O güne kadar kimseden duymadığı bir söz. Hayretle sorar:

- Ne demek günah işlemenin şartlarını yerine getirmek. Böyle bir kolaylık var mı? Böyle şey olur mu?- Sen şartlarını yerine getir, gerisine karışma. İşleyeceğin günahın vebalini ben üzerime alıyorum. Yeter ki şartlarını yerine getir. Der.

- **Neymiş günah işlemenin şartları?** Bir anlat ta öğrenelim. Vicdan azabından kurtulayım der adam.

İbrahim Edhem de anlatır günah işlemenin vazgeçilmez üç şartını. Der ki:

- İçinde günah işleme isteği başlayınca iyice düşün: Madem günahı Allah'a karşı işleyeceksin o zaman O'nun verdiği rızıktan yeme.

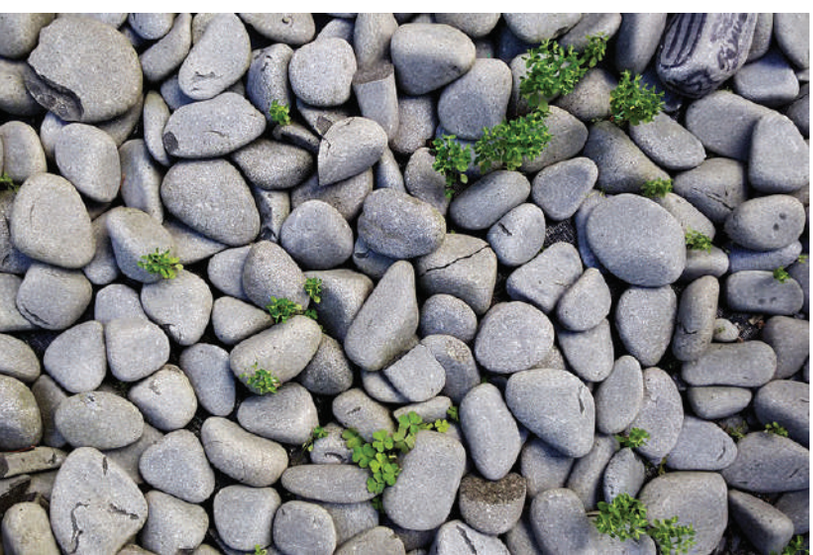

Adam düşünmeye başlar:

- Bu mümkün mü? Allah'tan başka rızık veren mi var?

- Öyleyse, der İbrahim Edhem, **hem verdiği rızkı yiyeceksin hem de rızkını yediğin Zata karşı gelerek günah işleyeceksin, reva mı bu?**

Adam; **"Ben bu şartı yapamam,diğer şart nedir**" der. İbrahim Ethem şöyle der;

Günah işleyeceğin zaman, O'nun mülkünden çık. Günahı O'nun mülkünde işleme.

- Bu mümkün mü? **Her yer O'nun mülküdür. O'nun mülkü olmayan yer mi var?** der.

- **Öyle ise, hem verdiği rızkı yiyeceksin, hem mülkünde oturacaksın, hem de rızkını yiyip mülkünde oturduğuna, isyan edeceksin, olur mu böyle!** Der.

Adam başını sallayarak: **- Sen, der, öteki şartı söyle de, bir de ona bakalım.** O da söyler:

- Günah işleyeceğin zaman, Allah'ın görmeyeceği bir yer bul!

Adam mahcup bir şekilde; **"O'nun görmediği bir yer var mı ki gidip te günahı orada işleyeyim"**

İbrahim bunun üzerine der ki; **- Peki, hem verdiği rızkı yiyecek, hem mekanın da oturacak, hem de O'nun seni her an gördüğünü bilecek ama yine de O'na isyan edeceksin. Günah işleyeceksen eğer, bu şartları yerine getirerek işle. Ancak o zaman günahın sana hiçbir zarar vermez.**

Adam daha fazla bekleyemez iki elini kaldırarak şöyle der; - **Teslim oldum ey İbrahim, teslim!** Ben bu şartların hiç birini yerine getiremem. Öyle ise günahı hiç işlememeli, böyle bir nankörlüğe girmemeliyim. Tüm günahlarından tevbe ediyorum.

Rabbimiz! Bize şirk bulaşmamış bir iman, riya bulaşmamış ihlas ile dolu ibadetler yapmayı ihsan et. *Bizi her an, gözetlendiğinin farkında olan, senin her an gördüğünün bilincinde olanlardan eyle. Bunların sonucun da selim bir kalp ile huzuruna gelmeyi nasip et.*

Bağdat lı şair Ruhi ne güzel demiş:

Sanma ey hâce ki; senden zer ü sîm isterler. Yevme lâ yenfeu'da kalb-i selîm isterler.

Fatih Sultan SEMİZ

Büyükleri Küçültür, Küçükleri Büyültür İhlas...

İnsan iki yapının oluşmasından meydana gelir; beden ve ruh. Birinin olmaması insanın insanlığını yitirdiğini gösterir. Ruhu olmayan insanın, bedeni olması halinde mezara gömeriz. Bedeni olmayan bir canlıyı da göremeyiz ki, gömelim. İkisi aynı anda olması gerekiyor ki adı insan olsun.

Bunun gibi amellerimiz, duygularımız, hislerimizde beden ve ruh olarak ikiye ayrılır. **Bedenin yapması gereken ameller, ruhun yapması gereken ameller vardır.** Bedenin hissettiği duygular, ruhun hissettiği duygular vardır. İkisini bir arada yapabildiğimiz takdirde işlerimiz değer kazanır, duygularımızın gerçek duygular olduğunu anlarız.

Namaz bedenin yapması gereken bir ameldir. Bunun yanında o **namazı huşu ile kılmak ruhun yapması gereken bir ameldir.** *Oruç tutmak bedenin yapması gereken bir ameldir. Bunun yanında tutulan oruca riya karıştırmamak ruhun yapması gereken bir ameldir.* **Zekât vermek bedenin yapması gereken bir ameldir. Verilen zekâttan sonra kibre kapılmamak ise ruhun yapması gereken bir ameldir.** Uzayıp gidecek bu örneklerde dikkat etmemiz gereken ise bedeni olarak yapılan işler kontrol altında tutulabilen işlerdir. Yani **namazı bedenen kılmak için yapmamız gereken bir ilmihal kitabından namazın kılınış şekline bakmak ve ne diyorsa yapmaktır.** Namaz kılmama hastalığının ilacını bir kitap üzerinden giderebiliriz. **Ama namazı huşu ile kılamama hastalığını bir kitabı okuyarak gideremeyiz.** Bedeni hastalıkların ilacı kitapla, sohbetle giderilebilir. Ama ruhi olan hastalıklarımız daha sancılı ve zor bir süreçten geçer. **Sürekli murakabe altında olduğumuzu, sürekli Allah'ın gözetiminde olduğumuzu ve her şeyin Allah'ın olduğunu bir an aklımızdan çıkarmazsak kalbi hastalıklardan kurtulabiliriz.**

Allah'ın hazinelerinin geniş olduğunu ve adaletinde kıl kadar hata olmadığını sürekli düşünen biri zengin birini kıskanmaz. Bilir ki Allah'ın uygun gördüğü benim içinde uygundur. **Çocuğu ölen biri**

bu işte bir yanlışlık olmadığını ve sabretmesi gerektiğini ancak bu duygulara hâkim olursa, yani Allah'ın yaptığı en doğrudur duygusuna hâkim olursa bu acının altından kalkar. Kişi Allah katında kimin ne durumda olacağını bilemeyeceğini bilirse, kimseye karşı kibirli davranmaz. Kalbi veya ruhi olan bu hastalıklar kitaptan okumakla uygulanabilecek şeyler değildir. Tevazu ile ilgili makaleler okunarak tevazulu olunmaz. İhlaslı olmak içinde kitap yeterli değildir. Daha fazlasına ihtiyacımız var.

Cevap: Allah'ın

Cennet kimin? Cehennem kimin? Namazlarımızı, oruçlarımızı kabul etme yetkisi kimin? İlmimizi, amellerimizi kabul etme yetkisi kimin? Sevaplarımızı kabul etme yetkisi kimin? Dünya kimin? Dünyanın içindekiler kimin? Din günü (Ahiret) kimin?

Cevabı; Allah'ın olan bu sorulardan sonra biz nasıl olurda yaptığımız işleri övünmek için yaparız? *Nasıl olur da ne takvalı adam desinler diye namaz kılarız? Beşerin övgülerini nasıl olurda, Allah'ın cennetine değişiriz? Nasıl olurda ihlassız yaptıklarımızdan arta kalanın sadece yorgunluk olduğunu anlamayız?* **Nasıl olurda dünyayı elde etmek içinde Allah'a kul olmamız gerektiğini anlamayız? Nasıl olurda din gününde, mahşer meydanında yalnız Allah için yapılan amellerin kabul olacağını aklımızdan çıkarırız?** Ne çok biliyor desinler diye ilim öğrenmek hangi selim aklın yapacağı iştir? Nasıl olurda Allah'ı unutarak tuttuğumuz oruçtan elimize sadece aç kalmanın geçeceğini düşünmeyiz?

İhlassız yapılan hiçbir amelin kıymeti yoktur. Bu yüzden **önce ihlaslı olmalı, sonra amelli olmalı. Amelin nasıl yapılacağını öğrendiğimiz gibi, ihlaslı nasıl olunacağını da öğrenmemiz gerekir.** Yoksa âlim olmak, şehit olmak ve cömert olmak gibi büyük vasıflarla dünyada anıldığımız halde cehenneme yüz üstü atılabiliriz.

Resulullah Sallallahu aleyhi vesellem Efendimiz bir Hadis-i Şerif'lerinde şöyle buyururlar:

"Kıyamet günü, aleyhlerinde ilk hükmedilen insanlar şunlardır:

Birincisi; şehîd edilen kimsedir. O, Allah'ın huzuruna getirilir. Allah ona bahşettiği nimetleri anlatır. O da, bunları itiraf eder.

Cenâb-ı Hak:
«–Öyleyse bunlara karşı ne yaptın?» diye sorunca adam:

«–Ya Rabbi! senin uğrunda şehit edildim.» der.

Allah Teâlâ buyurur ki:
«–Yalan söyledin! Sen, yalnızca korkusuz ve cesur denilsin diye harp ettin. Gerçekten öyle de denildi.»

(Sonra) **onun hakkında emredilir ve ateşe atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir.**

İkincisi; ilim öğrenen, başkalarına da öğreten, ayrıca Kur'ân okumakla da meşgul olan adamdır. O huzura getirilir. Allah kendisine olan nimetlerini anlatır. O da itiraf eder.

Cenâb-ı Hak:
«–Bunlara karşı ne yaptın?» diye sorunca adam:

Sürekli murakabe altında olduğumuzu, sürekli Allah'ın gözetiminde olduğumuzu ve her şeyin Allah'ın olduğunu bir an aklımızdan çıkarmazsak kalbi hastalıklardan kurtulabiliriz.

Ne yaptığın değil, kim için yaptığındır. Allah için olduktan sonra bir kediye su vermek insanı cennete koyarken, başkaları için olduktan sonra ölmek bile insanı kurtarmaz.

«–İlim tahsil ettim, onu başkalarına da öğrettim. Senin uğrunda Kur'ân da okudum.» der.

Allah Teâlâ buyurur ki:

«–Yalan söyledin! Sen ilmi, ancak âlim denilsin diye öğrendin; Kur'ân'ı da, ancak o kârîdir (kıraat ehlidir) denilsin diye okudun. Gerçekten, öyle de denildi.»

Sonra hakkında emrolunur ve ateşe, yani Cehennem'e atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir.

Üçüncüsü; **Cenâb-ı Hakk'ın kendisini (imkân bakımından) genişlettiği, malın her çeşidinden verdiği adamdır. O getirilir. Allah ona verdiği nimetlerini anlatır. O da bunları itiraf eder.**

Cenâb-ı Hak:

«**–Öyleyse bunlara karşı ne yaptın?**» diye sorunca adam:

«**–Hakkında infâk edilmesini emir buyurduğun hiçbir yol bırakmadım. Malımı ancak senin yolunda harcadım.**» der.

Cenâb-ı Hak buyurur:

«–Yalan söyledin! Onları ancak, cömerttir denilesin diye yaptın. Nitekim öyle de denildi.»

Sonra hakkında emredilir ve Cehennem'e atılıncaya kadar yüzüstü sürüklenir." (Müslim, İmâre, 152)

İhlas böyledir işte. Büyük büyük amelleri bir hiç eder. Küçük küçük amelleri ise Uhud Dağı kadar büyütür. Çünkü mesele **ne yaptığın değil, kim için yaptığındır. Allah için olduktan sonra bir kediye su vermek insanı cennete koyarken, başkaları için olduktan sonra ölmek bile insanı kurtarmaz.**

İhlas Ölçüleri

1- *Yanında birileri varken namazlarını kaç dakikada kılıyorsun?* **Tek başına kaldığında kaç dakikada kılıyorsun?**

2- *Yaptığın iyiliği yaymak için fırsat kolluyor musun?* **Cümleleri evirip çevirip yaptığın iyiliği ortaya çıkarmak için uğraşıyor musun?**

3- *Yaptıklarını sadece Allah'ın bilmesi sana yetiyor mu?* **Yoksa medyada çıkmadığı sürece yaptıklarını yapmamış mı sayıyorsun?**

4- "Ne derler diye" bir endişen mi var, yoksa **"Allah ne der"** diye bir endişen mi var?

5- *Beraber yaptığınız bir işte arkadaşların övgü alırken senin isminin anılmaması zoruna gidiyor mu gitmiyor mu?*

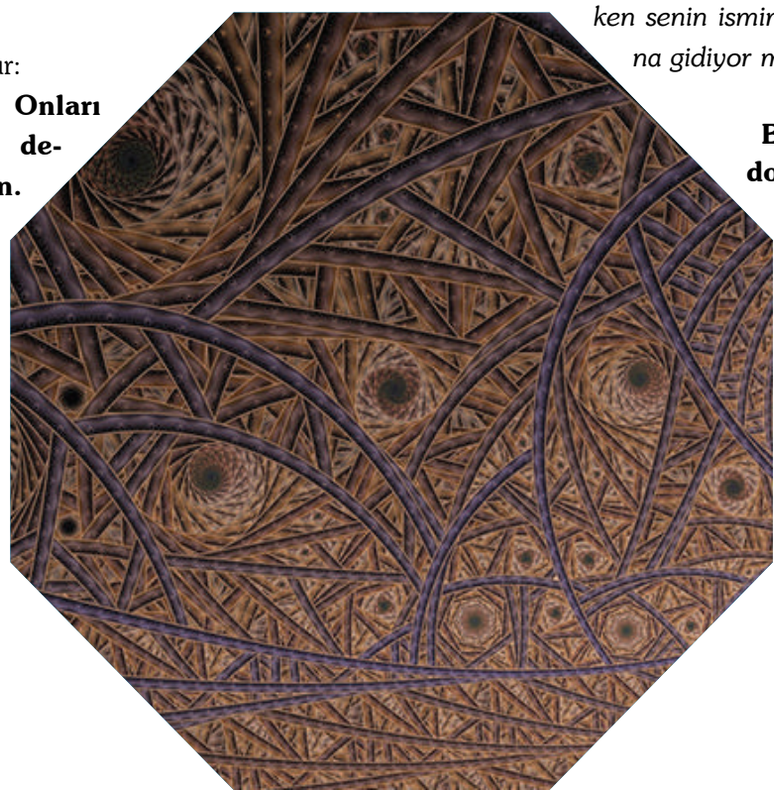

Bu sorulara da doğru cevapları verebilmekte ihlas gerektirdiğine göre, çok ince bir çizgi üzerinde yürümek zorunda olduğumuzu aklımızdan çıkarmayalım. **İhlaslı olmak, ihlaslı olmakla mümkündür.**

Kendini beğenme belasına düşme, kibir etme, haset etme.

Bunlar hep helake götürür.

Sultan Hacı Şaban Efendi Hazretleri

Dr. İhsan ŞENOCAK

İslam'ın Aşk ve Vecd Yolu: Tasavvuf

İnsanın ilim talebi ölene kadar devam eder. Bu yüzden **en çok kitap satın alanlar ve okuyanlar âlimlerdir.** Bu yolda kiminin bağı, bahçesi harab; kiminin de evi viran olur. **İlim, bir aşktır.** Ona aşk makamında muhatap olan, Peygamber-i Ekber gibi, **"Rabbim ilmimi arttır."**[1] diye niyazda bulunur. **Tâlib-i ilim kitap mütalaa ederken acıkır, susar fakat ilmin verdiği zevkten acıkmayı da, susamayı da unutur.**

İlim Şerre Değil, Hakka Hizmet Etmeli

"Benden" geçmeden **"biz"** denizine dökülmezmiş gönül. **Ulema da insanlığın Dünya ve Ahiret saadeti için "benden" geçer; "biz" için okur, düşünür, konuşur, koşar, yazar.** Fakat mücerred manada her ilim insanın kurtuluşuna vesile olmaz. İlmin şekil boyutunu ihtiva eden lafız, ibare, ifade, ıstılah vb. hususlar mücerrediyyâtı oluşturur ve hududu bellidir. Allâme Muhammed Şefî Osmânî mevzuya dair şunu söyler: **"Eğer mücerred manada ilim kişinin kurtuluşuna vesile olsaydı, İblis mahlukatın en faziletlisi olurdu. Çünkü geniş ve derin bir ilme sahipti. Fakat bu ilmin ona hiç bir faydası olmadı. Çünkü İblis tezkiyeden/nefis terbiyesinden mahrumdu. Bu yüzden ilmi ona vebal oldu; hakka değil, şerre hizmet etti."**

Âlimi Bilgisayardan Ayıran Temel Özellik

Damarlarda kan, cemiyette can olmayan ilim lafızda kalır ve yalnızca maaşa, ekmeğe, barınmaya hâsılı nafakaya katkı sağlar. Böyle bir ilim –Yahudi'de olduğu gibi- bir cihetle **"ilim",** bir cihetle "hüsrandır: **"Yemin olsun ki kesinlikle bilmişlerdi ki** (Allah'ın Kitabı'nı terkedip) **onun**(yasak ettiği büyüyü) **kim satın almışsa Ahiret'te o kişi için hiç bir nasib yoktur. Karşılığında canlarını sattıkları o şey ne kötü olmuştur. Eğer bilmiş olsalardı..."**[2] Allah Azze ve Celle âyet-i kerîmenin başında Yahudilerin bildiğini,

sonunda ise bilmediğini haber veriyor. **“Bilmek”** fiili -ayetin başında- Yahudilere te’kîd ifade eden “قد” ile isnat edilirken; sonunda ise onlardan **“nefy”** ediliyor. Zâhirde teâruz gibi görünen bu meselenin hakikati nedir? Yahudiler Allah’ın nehyettiklerini satın almanın yasak olduğunu suret itibariyle biliyorlardı. Mevzuyla alakalı bir takım araştırma ve incelemeler yapmış, belli neticelere de ulaşmışlardı. Lakin bilmeleri lafız ve ibareyle sınırlıydı. İnsanın kan gibi damarlarında dolaşan, ruhuna ve bedenine karışan, onlarda tezahür eden ilmin hakikatinden mahrumdular. **İlim, tâlib-i ilmin aklı gibi ruhuna da nüfuz etmeli, dünyası gibi ukbâsına da rahmet olmalıdır.** Pek çok mevzuda müdellel cevaplar veren şahıs, marifetullahtan mahrumsa, onun tek bir tuşuna basıldığında sayfalarca malumatı ortaya çıkaran bilgisayardan tek farkı **“insan”** olmasıdır.

Ha Narın Tadı, Ha Marifetsiz Âlim

İbare ve ifade noktasında ilme vakıf olan fakat seyr-i sülûk cihetiyle kalbî bir mahrumiyet yaşayan insan, varlıkta yokluk çeker. Hâdise şu bağlamda tasavvur edilirse daha doğru anlaşılır: **“Narın tadı”** üzerine doktora hazırlayan bir kişi; *narın tarihi, nerelerde yetiştiği, kaç çeşidinin olduğu, tadları arasında ne tür farklar olduğu, ağaçlarının boylarının ne kadar olduğu gibi hususları ayırıntılı bir şekilde inceleyip kaleme alsa, bir gün kendisine,* **“Hiç nar yediniz mi?”** diye sorulsa, **“Hayır”** cevabını verince **yıllar süren araştırması bir anda satıh üstü kopyadan ibaret olur.** Dünyada **“narı en iyi ben bilirim”, “nar benden sorulur”** diyen; narın çeşitleri, faydaları, özellikleri, tarihi ve coğrafyasına dair her şeye vakıf olan lakin ağzına bir defa nar tanesi koymayan araştırmacının hali, tıpkı **ilmi lafız boyutuyla bilen,** buna rağmen kendini **“allâme”** zanneden kişi gibidir. **Ha onlarca kitap, yüzlerce risale yazan, onların arkasında poz veren bir âlim; ha narın tarihini yazan lakin tadına bakmayan bir nar doktoru.**

Maalesef ki oryantalistlerin bir kısmı bazı mevzularda bir kısım ulemadan daha derinliklidir. Bu yüzden hariçte okuyan yüksek lisans/doktora öğrencilerinin önemli bir bölümünü çok rahatlıkla kendi düşüncelerine paralel bir şekilde inşa edebilmekte, kendi hedefleri doğrultusunda istihdam etmektedirler.

Bir tâlib-i ilmin “mevzuları ibare düzeyinde bilmesi” onu âlim yapmadığı gibi, oryantalist tehditlere karşı da koruyamaz. Kalbe işlemeyen, hayata yansımayan ilim kurtuluşa vesile olamaz.

Baş Muallim: Hz. Muhammed (sas)

Allah Rasûlü (sas) **sahabeye ilmi, “ibare boyutuyla”** olduğu gibi **“kalbe nüfuz ve hayata hakim olma” boyutuyla da öğretti.** Bu yüzden Allah Azze ve Celle O’nun gönderiliş amacını dört merhalede anlatmaktadır: **“Ümmîlere içlerinden, kendilerine âyetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara Kitab’ı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderen O’dur.”**[3]

İbadet Kitabı Olarak Kur’an-ı Kerim

Muallim Peygamber’in talimdeki **birinci vazifesi sahabeye ayetleri okumaktı** (يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ). Bu yüzden **Allah Azze ve Celle ayette okuyup/okutmasını müstakil olarak zikretti.** Bu da göstermektedir ki **O’nun gönderiliş gayelerinden biri de mihrapta ya da başka bir mekanda muhatapların anlayıp anlamamasına bakma-**

Allâme Muhammed Şefî Osmânî mevzuya dair şunu söyler: **“Eğer mücerred manada ilim kişinin kurtuluşuna vesile olsaydı, İblis mahlukatın en faziletlisi olurdu. Çünkü geniş ve derin bir ilme sahipti. Fakat bu ilmin ona hiç bir faydası olmadı. Çünkü İblis tezkiyeden/nefis terbiyesinden mahrumdu. Bu yüzden ilmi ona vebal oldu; hakka değil, şerre hizmet etti.”**

Allah Rasûlü (sas) sahabeye ilmi, **"ibare boyutuyla"** olduğu gibi **"kalbe nüfuz ve hayata hakim olma"** boyutuyla da öğretti. Bu yüzden Allah Azze ve Celle O'nun gönderiliş amacını dört merhalede anlatmaktadır: **"Ümmîlere içlerinden, kendilerine âyetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara Kitab'ı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderen O'dur."**[3]

dan onlara Kur'ân-ı Kerîm'i öğretmektir. Bu tarz bir eğitimin bir faydasının olmadığını iddia edenlerin temel problemi Kur'ân-ı Kerîm'i beşere ait kitaplara kıyas etme yanlışlığına mahkum olmalarıdır. **Müminlerin anlamak ve gereğince amel etmekle mükellef olduğu Kur'ân-ı Kerîm, Allah Rasûlü'nün** (sas) **gönderiliş gayelerinden birinin de Kur'ân-ı Kerîm'i öğretmek olduğunu beyan ediyor.** Bunun içindir ki Allah Rasûlü (sas) şöyle buyuruyor: **"Kur'an-ı Kerîm'den tek bir harf okuyana bile bir sevap var. Her sevap on misliyle yazılır. 'Elif Lâm Mîm' bir harftir, demiyorum. Aksine; Elif bir harf, Lâm bir harf, Mîm de bir harftir."**[4] Hurûf-u Mukattaa'dan olan bu harflerin manası yalnız Allah Azze ve Celle'ye malum olduğu halde, onları okuyanlar için her harfe karşılık on sevap var. *Ne var ki Kur'ân-ı Kerîm'in aynı zamanda kendisiyle ibadet edilen bir Kitab olduğunu unutanlar, onu anlaşılmadan okunan beşerî kitaplarla aynı bağlamda değerlendirip hem insanların ruhî rahatlamalarına hem de ecir kazanmalarına mani olmaktadırlar.*

Edipler, Şairler de O'nun (sas) Beyanına Muhtaçtı

Allah Rasûlü'nün (sas) peygamber olarak gönderiliş gayelerinden bir diğeri **Kitab'ı öğretmektir;** (وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ). Sahabe arasında çok sayıda şair, edip, yüksek belâğat sahibi zat vardı. Buna rağmen Kur'ân-ı Kerîm Peygamber-i Ekber'in onlara Kitab'ı öğrettiğini haber veriyor. Çünkü **Kur'ân-ı Kerîm Hz. Peygamber (sas) olmadan anlaşılmaz.** Kişi, Kur'ân-ı Kerîm'e meâlle, sözlükle muhatap olamaz. **Peygambersiz Kur'ân okuyanlar Allah'ın muradına nail olamaz.** Hz. Peygamber'in olmadığı bir anlama ameliyesi Kur'ân'ı anlamaya değil, onda anlatılandan mahrum kalamaya sebeptir. **Kur'ân'ın ancak Hz. Peygamber'in beyanıyla "Kitab-ı Mübin"** olacağını bilen sahabe, **Allah Rasûlü'ne (sas) talebe olmaktan yüksünmedi. İbn Ömer, Bakara Sûresi'ni sekiz yılda öğrendi.**[5] Çünkü onlar **ilmi, ameli, ihlası bir bütün olarak öğrenmekteydiler.**

Ha Rasûlsüz Kitap, Ha Fakültesiz Doktor

Allah Azze ve Celle bütün kitapları peygamberlere indirdi. Tevrat'ı Hz. Musa, Zebur'u Hz. Davud, İncil'i Hz. İsa ile gönderdi. Hiç bir Kitab'ı rasûlsüz indirmedi. Kitab'ı olmayan pek çok nebî var lakin nebîsi ya da rasûlü olmayan hiç bir kitap yok. Çünkü **kişinin yalnız başına vahyi/Kur'ân-ı Kerîm'i okuması, öğrenmesi, yaşaması mümkün değildir. Mutlaka bir âlimin, mürşidin halkasına oturması gerekir.** Hangi millet yapısına ait olursa olsun, bir kimse, kendi lügatında kaleme alınan tıp kitaplarını okusa doktor olur, hasta muayane edebilir mi? Eğer bunu yapar ya da yetkililer buna müsaade ederse, bu durum, kimseye hizmet etmeyeceği gibi, kısa zamanda şehrin mezarlığını mağdur hastalarla doldurur. Bir yemek kitabını satın alan biri, usta olmadan kitaba bakarak yemek yapamazken, **nasıl olur da Peygamber olmadan Allah'ın muradına göre bir İslâm anlaşılır.** Bu yüzden **Peygambersiz Kur'an okuyanlar, peygambere itaat etmeye "uydurulan din", hevalarına ittiba etmeye ise "indirilen din" adını verirler.**

Kur'ân-ı Kerîm'i Allah Rasûlü'nden (sas) öğrenenler Ebu Bekir, Ömer oldu. *Meâl okuyanlar arasından Ebu Bekir kıvâmında bir mümin çıkması mümkün mü?* Bu durum bütün ilim dalları için de geçerlidir. Kişi hiç bir fende, mücerred mütalaa ile âlim olamaz.

Ulu Hikmet Hocası

Allah Rasûlü'nün (sas) gönderiliş gayelerinden bir diğeri ise **insanlara "hikmeti" öğretmektir:** (وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ). İmam Şâfii'ye göre **"hikmet"** Sünnettir. Kitab'la birlikte zikredildiği yerde hikmet, **"Sünnet"** anlamına gelir. Ya da **hikmet,**

“bir şey ne ise, onu, o olarak bilmektir.” Buna göre, bir şeyi olması gerektiği gibi bilebilmek için bir rehbere muhtacız. **Akıl yalnız başına bir emrin ya da nehyin hikmetinin ne olduğunu anlayamaz. Ya da anladığını zannederek anlamaktan mahrum olur. Kur’ân-ı Kerîm, Kur’ân’a ya da Sünnet’e müracaat edilmeden anlaşılmaz.** Akıl **“Faiz niçin haram?”** diye sorduğunda **cevabı onu haram kılan verirse, cevap, sözün sahibinin muradına münasip olur.** Çünkü her aklın idrak derecesi farklı olduğundan, akıl sahiplerinin emir ya da yasakların **“hikmet”**ine dair söyledikleri de farklı olacaktır. Kur’ân-ı Kerîm ya da Allah Rasûlü (sas) pek çok mevzuun hikmetini de beyan ederek neyin, niçin yasaklandığını ya da emredildiğini de bildirir. Bunun için Allah Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır: **“Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında zuhur eden çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.”**[6]

Huzur Yoksa Konaklar Zindan; Dostlar Düşman Olur

Allah Rasûlü’nün (sas) **dördüncü vazifesi ise gönülleri tezkiye etmektir:** (وَيُزَكِّيهِمْ). **İnsan her neye sahip olursa olsun öncelikle iç huzura muhtaçtır. Huzuru olmayan adama konaklar zindan, dostlar düşman, hayat çekilmez gelir.**

İnsanın **“basar”**ı gibi **“basiret”**i de körelir. Aklı gibi şuuru da tutulur. Biri onun için su olmalı, bedeni gibi kirlenen kalbini temizlemeli.

Peygamber, talim ve terbiyeye olduğu gibi tezkiyeye de memurdur. İnsan, ancak kalbine Peygamber solukları ulaşınca rahatlar, nefes alır. Allah Rasûlü’nün (sas) bu ameliyesine Kur’ân-ı Kerîm **“tezkiye”** diyor. **İnsanın tezkiyesi, bedenin kirlerden temizlenmesi; kalbin tezkiyesi ise manevi kirlerden arınmasıdır.** Çünkü insanda maddi ve manevi olmak üzere iki türlü kir vardır. **Birinde bedendeki maddi kirler temizlenir ve bu temizlik abdest ve gusülle îfa edilir. Hased, kibir, riya, sum’a, makam ve mal sevgisi ise insanın ruhunu istila eden manevi kirlerdir.**

Kibir Ruha Perde Olunca

Bedenle ruhun gıdaları farklı olduğu gibi, kirleri ve onlardan temizlenme yolları da farklıdır. Bedeni doyuran ekmek, ruhun acılarına deva olmaz. Bedeni tertemiz eden ne su, ne sabun ruhun kirini sökemez. Maddi anlamda tertemiz, ilmî manada fevkâlede olan biri, ruhi manada kirliyse Şeytan’a oyuncak olmaktan kurtulamaz. **İblis, zikrullah ile mamur yüreklerde değil, hased, gurur, kibir gibi kirlerin telvis ettiği nefislerde yaşar. Kibir o kadar dehşetli bir necasettir ki; denizler, nehirler mütekebbir adamın üzerine dökülse yine de ondaki kibri temizleyemez**. *Allâme de olsa kulağına, gözüne, lisanına ve kalbine perdedar olan enâniyeti, Allah’ın azametini idrak etmesine mani olur.* **Kirlenen ruh, Kâinâtı madde ve mana planında temizlemeye talip Şeriat’ın varlığından rahatsız olur.** Hz. Adem’e secde emrine muhatap olan Şeytan gibi üstünlük iddiasında bulunarak itiraz eder ve **“Beni ateşten, onu ise topraktan yarattın.”**[7] der. **Maddi zaviyeden bakınca ateş topraktan üstündür. Kibir, ruha perde olur ve insan maddeye mahkum kalır.**

Bedenin temizlenmesi de, beslenmesi de ruhun taharetinden daha kolaydır. Çünkü bir teneke suyla bütün beden temizlenir. Kirlenen bir ruhu ise, okyanuslar dahi temizleyemez.

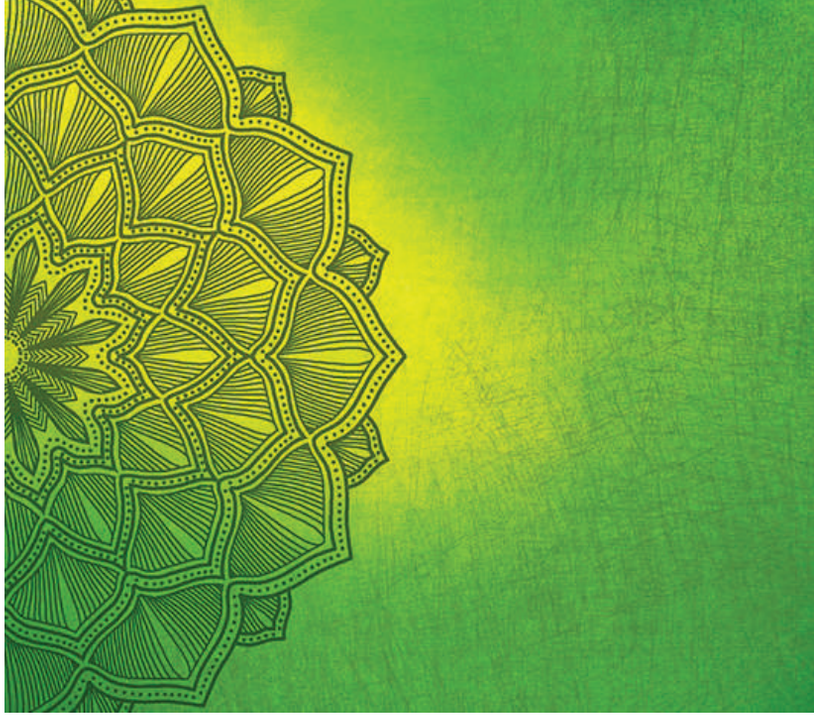

Hasta Hastalığını Bilmeyince

Bedendeki hastalıklar ya zahirdir ya da etkisi ortadadır. Lakin ruhun hastalıkları, ruh gibi gizlidir. Sıtma olan, sıtma olduğunu; kör, kör olduğunu, felçli, felç olduğunu bilir lakin kibirli adam, mütekebbir olduğundan gafil olabilir. Bu yüzden bir mütekebbire, **"Sen mütekebbirsin."** denildiğinde, **"Kibirli olmaktan Allah'a sığınırım."** der. *Hasta olduğunu bilmediğinden tedaviyi reddeden kişinin şifası ölümdür.*

Kullukta Hürriyet, Özgürlükte Yalnızlık Var

Kibir, insanı hem çevresinden hem de Rabbin'den uzaklaştırır. İblis'e dost, Allah'a düşman yapar. Mütevazi **bir kul zahirde halk, hakikatte ise Hak ile birlikte;** *mütekebbir ise zâhirde de, bâtında da nefsi ile beraberdir.* **Mümin, kullukta hürriyeti; mütekebbir ise özgürlükte yalnızlığı bulur.** Mütekebbir, dağın tepesinde durup kendisinin insanları, insanların da kendisini küçük gördüğü adam gibidir. Cemiyetten kopan, fildişi kulesine mahkûm olanın zirveden bakıp insanları karınca gibi, insanların da onu küçük bir nesne gibi görmemesi kaçınılmazdır. Lakin mütekebbirdeki bu algı yanılmasını ne kitap, ne diploma, ne kariyer tedavi edebilir.

"Ben Fakir", "Ben Hakir" Ne Demek?!

Hakîmu'l-Ümme Eşref Ali et-Tehânevî insandaki bu manevî hastalığı teşhis ve tedavi noktasında şöyle demektedir: **"Bazı insanlar nefislerini ezmek için kendilerini 'Hakîr', 'Zayıf', 'Fakir' gibi lakaplarla tanıtır. Söze ya da yazıya "ben fakir" diye başlar.** Burada asıl mesele, **dil tevazu cümleleri kurarken kalbin onu onaylayıp, onaylamamasıdır.** Kişi, hakikaten kendisini **'insanların en hakiri, en fakiri, en perişanı'** görmekte midir yoksa bunları söylerken karşı taraftan **'Olur mu Efendim, siz asrın Allâmesisiniz, bir neslin hidayetine siz vesile oldunuz, müslüman gençliğin baş hocası sizsiniz!'** gibi iltifatlar mı beklemektedir. **Böyle bir beklentinin olduğu yerde tevazu, içi riya dolu bir kap gibidir.**

Ruhi Marazlar ve Çaresi

Riya ve kibir gibi diğer bütün ruhi marazlar, onlara müptela olan insanlar tarafından -her zaman- fark edilemediğinden, Benî Adem'in, nefis tezkiyesi için bir mürşide talebe olması daha emniyetlidir. Nasıl ki bir doktor hastaya ya da röntgene bakınca hastalığı anlarsa, mürşidler de uzun tahlil ve murakabe neticesinde ruhi marazları anlarlar. Ona göre bir tedavi uygular, seyr-i sülûk haritası belirler. Allah Rasûlü'nün (sas) gönderiliş gayelerinden biri olan tezkiye, müminin, bir mürşidin murakabesinde manevi hastalıklardan arınmasına vasıta olur. Mürşid, sohbet ve nasihatler neticesinde müritteki hallere bakarak onda bir tedavi yöntemi belirler, değişime bağlı olarak tezkiyenin de muhtevasını değiştirir.

"Siyah Kadın'ın Oğlu"

Allah Rasûlü'nün (sas) **"Müzekki'n-Nufûs/ Gönüllerin Hocası"** olması, her sahabiyle iletişiminin farklı bir boyutta olmasını da temin etti. Bu yüzden Hz. Ebu Bekir'e farklı, Hz. Ömer'e farklı davrandı. Bir gün öfkesine yenik düşüp Bilal. b. Rebah'a **"Siyah Kadın'ın oğlu!"** diyen Ebu Zerr'e, **"Muhakkak ki sen, hâlâ gönül âleminde cahiliyyeden kırıntılar taşıyan birisin!"** dedi. Bütün

gayretlerine rağmen kibir Ebu Zerr'in kalbinin kenarında bir yerde kalmış olmalı ki öfke anında dilinde zahir oldu. Fakat o an Ebu Zerr ne dediğinin, bununla neleri yıktığının farkında değildi. **Allah Rasûlü'nün** (sas) **müdahalesiyle hemen toparlandı, tedavi oldu, bir âsâ ve bir hırka bulup yollara düştü. Derviş gibi yaşadı, belki de bütün dervişlere pîr oldu.** Öyle vefat etti.

Mal Hastalığı ve Allah Rasûlü'nün (sas) Müdahalesi

Kimi soy, kimi boy, kimi mal hastalığına yakalanmıştı. Hakîm b. Hizam da uğrunda nice savaşlar yapılan, kanlar akıtılan mal hastalığına yenik düşmüştü. Hakîm b. Hizâm8 (r.a) hastalığını ve Allah Rasûlü'nün (sas) tedavi sürecini şu ifadelerle naklediyor: *"Rasûlullah'tan (sav) (dünyalık) istedim, o da bana verdi. Sonra ondan yine istedim ve yine bana verdi. Sonra tekrar istedim yine bana verdi. Ardından da şöyle buyurdu:* **'Ey Hakîm! Bu dünya malı lezzet cihetiyle tatlı, görüntü itibariyle ise yeşil bir meyve gibidir. Kim bu mala gönül huzuru ile sahip olursa, kendisi için malı bereketlenir. Lakin kim de aşırı bir hırsla bu malı arzularsa tıpkı yiyip de doymayan obur gibi onun için malın bereketi kaçar. Veren el, alan elden üstündür."**[9]

Allah Rasûlü (sas), Hakîm b. Hizam'da mal sevgisi hastalığını görünce ilk olarak rahatsızlığını kendisine bildirdi; bir anlamda ona; **"Kalbindeki mala karşı olan tamahı temizlersen Allah bereket ihsan eder, aksi olursa bereket zail olur."** buyurarak tedavi yolunu gösterdi. **Hakîm de Allah Rasûlü'nün** (sas) **bu müdahalesinden sonra bir daha kimseden mal almayacağına dair yemin etti;** ne Hz. Ebu Bekir'in, ne de Hz. Ömer'in hediye vermek için yaptığı davetlere icabet etti.[10] **Mal sevgisi görünmez bir hastalıktı. Müzekki'n-Nufûs olan Allah Rasûlü (sas) onu farketti ve tedavi etti.** *Ondan sonra Hakîm değil mal istemek, kimsenin malına da dönüp bakmadı.*

Muallim Peygamber'in talimdeki birinci vazifesi sahabeye ayetleri okumaktı (يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ). Bu yüzden Allah Azze ve Celle ayette okuyup/okutmasını müstakil olarak zikretti. Bu da göstermektedir ki O'nun gönderiliş gayelerinden biri de mihrapta ya da başka bir mekanda muhatapların anlayıp anlamamasına bakmadan onlara Kur'ân-ı Kerîm'i öğretmektir.

İki İmar, Bir Mimar

Sahabede bir teyakkuz hali vardı. Bugün başı, dişi ağıranlar nasıl hastaneye koşuyorsa onlar da manevi hastalıklarının şifası için Allah Rasûlü'ne (sas) giderlerdi. Peygamber-i Ekber Şeriat'la onların maddi âlemini, Müzekki'n-Nufûs olması cihetiyle de mana âlemlerini inşa etti.

"Kurtar Beni Ya Rasûlallah!"

Her sahabi gibi **Hz. Hanzala da Allah Rasûlü'nün (sas) irşadına muhtaçtı.** *İçine düştüğü ruhi krizde acı çekiyor, kendini münafık zannediyor, kahroluyordu.* Hâlini şu ifadelerle naklediyor: **"***Bir gün Ebû Bekir'le karşılaştım. Bana,* **'Nasılsın Ey Hanzala?'** *diye sordu. Ben de,* **'Hanzala münafık oldu.'** dedim. O, **'Subhanallah, sen ne diyorsun?!'** dedi. Ben, **'Rasûlullah'ın huzurunda bulunuyoruz. O bize Cennet'i ve Cehennem'i hatırlatıyor, sanki** (cenneti ve cehennemi) **gözlerimizle görüyoruz. Onun huzurundan çıkınca, hanımlar, çocuklar ve bahçelerle meşgul oluyor, Allah Rasûlü'nün** (sas) **bize hatırlattığı çok şeyi unutuyoruz.'** dedim. (Bunun üzerine) Ebu Bekir (r.a) şöyle dedi: **'Vallahi mutlaka bizler de hâllerdeki bu değişkenliğin benzeri ile karşı karşıyayız.'…"** Hâdisenin devamını Hanzala (r.a) şu şekilde nakleder: **"***Ben ve Ebû Bekir (Rasûlullah'a) gidip, huzuruna vardık.* **'Hanzala münafık oldu Ey Allah'ın Rasûlü'** dedim. Allah Rasûlü (sas), **'O nasıl bir söz?!'** buyurdu. Şöyle izah ettim: *'Ey Allah'ın Rasûlü! Huzurundayken bize Cehennem'i Cennet'i hatırlatıyorsun. Her şey o kadar zahir oluyor ki, sanki gözlerimizle görüyoruz. Fakat huzurundan çıkıp, eşler, çocuklar ve bahçelerle meşgul olunca, hatırlattığın çok şeyi unutuyoruz.'* Bu-

Kur'ân'ın ancak Hz. Peygamber'in beyanıyla "Kitab-ı Mübin" olacağını bilen sahabe, Allah Rasûlü'ne (sas) talebe olmaktan yüksünmedi. İbn Ömer, Bakara Sûresi'ni sekiz yılda öğrendi.[5] Çünkü onlar ilmi, ameli, ihlası bir bütün olarak öğrenmekteydiler.

nun üzerine Allah Rasûlü (sas) şöyle buyurdu: **'Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin olsun ki, huzurumda bulunduğunuz hal üzere ve sûrette hatırlamaya devam etseydiniz, Melekler** (evlerinizde) **döşekleriniz üzerinde ve yollarınızda sizinle musafaha ederlerdi. Lakin Hanzala, bir saat ibadet, bir saat dünya işi; bir huzur, bir futûr hali... O halde kalın, yeter!'..."**[11]

Hanzala kendini dinliyor, haline bakıyor, yüreğini dinliyor, **"Hanzala münafık oldu"** diyor; ruh dokturuna koşuyor, halini arz ediyor, Allah Rasûlü (sas) de nifakın ne olduğunu hülasa eden bir muhteva ile insan hakikatini anlatıyor ve buyuruyor: **"O halin devamı imkansız; bir huzur, bir futûr hali kafidir."** Ve Hanzala tedavi/teselli oluyor.

Mürşid de Kâmil, İrşad da

Ebu Zerr, Hakîm b. Hizam ve Hanzala… Her birinin marazı farklı… Sahabe bazen **"hastayım"** diyor, bazen de **Allah Rasûlü (sas) satır aralarından, bakışlardan hastalığı fark edip, müdahale ediyor. Mürşid kâmil olunca, irşad da kâmil olur.**

Allah Rasûlü'ne (sas) vâris olan mürşidler de muhataplarının hallerine bakar, kimini tedavi eder, kimine de hastalıktan korunma usulünü gösterir. *İnsanlar gibi, hastalıklar da çareleri de farklıdır. Tekkelerin tarihi, tedavi usullerine misal olacak örneklerle doludur.* Bu noktada **Üstad Taki Osmanî,** babası **Muhammed eş-Şefî** vasıtasıyla şunu naklediyor: "Manevi hastaları tedavi eden **Üstad Eşref Ali**'ye bir gün, **kendisine yol göstermesini talep eden biri gelir.** *Bir zaman sonra üstad bu kişinin mütekebbir olduğunu fark eder. Ona hastalığını tedavi edecek bir vazife verir,* **'Benim meclisime geldiğinde, misafirlerin ayakkabılarını düzelt.'** *buyurur. O da her gün gelip ayakkabıları düzeltir. Bu ameliye üzerinden bir hafta geçmişti ki, Şeyh adamın ayakkabıları düzeltmesine müdahale etti,* **'Bundan sonra bu işi yapma!'** *dedi. Birisi* **Üstad Eşref Ali**'ye, *'Efendim! Önce ona ayakkabıları düzeltmesini emrettiniz, sonra ise yasakladınız. Hikmeti nedir?'* diye sordu. Üstad, **'Bu işle adamdaki kibri temizlemeyi düşündüm. Fakat bir hafta sonra kendi kendine çok önemli bir vazifeyi îfa ettiğine inanmaya başladı. Öyleki kendini mütevaziler ehramının zirvesinde görmekteydi. Ayakkabı düzelterek içindeki 'ben' putunu kırıp parçaladığına inanıyordu. Kibrin bir halinden kurtulurken diğer haline yakalandı. Bu yüzden onu bu vazifeden men ettim.'** dedi." **Kaç veli, nefis terbiyesi sürecinde benzer şekillerde tezkiye ve terbiye edildi.**

Göz, Ay Işığı ve İmanın Nuru

İç hastalıklar, kafa gözüyle ya da röntgenle değil; geriye bakınca **"elest bezmi"**ni, geleceğe bakınca da Mahşer'i gören gözlerle görülür. Göz; güneşin, ayın ya da yıldızların ışığıyla değil, imanın nuruyla görür. Bu yüzden yetimlerin kış gecelerinde soğuktan titreyen ellerini bazen milyarder bir zengin değil de, fakir bir mümin görür.

Göz; hakikati bazen gönülle, bazen de ölümle görür. Mütekebbir bir baba, babasını kaybedince aç kalan yetimleri, oğlu ölünce anlar. Arabanın camından sokağı, çadırı, gecekonduyu göremez; oğlunu kaybedince ise gecenin karanlığında siyah taşın üzerindeki siyah karıncayı görür. Bütün dünya gibi Mekke de, Yesrib de kör olmuştu. **İnsanlar ne yetimi, ne köleyi görüyordu.** Allah Rasûlü (sas) onları, insanı insan olarak görmeye çağırdı. Sahabe olanların **"basar"**ı ve **"basiret"**i açıldı. Allah Rasûlü'nün (sas) teşhis ve tedavisi netice verdi; **hem gözler, gönüller açıldı; hem de kalpler tevazu, ihlas, îsâr gibi güzel ahlakın ana kavramlarıyla süslendi.**

Ehl-i Hâl ile Hem Hal Olmak

Gönül harekâtı olan tezkiyenin farklı yolları var… Lakin **en müessir olanı ehl-i hâl ile hemhâl ol-**

mak. Bu yüzden sahabe velâyet makamın zirvesinde olmasına rağmen, meşâyıh-ı kirâma ve ulemâ-i izama verilen isimlerle anılmadı. Ulema için **"İmam, Fahru'l-İslâm, Şemsu'l-Eimme, Huccetu'l-İslâm"** gibi ünvanlar kullanıldı. **"İmam Ebu Hanife, Şemsu'l-Eimme es-Serahsi, Huccetu'l-İslâm Gazzali"** denildi; lakin **"İmam Ebu Bekir, Şeyhu'l-İslâm Ebu Bekir, Allâme Ömer, Şemsu'l-Eimme Osman, Hafız Ali b. Ebî Talib"** denilmedi. Çünkü **sahabi olmak** -bir anlamda- **diğer kuşaklarda gelen âlimlerin sahip olduğu bütün meziyetleri cem' etmekti.** Bu yüzden -onlar adına- sahabilikten başka bir ismi kabul etmek tenzili rütbe olurdu.

"Sadıklarla Beraber Olun!"

Muhatabı sohbetle tezkiye ve terbiye etme usulü sahabeden tâbiûna intikal etti. **Tâbiûn, sahabe hayatına baktı; Allah'la, nefisleriyle ve cemiyetle münasebetlerini bizzat onların hâllerinden, sohbetlerinden iktibas etti.** Onlar da aynı hâl üzere talebelerini murakabe etti. **Tebe-i tâbiîn de, tâbiûnun halkasında yetişti.** Sahabenin tezkiyesi, muttakilerin imamı Allah Rasûlü'nün (sas) sohbet halkasında; sonrakilerinki ise Allah Rasûlü'ne (sas) **"hayru'l-halef"** olan muttakiler zümresinin meclislerinde oldu. Bu yüzden Allah Azze ve Celle, **"Ey İman edenler! Yasakladıklarından uzak durma noktasında Allah'tan hakkıyla korkun ve sadıklarla beraber olun."**[12] buyurmaktadır. Fahruddin er-Râzî âyeti tefsir ederken, **"Allah Teâlâ -bütün zamanlarda yaşayan- müminlere sadıklarla birlikte olmayı emrettiğine göre bu zümre her zaman olacaktır."** der.[13]

Allah Azze ve Celle insanları tâkatleri üzerinde bir yükle mükellef tutmaz. **"Sadıklarla olun!"** buyurduğuna göre **her devirde az ya da çok -mutlaka- sadıklar, veliler, mürşidler olacaktır.** *Sadıklara farklı iklim ve zamanlarda farklı isimler verilmesi bu durumun hakikatini değiştirmez.* **Tekkeler, dergâhlar, zâviyeler hep olacak ve oralarda büyük veliler tezkiye, terbiye, irşad, tasavvuf ya da müesses bir yapı olan tarikat başlığı altında tezkiye ameliyesine devam edecektir.**

Kalplerin Tahliyesi

Müzekki'n-nufûs olan mürşidler muhataplarının gönül dünyasını manevi hastalıklardan tedavi ederek kalpte Şeytan'a ait her ne varsa önce **"tahliye"**, ardından da evrad ve ezkarla o kalplerin **"tahallilerine"** öncülük etme gayreti içerisinde olmuşlardır. **Bu süreçte veliden sadır olan haller Kur'ân'a ve Sünnet'e arz edilir;** muvafık olanlar alınır, gerisi reddedilir. **Müridanın zaman zaman muhatap olduğu kerâmetler, gaye olmadığı gibi mevzunun aslına da taalluk etmez.** Çünkü **tasavvufta en büyük keramet, Sünnet-i Seniyye'ye ittibadır.**

Ancak **kerâmet, asıl olmasa da haktır. Varlığı bizzat Kur'ân-ı Kerîm'le sabittir.**[14] Hz. Meryem, Peygamber olmadığı halde olağanüstü hâllere muhatap olmuş, odasına göklerden sofra gelmiştir. **Lakin mucizeyi izhar, kerâmeti ise izmar etmek asıldır.** Bu yüzden **Mürşidler kendilerini gizleyip, Sünnet-i Seniyye'ye ittibayı öne çıkarırlar.** Bir anlamda **insanları mana âleminde Allah Rasûlü'nün** (sas) **halkasına oturmaya hazırlarlar. İnsanlara, Sünnet-i Seniyye ile irtibat kurmaları noktasında rehberlik yaparlar.**

Kuşatma Nasıl Aşılacak?

Müminler bütün zamanların ideolojik kuşatmalarını Allah Rasûlü'nün (sas) **manevi önderliğinde yaracaklar. Kur'ân-ı Kerîm bizzat bu vazifelendirmeyi haber veriyor.**[15] Allah Rasûlü (sas) aramızda olmadığına göre, bu, O'nun Sünnet'ine, Nebevî usulüne ittiba ile gerçekleşecek. **Sünnet'in olmadığı yerde ne tezkiye, ne ihsan,**

Allah Rasûlü (sas) şöyle buyurdu: **'Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin olsun ki, huzurumda bulunduğunuz hal üzere ve sûrette hatırlamaya devam etseydiniz, Melekler (evlerinizde) döşekleriniz üzerinde ve yollarınızda sizinle musafaha ederlerdi. Lakin Hanzala, bir saat ibadet, bir saat dünya işi; bir huzur, bir futûr hali… O halde kalın, yeter!'…"**[11]

ne terbiye ne de tasavvuf olur. Bu yüzden İmam-ı Rabbani (rahmetullahi aleyh) kendisine altı tane karanfil getiren talebesini, **"Allah tektir, teki sever."** hadis-i şerifi ile ikaz edip, **"Tek, sünnettir. Git bana ya beş tane ya da yedi tane getir."** diyerek uyarmıştır. Mademki **"tasavvuf"** Allah Rasûlü'nün (sas) **tezkiye ve terbiye ameliyesindir, o halde bu ameliyenin icra edildiği bir tekkede, tek bir Sünnet'e muhalefet varsa orası terbiye değil, dalalet karargâhıdır. Tekkeler küçük bir dünya gibidir.** İnsanlar orada **Bedir'i, Uhud'u, Hendek'i ve Feth'i yaşar.** Oralarda **mürşidler insanlara, İslâm'ı hayatın bütün şubelerine nasıl tatbik edeceklerini öğretir.**

Tarikatler ve Farklı Zikir Terkibleri

Mürşidler tezkiyenin umumi esaslarına bağlı kalarak farklı usuller, ruhî tedavi ve tezkiye yolları önerebilir. Bu noktada **Nakşibendi, Kadiri, Şazeli, Rufai mürşidler kendi tecrübelerini de dikkate alarak farklı zikir cümleleri tercih edebilir.** Nakşibendiler'in **"Salavat-ı Şerife, İnşirah Sûresi, havkale vb. dua, sûre ve zikirden oluşan Hatme-i Hâcegân"**ı gibi başka tarikatlerin da farklı hatmeleri vardır. Bu, mübahtır. Nasıl ki bir mümin, **"Mutlaka şöyle dua etmelisin!"** diye icbar edilemezse; veliler, sıddıklar, salihler de **"Evradınız şunlardan ibaret olmalı!"** diye icbar edilemez.

Hatme-i Hâcegân'ın Delili

Birisi bir gün Üstad Taki Osmanî'ye **"Hatme-i Hâcegân"**ın delilini sorar. O da cevap olarak, **"Grip olduğunda Panadol ya da başka bir ilaç alıyor musun?"** diye mukabelede bulunur. Üstad, **"Evet"** cevabını alınca şöyle der: **"Kur'ân-ı Kerîm ya da Sünnet-i Seniyye'den bu ilacın kullanılabileceğine dair bir delil getirebilir misin?! Ya da böyle bir zorunluk var mıdır?! Hayır! Çünkü İslâm tedaviyi emreder. Bu, helal dairede olduğu müddetçe tedavi Panadol'la da olabilir başka bir ilaçla da. Hatme-i Hâcegân da ruhtaki kirleri temizleyebilmek, hastalıkları tedavi edebilmek için ulemanın Kitap ve Sünnet'ten hareketle telif ettiği bir manevi ilaçtır."** Lakin biri kalkar da **"Hatme-i Hâcegân mevcut haliyle Sünnet'tir."** derse, o zaman Sünnet'te bir bütün olarak olmayan bir şeyi var gibi göstererek bidat işlemiş olur.

Gaye mi, Vasıta mı?

Farklı tarikatlerin Meşâyıhı, umumi esaslarını Sünnet'in tayin ettiği -manevi ilaç hükmünde olan- başka evrad listesi belirledi. Fakat zaman zaman onların silsilelerinde gelen bazı halefler bu tedavi yollarını gaye zannederek, gayeden uzaklaştı. Bu ise onları bidatlere sürükledi. Sünnet'le bid'at arasındaki fasl edici çizgi kayboldu.

Tasavvuftan gaye; yok olmak değil, **yolda olmaktır; Nefsi kötülükten arındırmak, onu fedâille donatmaktır. Tasavvuf, kişinin rabbiyle ihsan derecesinde irtibat kurmasıdır.** Mürşid ise bu süreçte öğrencilerine rehberlik yapar.

Tasavvuf, **"Ey İman edenler! Allah'ı çok zikredin, gündüz başında ve gün sonuna onu tesbih edin."**[16] âyetinin müminde tezahür etmesidir. **Tasavvuf, tezkiye ile temizlenen nefsi, Allah'ı görür gibi ibadet edebilme makamına yükseltmektir.**

Takî Osmanî'nin Teklifi: Şükür ve Dua

Üstad Takî Osmani, *sahih bir senetle Allah Rasûlü'ne (sas) dayanan bir halkaya intisab etme im-*

kanı bulamayanlara, ruhlarının tezkiyesi için şöyle bir menhec önerir:

“Sürekli Allah’a şükretmeli… İnsan kendini ve çevresini düşününce nâmütenâhî nimetler içinde olduğunu farkeder. *Soluduğumuz hava ve içtiğimiz su gibi gözümüz, kulağımız, burnumuz da bir nimet.* **“Biz ona iki göz vermedik mi? Bir dil, -konuşmasına ve yiyip içmesine yardımcı olacak- iki de dudak…”**[17] *Kulakta niçin delik var, dudaklar neden ağza kapı olur? Eğer ağız da kulaklar gibi açık olsaydı, insan yerken, yemeğin suyu dişlerinin arasından akar, hem üzeri perişan olur, hem de mide bulantısından kimse yanında oturmazdı.* **Rabbimizin ihsanı olan nimetleri tefekkür edip şükrünü îfa etmek, yürekleri Allah’a yaklaştırır.** Bu noktada Eşref Ali Tehanevî şöyle demektedir; **“Şükrü çok yapmak insanı Şeytan’ın saldırılarından korur.** Çünkü Şeytan Cennet’ten kovulduğunda Allah Azze ve Celle’yi, insanlara dört bir yönden gelip onları iğva edeceği yönünde tehdit etmiş, sonunda da, **‘Onların çoğunu şükreden -müminler- olarak bulmazsın.’**[18] demişti.**” İnsana kurulacak en büyük tuzak Allah’ı şükretmekten gafil bırakılması, Rabbi’ne karşı nankörleşmesidir. İnsan ya şükrederek Allah’a ya da şükrü terkederek Şeytan’a yakın olur.**

Dua, Eller Avuçta

İkinci olarak insan sürekli dua etmeli, münâcât halinde olmalı… Bu yüzdendir ki İmam Nevevî’nin **“el-Ezkâr”**ı gibi **Allah Rasûlü’nün** (sas) **24 saatini anlatan kitaplar aynı zamanda dua ve niyaz mecmularıdır.** Çünkü **Allah Rasûlü** (sas) **boş bir an geçirmemiş; ya ibadet, ya dua ya davet ya da İslâm devletinin işleriyle alakadar olmuştur.**

Dua, kulun her ihtiyacını Rabbi’ne arz etmesidir. Müslüman, madde planında esbaba tevessül eder lakin **dayanağı da, sığınağı da Rabbi’dir**. Bu yüzden ayakkabısının bağcığını kaybetse, onu da Rabbi’nden ister. **Eve girerken, evden çıkarken, arabaya binerken, arabadan inerken Rabbi’nden hayır ve bereketler niyaz eder. Şükür ve dua, insanı eşyanın sihirleyici ortamından kurtarır, sürgün geldiği Cennet’e ve oraya girmesine vesile olan Allah’ın rızasına yaklaştırır.**

Hülasa

Müslümanların her namazda okuduğu, Allah Rasûlü’nün de (sas) hakkında, **“Onsuz** (Fatiha’sız) **namaz** (kâmil) **olmaz.”** buyurduğu **“Fatiha”**, **şükrün ve duanın hülasasıdır.** Zira Kur’ân-ı Kerîm’in mukaddimesi hükmünde olan Fatiha’nın ilk üç âyeti Allah’a hamdi ve şükrü anlatmaktadır. **“Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım isteriz.”** mealindeki âyet-i kerîme ise kulluğun kime olduğunu ilan etmektedir. **Son üç âyet ise duadır. Sanki Allah Azze ve Celle Kur’ân’ın hülasası hükmünde olan Fatiha’da şükür ve dua cümlelerini toplayarak müslümanlara seyr-u sülûk yolunu göstermektedir.**

Marifeti olmayan ilim vebal, tezkiyesi yapılmayan kalp ise sînede yüktür. İnsan, sürgün geldiği dünyadan kovulduğu Cennet’e, Allah Rasûlü’nün (sas) talim, terbiye ve tezkiye sistemine maddesi gibi, manasını da teslim ederek ulaşacaktır. Zaman zaman bu yolda “müteşeyyih”ların ya da “cahil mürşitlerin!” görünmesi, hiç bir şekilde tezkiyenin ya da tasavvufun inkârına sebep olamaz. Tıpkı “mütenebbîler”in nübüvvetin inkârına sebep olamayacağı gibi.

Allah Rasûlü’nün (sas) gönderiliş gayesi olan tasavvufun/tezkiyenin isnad noktası ne Yunan Felsefesi, ne de Hind Uygarlığı’dır. **Tasavvuf, İslâm’ın aşk ve vecd yoludur.**

Dipnotlar:

1 Tâ Hâ: 114. **2** Bakara: 102. **3** Cum’a: 2; Al-i İmran: 164. **4** Tirmizî, H. No: 2919; من قرأ حرفا من كتاب الله فله حسنة والحسنة بعشر أمثالها، لا أقول الم حرف، ولكن ألف حرف، ولام حرف، وميم حرف.

5 İmam Malik, Muvatta, 490. **6** Nisâ: 61. **7** Sâd:76. **8** أَنَّ حَكِيمَ بْنَ حِزَامٍ – رضى الله عنه – قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فَأَعْطَانِى ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِى ثُمَّ قَالَ يَا حَكِيمُ إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ وَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافِ نَفْسٍ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ كَالَّذِى يَأْكُلُ وَلاَ يَشْبَعُ الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى

9 Buharî, H. No: 1472. **10** Buharî, H. No: 1472. **11** Müslim, H. no: 2750. **12** Tevbe: 119. **13** Faruddin er-Razî, Mefâtihu’l-Gayb, Dâru’l-Kutubi’l-İlmiyye, xvı, 175. **14** Bk. Al-i İmran: 37. **15** Bk. İbrahîm: 1. **16** Ahzâb: 41-42. **17** Beled: 8-9. **18** A’raf: 17. **19** Cum’a: 2; Al-i İmran: 164.

Prof. Dr. Ali AKPINAR

Sahip Olduklarınız, Sizi O'ndan Alıkoymasın!

Var olmak nimetlerin en büyüğüdür. Bizi O yarattı. Yaratılış gayemizi de bizzat O belirledi. **Cin ve insanları ancak Bana kulluk/ibâdet etsinler diye yarattım**[1] buyurdu. Yine O, bizleri O'ndan alıkoyacak şeyler konusunda uyardı: **Ey îmân edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allâh'ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.**[2] ***Mallar ve evlatlar, imtihan aracıdır.*** Emanet olarak insanoğluna sunulmuş nimetlerdir. Bunlar, Allah'a yaklaşmaya vesile olmalıdır. **Allah'tan uzaklaştıran mal ve evlatlar fitne ve vebaldir.** Müslüman, kendisini Allah'tan uzaklaştıran, O'na karşı gelmeye sevk eden mal ve evlatlardan uzak durmalı; **Allâh'a yaklaştıran, O'nun emirlerini yerine getirmeye yardımcı olan mal evlatlara talip olmalıdır.**

Malın, sahibini Allâh'a yaklaşmaya vesile olabilmesi için, malın emanet olduğunu bilmek ve onu asıl sahibinin ölçüleri doğrultusunda kazanıp harcamak gerekir. Kişi, sahip olduğu malın asıl sahibini unutursa, malı kazanma ve harcama konusunda İlahî ölçüleri ciddiye almazsa, o mal dünyâda onu hak yoldan alıkoyar, âhirette de boynuna dolanan bir ateş parçası olur. **Müslüman, helâlinden kazanmak için çabalar. Allah yolunda infak edebilmek için mal sahibi olur.** Ama cimrilik ve ihtiras için mal sahibi olmaz. Bu sebeple bir sonraki âyette infak üzerinde durulmuştur. Çocukların, sahiplerini Allâh'a yaklaşmaya vesile olması için de onların Allah sevgisi ve inancı ile yetiştirilmeleri gerekir. **Anne babasını günaha sevk eden çocuk, onlar için hüsran sebebidir.** Mü'min anne babalar, helâl rızık ve İlahî terbiye ile yetiştirdikleri çocukları sayesinde dünyâda huzurlu bir hayat yaşarlar, cennette de onlarla beraber mutlulukları paylaşırlar. **İslamî ölçülerle yetişmeyen çocuklar, dünyâda anne babalarını günah ve strese mahkûm ettikleri gibi, âhirette de onlardan kaçan ve onları cehenneme sürükleyen kimseler olacaktır.** *Helâl mal, sahibine ibâdet işlemesine vesile olan maldır.* **Salih evlat da anne babasına Rabbini hatırlatan, Rabbine karşı kulluk görevlerini yerine getirmesine katkı sağlayandır.** Malı ve evladı ile uğraşırken Yüce Allâh'a karşı sorumluluklarını ihmal edenler için bu, büyük pişmanlık sebebi olacaktır. Yüce Allah, Allâh'ın evleri mescidlerle irtibâtlı yaşayan gözde kullarını tanıtırken şöyle buyurur: ***Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allâh'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.***[3]

Kur'ân pek çok âyetinde zikrullah üzerinde durur. Zikrullah, sürekli Yüce Allâh'ı hatırlamak, O'nunla irtibâtlı olmak, O'nunla olmak, O'nu unutmadan O'nun ölçülerine uygun yaşamaktır. **Zikrullah, aynı zamanda Yüce Allâh'ın kelamının adıdır. Kur'ân, bizi O'nunla olmaya, O'nun yolunda olmaya götüren rehberdir.** Yüce Yaratıcı, yarattığı insanı başıboş bırakmadı, onunla ilgilendi, onun yaratılış gayesi doğrultusunda yaşaması için peygamberler gönderdi, kitaplar indirdi. **İnsanın, yaratılış gayesinden kopabileceği zaaf noktalarına dikkat çekti ve onları uyardı.**

Bizi O'ndan Alıkoyanlar!

Kur'ân'a göre şunlar, insanı O'ndan alıkoyan şeylerdir:

1. ***Mallar, alış veriş, ticaret. Kadınlara, oğullara, kantar kantar altın ve gümüşe, nişanlı atlar ve develere, ekinlere karşı aşırı sevgi beslemek insanlara güzel gösterilmiştir. Bunlar dünya hayatının nimetleridir, oysa gidilecek yerin güzeli Allah katındadır.***[4]

2. *Evlat, dost ve akrabalar. Ey îmân edenler! Eğer küfrü îmâna tercih ediyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) veli edinmeyin.*

Malın, sahibini Allâh'a yaklaşmaya vesile olabilmesi için, malın emanet olduğunu bilmek ve onu asıl sahibinin ölçüleri doğrultusunda kazanıp harcamak gerekir. Kişi, sahip olduğu malın asıl sahibini unutursa, malı kazanma ve harcama konusunda İlahî ölçüleri ciddiye almazsa, o mal dünyâda onu hak yoldan alıkoyar, âhirette de boynuna dolanan bir ateş parçası olur.

Çocukların, sahiplerini Allâh'a yaklaşmaya vesile olması için de onların Allah sevgisi ve inancı ile yetiştirilmeleri gerekir. Anne babasını günaha sevk eden çocuk, onlar için hüsran sebebidir. Mü'min anne babalar, helâl rızık ve İlahî terbiye ile yetiştirdikleri çocukları sayesinde dünyâda huzurlu bir hayat yaşarlar.

Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin kendileridir.[5]

3. **Uzun emel. Bırak onları yesinler, zevk alsınlar; emel onları avundursun; ilerde öğrenecekler.**[6]

4. *Çoklukla övünme. Çoklukla övünme sizi alıkoydu. Kabirleri ziyaret edene kadar bu böyle devam etti.*[7]

5. **Dünyâ hayatı. Dünyâ hayatı/aşağılık hayat sadece oyun ve oyalanmadır.**[8]

Bu sayılanlar bütünüyle bizi Yüce Allah'tan alıkoyan şeyler değildir. Şöyle ki **mallar, Allah yolunda harcanırsa cenneti ve rızayı satın alma aracı olabilir.** *Evlât-ıyal, O'nun yolunda olursa, pekâlâ kişiye dini yaşamada yardımcı olabilir.* Yarına dönük ümit ve emeller, hayırlı işler için olursa, makbul ve muteber olur. **Dünyâ hayatı da âhiret yurdunu kazanmak için kullanılırsa oyun ve eğlence olmaktan kurtarılabilir.** Nitekim **Peygamberlerin ve sâlihlerin dünyâ hayatı, izzetli bir hayattır, asla oyun ve eğlence değildir.** Onların sahip oldukları da hep O'nun yolunda olmuş ve onlara rızayı ve âhiret yurdunu kazandırmıştır. **İslâm, akrabalık bağlarına riâyeti ısrarla emreden bir dindir.** Ancak akrabalık bağları, dini yaşamanın bağı olmamalıdır. **Din bağı, kan bağının önündedir.**

Dinin temel ölçüleriyle çatışan emirlerin kaynağı kim olursa olsun, onlara uyulmaz. Anne baba, yakın akraba da ancak dine aykırı şeyler emretmedikleri sürece onlara uyulur. **Zira,Hâlik'a isyan konusunda, hiçbir mahluka itâat edilmez. Allah ve Peygamberine itâat, kayıtsız ve şartsız olup mutlaktır.** Allah ve Peygamberi dışındakilere itâat ise, kayıtlıdır. **Anne baba, akraba, karı koca, yönetici, evlat, dost arkadaş ve benzerlerine ancak onlar, Allah ve Rasûlü'ne itâat ettikleri sürece itâat edilir.** Aksi takdirde onlara uyulmaz. Akraba ilişkilerine riâyet edilmesini emreden de Yüce Allah'tır, şer ve kötülük konusunda onlara uyulmamasını isteyen de Yüce Allah'tır. Hiç kimse Allah'tan daha merhametli değildir ve hiç kimse O'nun gibi hikmetleri bilemez. Yüce Allâh'ın bizler için belirlediği bu ölçülere uyulmazsa, insan kayabilir, sapabilir, yanlış yapabilir. Nitekim tarih boyunca nice anne baba evladının, nice evlat anne babasının, nice kardeş öz kardeşinin, nice dost ve arkadaş can dostunun yoldan çıkmasına, günah çukurlarına düşmesine neden olabilmiştir.

Nitekim bu yanlışlarından dolayı kıyamet günü kişi kardeşinden, ana babasından, eşinden dostundan ve evladından kaçmak isteyecektir.[9] O yüzden biz, kıyamette bizden kaçacak olanları değil, bize koşup kucak açacak olanları dost edinmeliyiz. **Gerçek dost ve yakın, doğru yolda bize yardımcı olanlardır. Bizi hak yoldan alıkoyanlar yakın ve dostlarımız olamaz.** Îmân etmeyen akrabalarla insanî ilişkilerimizi sürdürebiliriz/sürdürmeliyiz de. **Bu ilişkilerimizde onların hidayet ve ıslahı için de gayret etmeliyiz.** Nitekim ayete evladını şirk koşmaya zorlayan ana babaya uyulmaması emredilirken, onlarla iyi geçinilmesi de özellikle tavsiye edilmiştir. Ancak bu ilişkilerde onların şirk, küfür ve isyanlarında onlara ortak olmamaya ve bu konuda onlardan etkilenmemeye özen göstermeliyiz. Onlarla olan insanî ilişkilerimiz sınırlı olmalı, mü'minler arasındaki dostluk boyutuna varmamalıdır.

Ölene Kadar Çoklukla Övünme Yarışı!

Bunca uyarılara rağmen insanları, dünyâ ve içindekiler O'ndan alıkoydu. Çoklukla övünme sizi alıkoydu. Kabirleri ziyaret edene kadar bu böyle devam etti.[10] Âyet, **'Ta ki ölüm gelip çattı ve mezarlara kondunuz' şeklinde anlaşıldığı gibi; 'Çoklukla övünmeyi o dereceye vardırdınız ki, sonunda mezarlara varıp orada yatanlarla övünmeye başladınız'** şeklinde de anlaşılmıştır.

Çokluk ve çoklukla övünme, sizi boş şeyler meşgul etti, oyaladı; lüzumlu işlerden, zikirden, fikirden,

şükürden, ibâdet ve tâatten alıkoydu. Evet, insan, hep çokluğa düşkün ve meraklı olup hep onun peşinde koşar. Çoklukla yarışır. Oysa çokluk gurur ve iddiası, çokluk yarışı âhirette işe yaramayacaktır. Sahip olunan çokluğun, hesabı da çok zor olacaktır. İnsana yakışan, hayırda yarışmak, hayırlı işlerde koşturmaktır. Ne var ki çokluk ve çoklukla övünme, bir insanî zaaf olarak onu hep meşgul etmiş ve onu pek çok hayırlı işten alıkoymuştur. Bu övünme, ölene kadar sürmüş yahut kabirlerde de devam etmiştir. Öteden beri insanlar çok şatafatlı kabirler bina etmişler ve orada yatan ulularıyla övünmüşler, onların yaptıklarıyla övünüp onlardan kendilerine pay çıkarmaya çalışmışlardır. Ben falanın oğluyum, filanın torunuyum, benim soyum şöyleydi, dedem böyleydi ve benzeri cümleler. Oysa herkes kendi hayatını yaşamış ve ne yapmışsa hep kendisi için yapmıştır. İnsan ancak kendi çalışmasının karşılığını görecektir. **“İnsan, ‘Yığın yığın mal tüketmişimdir’ diyor. O, kimsenin kendisini görmediğini mi zannediyor?”**[11] **“Fakat kitabı kendisine solundan verilen kimse: ‘Kitabım keşke bana verilmeseydi; keşke hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; bu iş keşke son bulmuş olsaydı; malım bana fayda vermedi; gücüm de kalmadı’ der.”**[12] İnsandaki mal tutkusunu Peygamberimiz şöyle anlatır: **“İnsanoğlu, ‘malım, malım’ diye övünür. Oysa senin malından sana kalan, hayırlı işlerde harcadığın, yiyip tükettiğin ve giyip eskittiğindir ancak. Bunun dışındakiler ise, başkalarına kalacaktır.”**[13]

Yüce Allah, dünyâ sevgisinin ve dünyalıkların debdebe ve tantanasının insanları meşgul ettiğini ve onları âhireti düşünmekten, ona hazırlanmaktan alıkoyduğunu bildiriyor. Dünyalıklar sizi o kadar meşgul etti ki, sonunda ölüm gelip çattı ve sizler kabirlere konuldunuz yahut dünyâda sahip olduklarınızla övünme konusunda hırsınızı alamayıp kabirlere gittiniz ve orada yatan akrabalarınız, soyunuz sopunuzla övünmeye başladınız. Oysa kabirler, ölümden ibret almak, ölümü düşünmek ve orada yatanlara dua etmek için ziyaret edilmeliydi. **Kabirde dünyalıklardan bahsedilmemeliydi. Hâlbuki siz o dünyalıklara sahip olurken onlarla meşgul oldunuz, onlardan yararlanırken onlarla meşgul oldunuz, bütün bunlar yetmiyormuş gibi bir de onlarla övünerek kendinizden geçiyor ve asıl yapacağınız şeyleri yapmıyorsunuz.** Oysa sizin yapacağınız işler, size ayrılmış vakitlerden çok fazladır. Siz bu boş ve anlamsız şeylerle uğraşmayı, onlarla avunmayı bırakın da, asıl yapacağınız şeylere bakın. Kulluk görevinizi layıkıyla yerine getirip kendinizi âhirete hazırlayın. Bunun için de önceliklerinizi tespit edin ve hayatınızı ona göre programlayın.

İslamî ölçülerle yetişmeyen çocuklar, dünyâda anne babalarını günah ve strese mahkûm ettikleri gibi, âhirette de onlardan kaçan ve onları cehenneme sürükleyen kimseler olacaktır. Helâl mal, sahibine ibâdet işlemesine vesile olan maldır. Salih evlat da anne babasına Rabbini hatırlatan, Rabbine karşı kulluk görevlerini yerine getirmesine katkı sağlayandır.

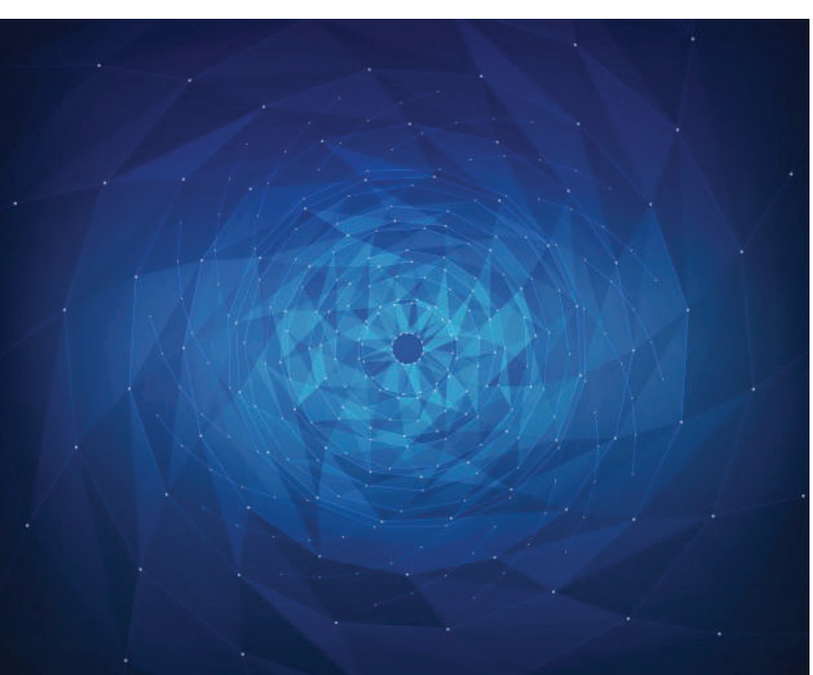

Dipnot:

1-51 Zâriyat 56. **2-**63 Münafikûn 9. **3-**24 Nûr 37. **4-**3 Âlulmran 14. **5-**9 Tevbe 23. **6-**15 Hıcr 3. 7-102 Tekâsür 1-2. **8-**6 Enâm 32, 29 Ankebût 64, 47 Muhammed 36,57 Hadîd 20. **9-**Bkz. 80 Abese 34-36. **10-**102 Tekâsür 1-2. **11-**90 Beled 6-7. **12-**69 Hakka 25-29. **13-**Müslim, Zühd, 3, 4; Tirmizî, Zühd 31; Nesâî, Vas’yâ 1; Ahmed, II, 368.

M. Emin Karabacak

Ders Çalışmada Anne Babanın Psikolojik Baskısı... (1)

Toplumlumuzda genel olarak çocuklar, sorumluluk duygusu gelişmiş bireyler olarak değil de bağımlı kişiler olarak yetiştirilmektedir. Bunun sonucunda çocuklar, bağımlı kişiliğe bağlı olarak, sorumluluk almaktan korkan, kendi ayakları üzerinde duramayan, kendi kararlarını veremeyen çocuklar olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

Anne babalar çocuklarının her şeylerine o kadar çok müdahale ediyorlar ki giyeceği ayakkabıdan tutun da seçeceği mesleğe kadar her şeylerine karışmaktadırlar. *Hatta çocukların ne zaman, nerde ve nasıl ders çalışacaklarına dahi anne babalar karar vermek istemektedirler.*

Karar vermeyi bir adım daha ileri götürmek isteyen **bazı anne babalar,** ellerinden gelse ve müsaade edilse, **çocuklar adına çocukların derslerine çalışıp sınavlarına dahi girmek isteyeceklerdir.**

El bebek gül bebek büyütülüp her şeyleri anne babaları tarafında düşünülüp yapılan bu çocuklar, *sorumluluk duygusu geliştiremeyeceklerinden kendilerine güvenmeyi de öğrenemeyeceklerdir.*

Eskiden çocuklar düşe kalka büyür ayağa kalkmasını da bilirdi. Sorumluluklar küçük yaştan itibaren verilir çocukların kendilerine güvenleri de verilen sorumluluk oranında gelişirdir.

Bir bayram günü köyde yeğenin evinde yatılı misafir olmuştuk. **Sabah kahvaltıya oturacağımız sırada yeğenin 3, 7 ve 11 yaşlarındaki üç çocuğu da üst başlarını giymiş halde geldiler.** Yeğenin onları giydirmediğini biliyorum. Yeğene sorduğumda **"Büyükler kendileri giyinirler küçüğü de ağabeyleri giydirirler."** dedi. Çocuklarda yardımlaşmanın ve sorumluluğun en güzel örneği sergiliyorlardı.

Günümüzde teknolojinin insan hayatına kattığı kolaylıkları ve ailelerdeki çocuk sayılarını da düşündüğümüz zaman **anne babaların çocukların yetiştirilip eğitilmesi konusunda daha fazla zamanları olduğunu düşünüyorum.**

Anne babalar, çocuk sayısının azlığı ve teknolojik imkânları çocuk eğitiminde bir fırsat olarak değil de şımartma olarak değerlendirmektedirler. Bunun içinde çocukları el bebek gül bebek olarak büyütmektedirler.

Şimdiki çocuklar; *ana kucağından inmeden örümceklere, çocuk arabalarına bindirilmektedirler.* Yani bu **çocuklar, ayağa kalkmasını öğrenebilmeleri için düşe kalka büyümeleri gerekirken düşmeden büyümektedirler.** Düşe kalka büyümeyen bu çocuklar, kocaman olmalarına rağmen kendi ayakları üzerinde duramamaktadırlar. **Kocaman olmalarına rağmen üst başları anne babası tarafından giydirilen bu çocuklar, okula giderken okul çantalarını da anne babalarına taşıtmaktadırlar.**

Çocuklar belli bir yaşa geldikleri zaman da **"Kocaman oldun, bensiz sen hiçbir iş yapamıyorsun."** demeye başlarlar. Anne babaların tutumu, kanatları yolunmuş kuştan uçmasını istemeye benzemektedir.

Çocuklar Neden Ders Çalışmak İstemezler?

Birincisi **sorumluluk duygusu gelişmemiş bu çocuklar, kendilerine güvenemedikleri için ders çalışmak istemezler.** Kendilerini hedefe ulaştıracak cesareti olmayan bu çocuklar, böyle bir çaba içine girmeyeceklerinden bu kaygıyı da yaşamayacaklardır.

İkincisi, sorumluluk duygusu gelişmemiş bu çocuklar, sınavlara çalışma konusunda da sorumsuzdurlar. **Küçüklükten beri her şeyleri ailesi tarafından karşılanıp yapılan bu çocuklar, yaşlarına ve seviyelerine uygun sorumluluklar verilmediği için bu kaygıyı yaşamazlar.** Bu çocuklar her şeyleri tam olduğu halde yine ders çalışmak istemezler.

Üçüncüsü, **anne babaların sürekli ders çalış demeleri, çocukları derslere karşı soğutur.** Anne babaların, iyi niyetli olarak ders çalışma konusunda yaptıkları uyarılar, okul döneminde olduğu gibi sınavlara hazırlıkta da çocukları ilgisiz yapacaktır.

Bu çocuklar, **anne babalarının sürekli ders çalış uyarılarını sanki anne babaları için ders çalışılacakmış gibi algılayacaklarından ders çalışmaya da pek yanaşmayacaklardır.** Hiç kimse başkasının egosunu tatmin etmek için sıkıntıya girmeyeceğinden, **bu çocuklar da anne babalarını memnun etmek için ders çalışmayacaklardır.**

Dördüncüsü, bu çocuklara **televizyon, bilgisayar, oyunlar, arkadaşlar, internet, cafeler... ders çalışmaktan daha hoş gelir.** Zamanını derslere çalışmak yerine eğlenerek geçiren bu çocuklar, yine bu kaygıyı yaşamayacaklardır.

Beşincisi, bu **çocuklarla ders çalışma konusunda iletişim kurulurken; onları suçlayıcı, kıyaslayıcı ve fedakârlıklarını gündeme getirici konuşmalar da çocukların dersler çalışma isteğini azaltacaktır.**

Ders Çalışmak İstemeyen Çocuklar için Ne Yapmalı?

Anne babalar, ders çalışmayan ve ders çalışmak istemeyen bu çocuklarla uğraşıp hem çocuğu hem de kendilerini sıkıntıya sokmamak adına çocuklar üzerindeki psikolojik baskıyı kaldırmak gerekir. **Eğer çocukta yetenek ve kapasite var; fakat ders çalışma yoksa bu konuyu çocuğun anlayacağı uygun bir dille, onu suçlamadan konuşmalı ve problemin kaynağına inilerek çözüm yolları aranmalıdır.**

Çocukları okulda ve toplumsal hayatlarında başarılı olmaları isteniyorsa, çocuklar adına onların işlerini yapmaktan ve onların işlerini düşünmekten vazgeçilmelidir.

Çocukların yaşlarına uygun görevler verilerek cesaretlendirilmeli, çocuğun çabası ve yaptıkları takdir edilerek bazen ödüllendirilmelidir.

Çocukları başkaları ile kıyaslamak yerine dünü ile bugünü kıyaslanmalıdır.

Çocuğun olumsuz davranışları yerine olumlu davranışları görülüp benlik saygısı yükseltilmelidir.

Av. Bahaddin ELÇİ

İtaatte ve Sevgide Ölçü

Allahu Teala herşeyi bir ölçüyle yaratmış, herşeye bir ölçü koymuştur. **"Herşeyi yaratıp, bir ölçüye göre düzenleyerek, takdir etmiştir."** (Furkan,2) İtaat ve sevgiye de ölçü konmuştur. Her konuda olduğu gibi, bu konuda da **"kulluk"** sınırı içinde kalarak, haddimizi aşmadan tayin edilen ölçüler ve sınırlar içinde kalmak, kulluğumuz gereği... Hem itaatte hem de sevgide ölçüyü aştığımız zaman zulüm ortaya çıkar... Bu iki konu o kadar hassastır ki, ölçünün ihlali bizi iman dairesinden bile çıkarabilir, şirk tehlikesine düşürebilir. Yahudiler Hz. Uzeyir'e, Hıristiyanlar da Hz. İsa'yı sevgi ve saygıda ifrata düştüklerinden tevhidden şirke saplanmışlardır...

Hem itaat hem de sevgide ölçüyü bilmek gerekiyor. Yoksa gözü kapalı teslimiyet, tehlikeli, zararlı olabiliyor. İmamımızın/liderimizin dini üzerineyiz. **"İmamımızla/liderimizle haşredileceğiz."** buyurmuş Efendimiz(s.a.v).

La ma'bude illallah, La Rabbe illallah, La mahbube illallah... Allahu Teala'nın tüm isimleri, sıfatları Kelime-i Tevhid kalıbı ve anlamı içinde... Efendimiz (s.a.v) de O'nun(c.c) hem kulu, hem de son Resulüdür. **"Hevasından konuşmaz. Vahiyle konuşur."** Kulluğu bize hem öğretir, hem de örnekliğini bize gösterir, hayatıyla...

Dolayısıyla Resulü'ne itaat ve biat Allahu Teala'yadır, O'ndan dolayıdır ve O'nun emriyledir.

Resulüne imanı, itaati ve bey'atı, tabi olmayı emreden Allahu Teala'dır. Sevgi de öyledir. Allahu Teala'yı sevmek, Resulünü de sevmeyi gerektirir. Düşmanlık da öyledir, inkar da...

Vahyi getireni inkar, vahyi Göndereni de inkar değil midir?

Allah'a ve Resulüne iman, itaat birçok ayeti kerimede zikredilmiştir. Hem Allahu Teala'ya hem de Resulüne iman ve itaat emredilmiş. Tevhidimizin de iki unsuru var: La ilahe illallah, Muhammed Resulullah... Mümtehine/12'de: **"Ey Peygamber! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, hiçbir iyi işte sana karşı gelmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman, biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlama dile. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."** Bu ayet Devlete, Hilafete, İmama itaati kayıtsız şartsız değil de, Kur'an ve Sünnete aykırı olmamasında (marufta) olabileceğini açıkça göstermekte, hem yöneticilere hem de ümmete önemli mesajlar vermektedir.

Kimse masum değildir. Başka bir ifadeyle, adı ve unvanı ne olursa olsun herkes hata, günah işleyebilir. Kimse hatasız, günahsız, yanlışsız olamaz. Kimseye kayıtsız, şartsız itaat edilmez. Sadece Allah' a ve Resulüne kayıtsız, şartsız/mutlak itaat edilir. Siyasi ve manevi/ahlaki halifelere/imamlara da Kur'an ve Sünnete uygunlukta itaat edilir; aykırılıkta itaat edilmez. **"Masiyette itaat yoktur."**

Ulu'l emre de itaat kayıtsız şartsız değildir. Kur'an ve Sünnete uyduğu müddetçe itaat edilir; yoksa itaat edilmez. Bizden olan "ululemre" itaat edilir. Allah için itaat farz, Allah'a itaat gibi itaat şirktir. Sevgide de ölçü gerekiyor: Allah için sevmek farz, Allahu Teala'yı sever gibi sevmek şirktir.

İlk biatımızı "bezm-i elest" te Rabbülalemin'e yapmışız. O'nun **"Ben sizin Rabbiniz değil miyim?"** Sorusuna **"Bela"**/evet demişiz. (Araf, 172)Sadece O'na kulluğa/itaata söz vermişiz. Yine **"işittik, itaat ettik"** demişiz. Kulluk/ibadet teklifini kabul etmişiz. Tam

"Ey Peygamber! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, hiçbir iyi işte sana karşı gelmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman, biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlama dile. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

“Sevenin sevdiğinin ayıplarına gözleri kördür.” Sevdiklerimizi ölçülü sevmeliyiz, putlaştırmamalıyız. Uyarıp, itiraz da edebilmeliyiz. Unutmayalım ki, dünyada sadece Allah için sevenler kurtulacak, dünyevi çıkarlar için sevenler, ahirette birbirlerine düşman olacaklar.

itaate, isyan etmemeye söz vermişiz. Dünyada deneniyoruz, bu sözümüzle... Namazda(Fatiha ile)bu ahdimizi anıyor ve yeniliyoruz. Yine tahiyyatta, istilamda (Hacerül esvedi öpme, selamlama)aynı anlamlar var. Namazda hem anlam, şuur, hem sözlerle hem de eylem olarak tevhidi ikrar ve tasdik ediyoruz...

Hem Rabbimizle hem de birbirimizle yaptığımız sözleşmelere vefa borcumuz var. Ve kullarla yaptığı sözleşmelere uymayanlar, Rableriyle yapılan sözleşmeye uymazlar. Dünyada gerek siyasi emirlere gerekse tasavvuf şeyhlerine yapılan biatlar, bir anlamda ruhlar alemindeki kulluk sözleşmesinin devamı, yenilenmesi, anılması gibidir.

Konuyla ilgili birkaç ayet:

* **“Allah’a, Resulüne ve sizden olan ululemre itaat edin...”** (Nisa, 59)

* **“(Hudeybiyede) Sana bey’at edenler, Allah’a bey’at etmektedirler. Allah’ın yedi(eli) onların elleri üzerindedir. Kim bu ahdini bozarsa kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de vefalı/sadık olursa büyük mükafat görecektir...”** (Fetih, 10)

* **“Allah (Hudeybiyede) beyat edenlerden razı olmuştur.”** (Fetih, 18)

Konuyla ilgili birkaç tarihi olayı analım:

* Hz. Ebubekir(r. a) halife seçildikten sonraki hutbesinde: **“-En hayırlınız olmadığım halde, seçilmiş bulunuyorum. Kur’an ve Sünnete aykırı davrandığımda bana itaat etmeyin...”**

* Hz. Ömer(r. a) da hilafetinde aynı mahiyette müslümanları uyardığında: **“Yanlış yaparsan seni kılıcımızla düzeltiriz “tepkisine:” Muhammed ümmeti içinde Ömer kulunun yanlışını kılıcıyla düzeltecek kullar yaratan Allah’a şükürler olsun.”** demiştir.

Yine mehir konusundaki görüş ve yorumunun yanlışlığını ikazla/itirazla düzelten bir kadına olumsuz tepki vermemiş, hatasını kabullenme erdemini göstermiştir.

“Başlar başa, baş da Şeriata bağlıdır.” Allah’a isyan olan yerde mahluka itaat olmaz.”

*İsmet sıfatıyla günahlardan korunmuş olmasına rağmen, Efendimiz(s. a. v) Müslümanlardan biat/bey’at alırken (Akabe) **“marufta itaat”** ibaresiyle bunu ifade etmesi ne kadar önemli ve dikkat çekicidir!

* **“Yahudiler hahamlarını, hıristiyanlar da ruhbanlarını Rabb edindiler...”** (Tevbe, 31) ayetini Efendimiz (s.a.v) **“Allahu Teala’nın emirlerine aykırı emrettiklerinde ya da haram kıldıklarını helal kıldıklarında onlara itaat onları Rabb edinmektir.”** yorumunu yapmıştır. Bu, yöneticiler ve ulema için ne büyük bir tehdit ve tehlikedir. Onun için Efendimiz(s. a. v): **“İki sınıf vardır: Ulema, umera. Bunlar düzeldiğinde toplum düzelir, bozulduğunda toplum bozulur...”** buyurmuştur.

Hz. Hüseyin(r. a) den sonra hilafet parçalanmış, siyasi/hukuki ve manevi/ ahlaki olarak ikiye ayrılmıştır. Ahmed-er Rufai(k. s) hilafet konusunda şunları söylemiştir: “Efendimizden(s.a.v) sonra hilafet görevi, zahir ve batın olmak üzere ikiye ayrıldı. Kadıya verilen vazife insanlar tarafından bilinmektedir. Batını varislere verilen vazife gizli olup, aynı kişiye verilmemiştir. Resulullah ve torunları dönemlerinde dört halifenin batını durumları (velayetleri)gizli kalmıştır. Sadece zahiri hilafetleri görülmüştür. Gerçekte her iki vazifeyle mirasçılardı. Muhammedi nur nöbetini Hz. Fatıma’dan sonra Hz. Ali devam ettirmiştir. Hilafet kılıcını kuşanan Hz. Ali(k.v) Allah’a kavuşuncaya kadar siyasi halifeliği asaleten, manevi halifeliği ise vekaleten yerine getirmiştir. Bu hilafet gömleğini Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin giymişlerdir. Bu manevi hilafet elbisesini Allah’a verdikleri sözde sadık olan bazı kimseler giyip, yerine getirmişlerdir. Onlardan bir kısmı ehl-i beytten olan Fatımiler, bir kısmı da başkalarıdır. (Marufu Ker-

hi, Cüneyd-i Bağdadi, Şibli, Tusteri...) **“Bu, Allah’ın lütfu olup, dilediğine verir...”** (Al-i İmran, 74)

“De ki: “Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz bir ticaret ve beğendiğiniz meskenler size Allah’tan, peygamberinden ve O’nun yolunda cihattan daha sevgili ise, artık Allah’ın emri gelinceye kadar bekleyin! Allah, fasık topluluğu doğru yola erdirmez.” (Tevbe, 24) Herşeyde ifrat ve tefritten uzakta, itidal üzere olmamız isteniyor. **“De ki:Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana uyun ki, O da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın...”**

“İnsanlar arasında Allah’ı bırakıp da O’na ortak koşanlar vardır. Onları, Allah’ı severcesine severler. Mü’minlerin Allah’a olan sevgisi daha güçlü bir sevgidir. Zulmedenler azaba uğrayacakları zaman bütün kuvvetin Allah’ın olduğunu ve Allah’ın azabının pek şiddetli olduğunu bir bilselerdi!” (Bakara, 165)Allah ve Resulü herşeyden, herkesten, kendi nefsimizden daha sevgili olmalı.

Gerek siyasi/hukuki bey’atta, gerekse manevi/ahlaki bey’atta kadın eline dokunulmadan bey’at alınır.

“Seven sevdiğini anar, sevdiğine itaat eder, sevdiğiyle haşrolunur.” *“Konusu suç olan emir yerine getirilmez.” “Kanunu bilmemek mazeret olamaz.” “Lehimize ve aleyhimize olan hükümleri bilmek farz.” “İlmihalini bilmeyenlerin tasavvufa girmeleri yanlış.” (İmam-ı Rabbani(k.s)) Müteşeyyihler saptırıyorlar, sömürüyorlar. “Liderlerin/şeyhlerin her işinde keramet aranmaz.”* **Şeriata aykırılıkta keramet aranmaz, olmaz, olamaz. En büyük keramet, istikamettir.**

“Sevenin sevdiğinin ayıplarına gözleri kördür.” Sevdiklerimizi ölçülü sevmeliyiz, putlaştırmamalıyız. Uyarıp, itiraz da edebilmeliyiz. **Unutmayalım ki, dünyada sadece Allah için sevenler kurtulacak, dünyevi çıkarlar için sevenler, ahirette birbirlerine düşman olacaklar.**

Siyasi/hukuki hilafette biat, ahlaki/manevi hilafette intisap söz konusudur. Her ikisinde de Kur’an ve Sünnete bağlılık şartı ve sözü vardır. Marufta itaat sözleşmesi vardır. Normalde ümmetin başında bir siyasi (halife, emir) olması gerektiği halde, manevi halifeler (tarikat şeyhleri) çok olabilir. Gerekli şartları (ehliyet) kaybetmedikçe ve şer i şerife uydukları müddetçe kendilerine itaat edilir. Yoksa edilmez. **Sıfatı, unvanı ne olursa olsun, hiçbir kimsenin imanla öleceğinin teminatı yoktur. Müminler havf ve reca** (korku ve umut) **arasındadırlar, olmalıdırlar...**

Peygamberler bile **“beni müslüman olarak vefat ettir, salihlere kat...”** niyazında bulunmuşlardır. (Yusuf, 101) Hz. Musa (a.s) zamanında yaşayan ve duası kabul olunanlardan alim ve abid bir zat (Bel’am) ın akıbetinin hüsranı ibretle zikredilir...

Allahu Teala hem siyasi biatımızda hem de manevi biatımızda (intisabımızda)sabit kadem durmayı, ahdimize sadık/vefalı olmamızı lütfeylesin; **sözümüzden caymaktan, dönmekten de, tağutları ve müteşeyyihleri rab edinmekten de hepimizi korusun, dileklerimizle...**

Salih AYDIN

Hz. Amr İbnu Cemuh (r.anh)

Amr İbnu Cemuh, cahiliyede **Yesrib ileri gelenlerinden, Celemeoğullarının efendilerinden, Medine cömertlerinden, karakter sahibi biriydi.**

Cahiliye devrinde soylu kişilerin evlerinde put bulundurma adeti vardı. Bunu her sabah ve akşam puttan uğur dilemek, törenlerde kurban kesmek, saygı duruşunda bulunarak felaket anlarında sığınmak vb. şeyler için yaparlardı. **Amr'ın putu da Menat idi. Onu kaliteli bir ağaçtan yapmıştı. Saygıda kusur etmez, ona en güzel kokuları sürerdi.**

Mus'ab İbnu Umeyr (r.a.)'ın Medine'ye davetçi olarak gelmesinden kısa bir zaman sonra insanların bir çoğu İslam'a girdiler. *O sırada altmış yaşını geçmiş olan Amr İbnu Cemuh'un oğulları Muavvez, Muaz, Hallad ve eşi Hind de ondan gizli bir şekilde iman ettiler.*

Kocası ve ondan başka birkaç kişinin dışında kimsenin şirkte kalmadığını gören Hind (r.a.) sevip saydığı kocasının şirk üzere kalmasını asla isteyemezdi. Amr İbnu Cemuh ise çocuklarının atalarının dininden çıkıp Müslüman olmalarından korkuyordu. Karısına: **"Hind, çocukları sakın şu Mus'ab'la görüştürme"** dedi. Kadın: **"Olur ama o adamın anlattıklarını oğlun Muaz'dan dinlemek ister misin?"** dedi. O: **"Vay be haberim yokken Muaz da mı dinden çıktı?**" diye sordu. Hind: **"Hayır, Mus'ab'ın bazı toplantılarına katılıp söylediklerinden bazılarını öğrenmiş"** cevabını verdi. Amr: **"Muaz'ı bana çağır"** dedi. **Muaz babasının huzuruna gelip ona Fatiha suresini okuyunca,** aralarında şu konuşma geçti:

-Bu söz ne kadar şahane, ne kadar güzel. Bütün sözleri böyle mi?

-Hepsi birbirinden güzel babacığım! Sen de ona biat eder misin? Halkın tamamı ona biat etti.

-Menat'a danışmadıkça bir şey yapmam. O ne derse öyle yaparım.

-Babacığım Menat konuşmaz ki onun dili ve aklı yok. O sadece bir ağaç.

-Sana söyledim ona danışmadan atalarımın dininden vazgeçmem.

Derken Amr ağaçtan yontma putun huzuruna geçip saygıyla fikrini sordu. Cevap alamayınca da onu kızdırdığını zannedip bir kaç gün öfkesinin dinmesini beklemeye karar verdi. Bu esnada çocukları da düşünmeye başladılar. **Derken putu alıp Selemeoğullarının tuvalet çukurlarından birine attılar**.

Amr buna çok hiddetlendi arayıp putu buldu. Temizleyip kokular sürdü ve aynı yerine koydu. Aynı durum günlerce tekrar etti derken **en son gün Amr, Menat'ın boynuna kılıcını astı** ve: **"Ey Menat! Bunları sana kimin yaptığını bilmiyorum. Eğer sen de hayır varsa işte kılıç kendini koru"** dedi. Ancak aynı durum o gece de tekrarlanınca artık onu tuvalet çukurundan çıkarmadı ve: **"Vallahi sen tanrı olsaydın bir tuvalet çukurunda olmazdın"** dedi ve **İslam'a girdi. Amr İslam'ı tanıdıkça cahiliyede geçen dakikaları için pişmanlık gözyaşları döküyordu. Artık o da iman ve İslam'ın fedakar bir hizmetçisi, davanın yılmaz bir bekçisiydi her mümin gibi.**

Uhud savaşı için cihada çağrı yapıldığında üç oğlu gibi Amr İbnu Cemuh da cihad için hazırlanmaya başladı. Halbuki **Amr (r.a.) o anda çok yaşlı ve bir ayağı tamamen sakat idi.** Bu yüzden çocukları onun mazur olduğunu anlatıp cihada katılmamasını istediler. Bunun üzerine **baba oğullarını şikayet için Resulullah** (s.a.s.)**'in huzura çıktı** ve: **"Ey Allah'ın Resulü, şu benim oğullarım topal olduğumu bahane ederek beni bu hayırlı işten alıkoymak istiyorlar. Vallahi ben topallığımla cennete girmek istiyorum"** dedi. Resulullah (s.a.s.) oğullarına:

"O n a

Baba oğullarını şikayet için Resulullah (s.a.s.)'in huzura çıktı ve: "Ey Allah'ın Resulü, şu benim oğullarım topal olduğumu bahane ederek beni bu hayırlı işten alıkoymak istiyorlar. Vallahi ben topallığımla cennete girmek istiyorum" dedi.

engel olmayın. Herhalde Allah (c.c.) **ona şehitlik verecek"** buyurdu.

Ordunun hareket vakti gelince Amr (r.a.) hiç dönmeyecekmiş gibi hanımına veda etti, sonra **kıbleye yönelip** şöyle dua etti: **"Allah'ım! Bana şehitlik ver. Beni şehitliği kaybetmiş olarak aileme döndürme."** Savaşın kızışıp **müşriklerin Resulullah** (s.a.s.)**'i kuşattığı sırada o tek ayağı üzerinde sıçrayarak cihada devam ediyordu.** Oğlu **Hallad'la beraber Resulullah** (s.a.s.)**'i koruyan müminlerin ön safında çarpışırken** bir taraftan da: **"Ben cenneti istiyorum, ben cenneti istiyorum"** diyordu. **Derken ikisi de şehid olup cenneti garantileyenlere katıldılar.**

Dersler ve İbretler

1. Çağdaş ve çağdışı cahiliyenin putçuluktaki benzerliği

Bu iki cahiliyenin tüm safhalarında ciddi benzerlikler olduğu gibi putçulukta da benzerlik vardır. Ancak önceki cahiliye hem teori hem pratikte tapınma kastıyla putçuluk yapıyordu. **Günümüz cahiliyesi ise tapınma düşüncesi taşımadığını söylese de yaptığı tapınmadır.**

Bir diğer fark da şu: **Eski cahiliye o günün ilkel şartlarında inanarak putlara tapıyordu.** Günümüz cahiliyesi ise inanmadığı halde inadına putçulukta ısrar ediyor. Çok daha kötüsü ise günümüz cahiliyesinin, geçmişin cahiliyesinin tam tersine başkalarını da putçuluğa mecbur etmeleridir. *Sonuç olarak günümüz cahiliyesi çok daha şedit, daha dayatmacı, daha vahşi ve dolayısıyla daha ilkeldir.*

2. Evde heykel bulundurma cahiliye adetlerindendir

Günümüzde mütedeyyin aileler de dahil olmak üzere niceleri vitrinlerinde kedi, köpek, at, noel baba ve benzeri heykeller bulundururlar. Bu cahiliye adeti kesin haramdır. *Zaten tapınma kastıyla olursa şirk olur. Kabartma olmayan tam boy canlı resimleri ise mekruhtur.* Yalnızca **kız çocukların oynadığı bebekler müstesnadır. Bunlar çocukta annelik duygu ve şefkatini geliştirdiğinden cevaz verilmiştir.**

3. Davet ve davetçiliğin önemi

Davet ve tebliğ cihadın en müessir ve günümüzde en mümkün olan kısmıdır. O yüzden asla ihmal edilmemeli. **Mus'ab'ları bekleyen Amr'lar gibi günümüzde yüz milyonlarca insanın davet ve tebliğ beklediği sırada** *Mus'ab yolunun yolcuları olması gerekenlerin ihmalkarlık ve tembellikleri affı zor bir hatadır.*

4. Aile boyu davetçilik ve davetçilikte dayanışma

Amr'ın ailesinde bu örneği net olarak gördüğümüz gibi aslında diğer ashab da böyleydi. **Anneler, babalar, çocuklar, kısaca ailenin her ferdi İslam'ın davetçisi, davet yolunda diğerlerinin yardımcısı ve tamamlayıcısıydı.** Biz de bu yönde kendimize çeki düzen vermeliyiz.

5. Davada hikmet, siyaset ve sır

Hikmet, gerekeni gerektiği şekilde gereken zaman ve zeminde ifa etmektir. Amr'ın müşrik olduğu ve İslam'a kininin olduğu sırada, **hanımı Hind'in çocuklarının sırrını koruduğunu ve imanlarını açıklamayı da hikmet ve siyasetle yaptığını görmekteyiz.**

Tabii hikmet ayrı şey **davadan taviz verme ve olur olmaz anlarda İslam'ın gerçeklerini eğip bükme ayrı şeydir.** Hikmetle tavizi iyi anlayıp birbirine karıştırmamak gerekir.

6. Şirk ve cehalet inadı insanı kör, sağır ve ahmak eder

Öyle ki şirk inadına kapılan taş, tahta, tunç ve benzeri nesnelerden yapılan putların kendilerine bir fayda veya zarar verebileceği zehabına kapılır. Bazen de tüm uyarı ve gerçeklere rağmen bu konuda ısrar edecek kadar ahmaklaşır.

İnsan şirk ve cahiliyeye bulaşmayıversin, asır yirminci de olsa otuzuncu da olsa yine aynı körlük ve sağırlık devam eder. Günümüz cahiliyesinin geçmiştekinden bir farkı da tevhid yolunu her vesileyle tıkayıp tahammül etmeyişi ve herkesi aynı körlük ve sağırlığa icbarıdır.

7. Kendini koruyamayan putlar, başkalarının haklarını elbette koruyamaz

Aynı mesajı İbrahim (a.s.)'ın putları kırması kıssasında da net olarak görürüz. Özellikle son asır yalnızca putların ve putlaştırılanların kendilerinin değil aynı zamanda onların yıllarca insanlara dayattığı fikir ve sistemlerin de ne denli kof, neticesiz ve insanlık için baş belası olduğunu iyice gün yüzüne çıkarmıştır. **Komünist Rusya güdümündeki nice ülkelerde heykellerin boynuna ipler bağlanıp yıkıldı. Ama putçuluk hala tamamıyla yıkılamadı.** Bazı ülkelerde ise hem putlar hem de putçuluk saltanatını devam ettiriyor.

Yıllarca nurlu lakabıyla anılan, çok yetkili biri çıkıp Kur'an'ın iki yüz otuz küsur ayetinin bugün işlevinin olamayacağını iddia ediyor ve hemen akabinde de *"Allah'ın işine karışanı Allah (c.c.) çarpar"* diyorsa bu çağımızdaki fikri çelişkileri ve sapmaları anlamamıza yeter.

8. Davet ve tebliğde ısrar etme

Amr (r.a.)'ın hanımı ve çocuklarının davette ısrar edişlerinin örneğini açık olarak görüyoruz. **Her sahabinin işi ve mesleği ne olursa olsun önce en mükemmel bir davetçiydi.** *Onlar davetin hakkını verdiklerinden dolayıdır ki kısa sürede İslam o kadar geniş coğrafyaya yayılmıştır.* Onların mirasyedileri olan bizler ise, evlerimizin içine dahi İslam'ı hakkıyla yerleştiremiyoruz. **En yakınlarımız olan akraba, komşu ve arkadaşlarımıza karşı dahi davet ve tebliğin hakkını veremiyoruz.**

9. Hizmette yarış

10. Örnek aile ve örnek baba

11. Mukaddesat uğrunda bedel ödeme örneği

Bu örnek **ailenin tüm bireyleriyle davet hizmetinde koşturduğunu görmekteyiz. Cihada çağrı yapıldığında ise yetmişlik ve üstelik gayet sakat ve mazur olan baba da dahil aile bireylerini cihad meydanında görüyoruz.** Bu örnek aile hizmet yarışında öylesine gayretlidir ki **savaş kızışıp dava liderinin hayatı tehlikeye düştüğünde onun uğrunda canlarını feda ederek dava uğrunda bedel ödemekten de çekinmemişlerdir.**

Resulullah (s.a.s.) oğullarına: "Ona engel olmayın. Herhalde Allah (c.c.) ona şehitlik verecek" buyurdu.

Ordunun hareket vakti gelince Amr (r.a.) hiç dönmeyecekmiş gibi hanımına veda etti, sonra kıbleye yönelip şöyle dua etti: "Allah'ım! Bana şehitlik ver. Beni şehitliği kaybetmiş olarak aileme döndürme."

İşte onlar ve işte biz. Can bir yana dava uğrunda mallarımızdan fedakarlıkta dahi çok geride kalan bizlerin hali gerçekten çok hazindir.

12. Cihad ve şehadet aşkının en mükemmel enerji olması

13. Şehadeti arzulamanın önemi

Şehadet her sahabinin duasıydı. İmanı kavrayan her müminin de rüyası olmalıdır

Sadece kuru kalabalıklar oluşturan tembel ve pısırık sağlamlardansa Amr İbnu Cemuh (r.a.) misali topal yiğitler yeğdir ve bugün onlara çok ihtiyaç var. Yalnızca **Filistin, Keşmir ve Çeçenistan'da değil her yerde o yiğitlere ihtiyaç var. Rabbim o yiğitlerin hayatıyla hayat bulanlardan eylesin.**

Çanakkale Zaferi

Şanlı tarihimizin destansı olaylarından **18 Mart Çanakkale Zaferi'nin bu yıl 103. Yılını kutluyoruz.** Çanakkale Savaşı, I. Dünya Savaşı sırasında **1915–191**6 yılları arasında GelibolуYarımadası'nda **Osmanlı İmparatorluğu ile İtilaf Devletleri arasında yapılan deniz ve kara savaşlarıdır.**

İtilaf Devletleri; *Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul'u alarak İstanbul ve Çanakkale boğazlarının kontrolünü ele geçirmek, Rusya'yla güvenli bir yol açmak amacıyla ilk hedef olarak Çanakkale Boğazı'nı seçmişlerdir. Ancak saldırıları başarısız olmuş ve geri çekilmek zorunda kalmışlardır.*

Bu zaferde katkısı olan çocuk yaşta askerlerimiz vardır. Okulunu bırakıp cepheye koşan yüzlerce genç. 1912'de 60 mezun veren Galatasaray Lisesi, 1915 yılında 18, 1916'da 4 ve 1917'de 5 öğrencisini mezun edebildi.

Çanakkale'ye gönüllü olarak gitmek üzere başvuran İstanbul Lisesi öğrencileri, 13 Mayıs 1915'te Arıburnu'na sevk edilen ikinci tümene katıldılar. 19 Mayıs Taarruzu'nda İstanbul Lisesi 50 öğrencisini kaybetti.

Bu haber duyulunca okuldaki öğrenciler, okulun kapılarını ve pervazlarını siyaha boyadılar ve Çanakkale

Zaferi'nden sonra okulda yapılan yoklamada şehitlerin ismi okunduğunda **"Şehit... Cennet-i Âlâ'da!"** diye bağırdılar.

Vefa Lisesi ve Çapa Erkek Öğretmen Okulu da bu yıllarda Çanakkale Savaşı'na katılan ve şehit düşen öğrencileri nedeniyle mezun verememiştir. 1916-1917 öğretim yılında Balıkesir Lisesi, Çanakkale Savaşları'nda 94 şehit vermiştir.

Balıkesir Erkek Muallim Mektebi'nden de büyük miktarda öğrenci harbe dâhil oldu ve bu okul, 1914-1918 yılları arasında yalnızca 2 mezun verebildi. Balıkesir'de yayınlanan Karesi Gazetesi'nin o günlerde verdiği bir habere göre, babaları Balkan Savaşı'nda şehit düşen ve **Edirne Lisesi'nden Balıkesir Lisesi'ne yatılı olarak nakledilen 25 izci öğrencinin tamamı gönüllü olarak Çanakkale'ye gitmiş ve orada şehit olmuştu.**

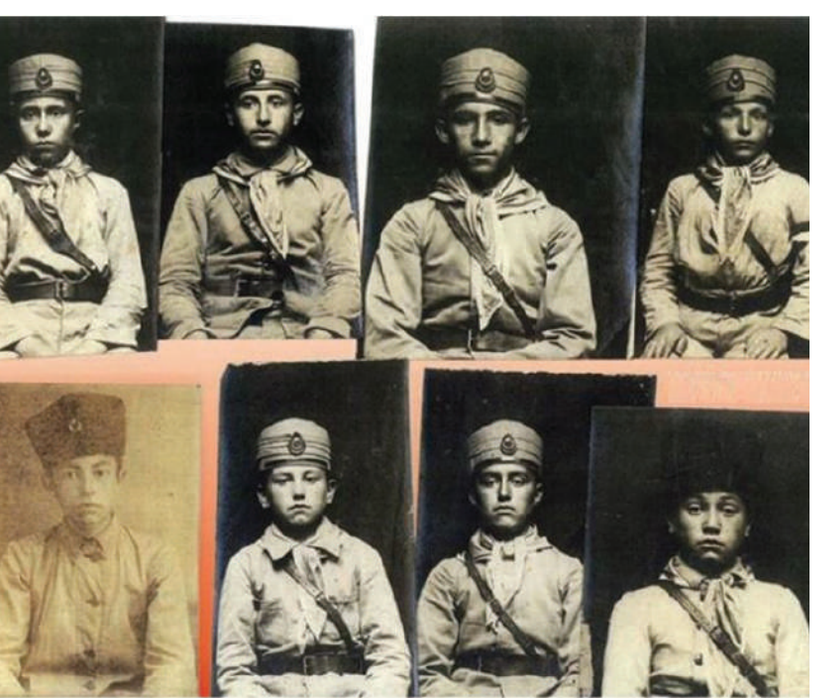

17 yaşındaki öğrencilerini cepheye gönderen Sivas Lisesi'nde öğrenciler okuldan ayrılırken, hocalarına hitaben tahtalara; **"Hocam biz Çanakkale'ye gidiyoruz. Hakkınızı helal edin."** diye yazarak cepheye gitmişler geri dönen olmaması nedeniyle 1915'te Sivas Lisesi'nde hiç mezun verilmemiştir. Edirne Lisesi'nin öğretmen ve öğrencileri de harbe katılmış onlar dan da geri dönen olmamıştır.

1911'de 64 öğrencisini mezun eden Kastamonu Abdurrahman Paşa Lisesi 1916- 1917'de cepheye gidenler nedeniyle hiç mezun verememiştir. Trabzon, Erzurum ve Konya Gazi liselerinde de durum bundan farksızdı.

Bu zaferi kutlarken bu gençlerin ruhu, cesareti unutulmamalı. Yetişen nesilde aynı ruh ve cesaretle yetişmelidir.

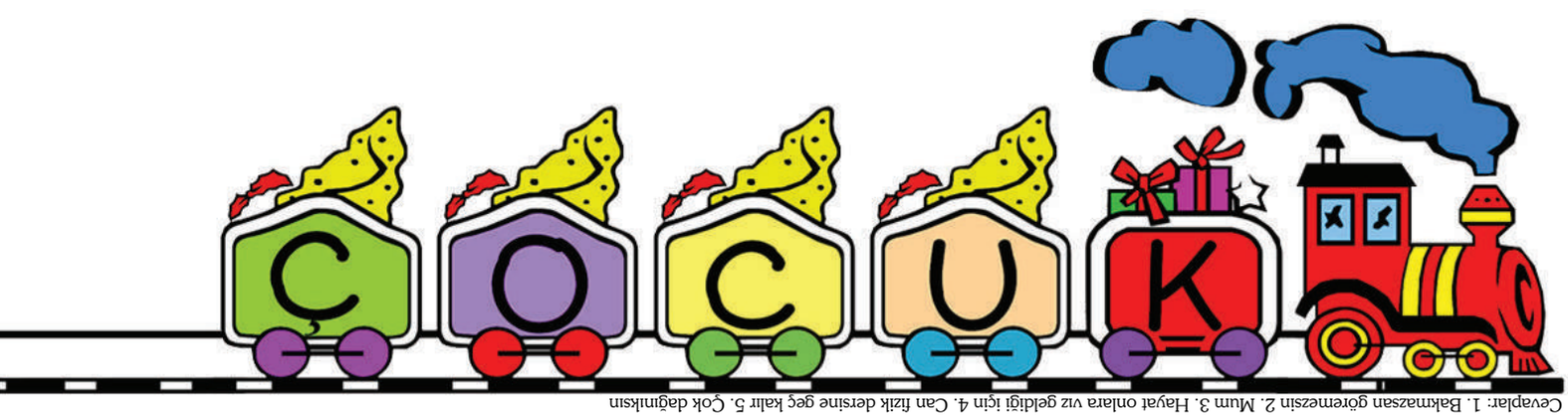

Cevaplar: 1. Bakmazsan görmezsin 2. Mum 3. Hayat onlara vız geldiği için 4. Can fizik dersine geç kalır 5. Çok dağınıksın

Bilmeceler

1. Bakarsan bağ olur bakmazsan ne olur ?
2. Yukarı bakar sümüğü akar
3. Arılar niçin vızıldar ?
4. Can bedenden çikmayinca ne olur?
5. Kesme Şeker Toz Şekere Ne Demiş?

Hırsızın Hiç mi Suçu Yok?

Bir gün Nasreddin Hoca'nın eşeği çalınmış. Can sıkıntısı içinde durumu komşularına anlatınca her kafadan bir ses çıkmaya başlamış. Birisi :

- Hocam demiş niye ahırın kapısına iyi bir kilit takmadın?

Bir başkası :

- Evine hırsız giriyor da senin nasıl haberin olmuyor? diye konuşmuş.

Bir diğeri de :

- Hocam demiş, kusura bakma ama eşeğin çalınmasına en büyük sebep yine sensin. Çünkü doğru dürüst bir ahırın bile yok. Nerden baksan dökülüyor. Hoca kızmış :

- Yahu demiş, iyi, güzel de kabahatin hepsi benim mi? Hırsızın hiç mi suçu yok?

LABİRENT ETKİNLİK

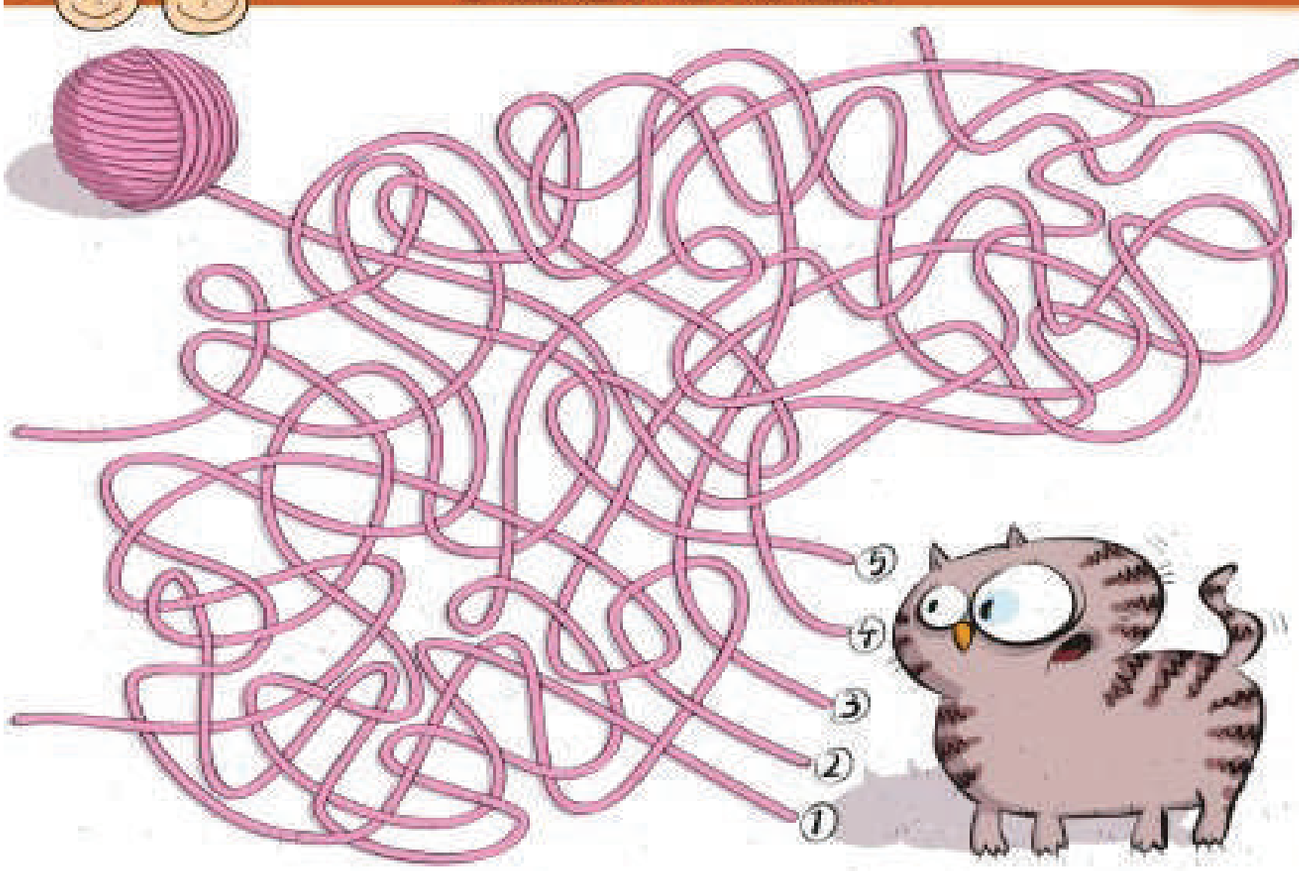

GÖREV

Kedinin yumağa ulaşmasını sağlayın.

ÇÖZÜM

Virdlerdeki Fazilet ve Müjdeler

Ebû Ümâme (radiyallahu anh)'den rivayete göre, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdular ki: **"Herkim şu dualarla her farz namazın ardından dua ederse kıyamet gününde o kişiye şefaatim vacip olur."**

اَللّٰهُمَّ اَعْطِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَاجْعَلْهُ فِى الْمُصْطَفَيْنَ مَحَبَّتَهُ وَفِى الْعَالَمِينَ دَرَجَتَهُ وَفِى الْمُقَرَّبِينَ ذِكْرَ دَارِهِ

"Ey Allah'ım! Muhammed (aleyhisselam)'a vesile (makamını) **ver. Seçilmiş kullarının arasına onun sevgisini, âlemler içerisine onun derecesini ve** (Allah katında derecesi yüksek olan) **mukarreb kullarının arasına onun makamının zikrini koy."**[1]

Muhammed b. Yahya (radiyallahu anh) anlatıyor: "Hz. Ali b. Ebî Tâlib (kerremallahu vechehu) Kabe'yi tavaf ettiği bir ara, Kabe'nin örtüsüne sarılan bir adam gördü, o adam şöyle diyordu:

يَا مَنْ لَا يُشْغِلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ، وَيَا مَنْ لَا يُغَلِّطُهُ السَّائِلُونَ، يَا مَنْ لَايَتَبَرَّمُ بِالْحَاحِ الْمُلِحِّينَ اَذِقْنِى بَرْدَ عَفْوِكَ وَحَلَاوَةَ رَحْمَتِكَ

"Ey, bir şeyi işitmek, kendisini, diğerlerini işitmekten alıkoymayan! Ey, isteyenlerin istekleri, kendisini, (kim ne istemişti? kime ne verecektim? gibi) **yanıltmayan! Ey, ısrar edenlerin ısrarından bıkıp usanmayan! Affının serinliğini ve rahmetinin halavetini bana tattır."**

- Hz. Ali (kerremallahu vechehu) ona dedi ki: "Ey Allah'ın kulu! Bu nasıl (güzel) bir dua böyle? Adam da:

- "Sen onu işittin mi?" diye sordu. Hz. Ali (kerremallahu vechehu):

- "Evet" dedi. Adam:

- **"Her namazın ardından bu duayı yap. Zira Hızır'ın canı elinde olan zâta yemin olsun ki, eğer senin üzerinde, semadaki yıldızların ve yağmurların, yeryüzündeki taşların ve toprakların adedince günah olsa göz açıp kapamaktan daha hızlı bir şekilde mağfiret olunursun."**[2]

---

1 Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, 4/340, nr. 7853; İbn-i Sünnî, Amelü'l-yevmi ve'l-leyle, nr. 132; Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, 20/182 nr. 16939.

2 Süyûtî, Câmi'ul e-Hâdîs, 15/336, nr. 6008; Ali el-Müttakî el-Hindî, Kenzü'l Ummâl, 2/271 nr. 4961.